

รายงานการวิจัย

การพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
โดยประยุกต์ใช้หลักศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น
Development of Social Adjustment by applying Buddhism and Local
Cultural Concept among Students with Hearing Disability

ไพโรรัตน์

ทองอุไร

เหม

มณีมั่งคั่ง

0.55.Z8S6 ฉัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากเงินรายได้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประจำปีงบประมาณ 2551

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยประยุกต์ใช้หลักศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดสงขลาโดยประยุกต์ใช้หลักศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น การศึกษาประกอบด้วย 3 ระยะคือระยะเข้าใจสถานการณ์ ระยะพัฒนาการปรับตัวทางสังคมและระยะประเมินผล

1.ระยะเข้าใจสถานการณ์ (reconnaissance)

เป็นระยะเข้าใจสถานการณ์และปัญหา ได้ข้อสรุปกิจกรรมที่นักเรียนต้องการฝึก คือสมาธิ มโนราห์ และนวดแผนไทย ส่วนปัญหาการปรับตัวทางสังคม ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเบื้องต้นไปพัฒนาเป็นแบบสอบถาม และทดสอบความตรงจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และทดสอบความเที่ยง (reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach'salphacoefficiency = 0.87 และนำมาเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 106 คน พบว่ากำลังศึกษาอยู่ในชั้นม.1- ม.6 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในระหว่าง 17-19 ปี (ร้อยละ 54.7) เพศหญิง (ร้อยละ 58.5) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ50.9) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 67.9) ระดับพฤติกรรมที่มีการแสดงออกได้แก่อึดใจครอปรเวลาอยู่หอพักในโรงเรียน อึดอัดใจเวลาดูข่าวหรือฟังละครไม่รู้เรื่องเหมือนบุคคลทั่วไป ท้อแท้ในชีวิตบางครั้ง และรู้สึกอิจฉาเมื่อเห็นผู้อื่นคุยกันอย่างสนุกสนาน

2.ระยะพัฒนาการปรับตัว

ผลจากการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้สะท้อนคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนจากความร่วมมือทั้ง 8 ฝ่ายคือผู้วิจัย ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง พระสงฆ์ ครูสอนรามโนราห์ ครูสอนนวด ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ (1) ผู้วิจัย ได้มีการสร้างสัมพันธภาพกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) การสะท้อนคิด การสร้างเสริมความรู้ การส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกับฝ่ายต่างๆ และการสร้างเสริมพลังอำนาจให้เกิดแก่นักเรียน (2) ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน ด้วยการให้ข้อมูล การระดมสมอง การแปลภาษามือ การส่งเสริมการเปลี่ยนพฤติกรรม และการติดตามประเมินผล (3) นักเรียนมีการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของตน โดยการประเมินปัญหาตนเอง การปรับปรุงพัฒนาโดยการปฏิบัติกิจกรรมและการประเมินผลตนเอง (4) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ โดยการให้ข้อเท็จจริงใน

การตอบแบบสอบถาม การตอบสนองนโยบายของโรงเรียน มีความต้องการดูแลเอาใจใส่จากโรงเรียน และการติดตามการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง (5) ครูสอนร่วมโนราห์มีความเอื้ออาทรี่ในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนแบบจิตอาสา ด้วยการถ่ายทอดวิชา ฝึกอบรบความรู้โดยไม่หวงวิชา เอื้ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนสามารถฝึกฝนได้โดยใช้สื่อของตนเอง ได้แก่การอวีดิโอทัศน์ และมีความอดุสาหะอย่างมาก (6) ครูสอนนวดแผนไทยมีวิธีการสอนนวดแผนไทย เพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และชัดเจน ด้วยการอบรบความรู้โดยไม่ปิดบัง ปรับการสอนให้เหมาะสมโดยเน้นเรื่องความปลอดภัยเพื่อไม่ให้เกิดอันตราย (7) พระสงฆ์ มีภาวะการเป็นผู้นำที่ช่วยในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมแก่นักเรียน ด้วยการนำหลักศาสนามาใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตนเองเกิดความสงบสุข และนำคุณธรรมจริยธรรมมาแสดงให้เห็นเป็นประจักษ์ รวมทั้งการเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งในความสุนทรีย์จากการฝึกสมาธิด้วยการวาดภาพ

3. ระยะเวลาประเมินผล

ผลการประเมิน โครงการพบว่า ระดับพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกเมื่อมีปัญหา แม้จะมีในเชิงลบซึ่งค่าเฉลี่ยสูงสุดที่มีคะแนนในระดับมาก คือคิดถึงครอบครัวเวลาอยู่หอพัก ($M=2.94, SD=1.04$), ระดับปานกลางคือรู้สึกน้อยใจที่ไม่ได้ยินเหมือนคนอื่น ($M=2.17, SD=0.88$) ระดับน้อยคือสูบบุหรี่ ($M=1.31, SD=0.79$) แต่ก็มิวิตจัดการกับความเครียดในทางบวกได้ ที่ค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คือชวนคุยตลกกับเพื่อน ($M=3.29, SD=0.81$)ในระดับมากที่สุดคือสมาชิกในครอบครัวให้ความรักความอบอุ่นและเอาใจใส่ดี ($M=3.26, SD=0.79$)ทางด้านการตระหนักรู้ตนเอง ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากที่สุดคือตระหนักว่าตนเองเป็นผู้มีค่าต่อครอบครัว ($M=3.07, SD=0.83$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดในระดับมากที่สุดคือการแก้ไขความเครียดโดยการนั่งสมาธิ ไหว้พระ สวดมนต์ ($M=2.56, SD=0.83$) สำหรับจุดมุ่งหมายของชีวิตของนักเรียนมีคะแนนในระดับมากที่สุดคือตั้งใจปฏิบัติตนเป็นบุตรที่ดีของพ่อแม่และสังคม ($M=3.00, SD=0.85$) และมีความตั้งใจเรียนและอยากสอบให้ได้คะแนนดีทุกวิชา/สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ($M=3.01, SD=0.93$).

กล่าวโดยสรุปนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีพฤติกรรมปรับตัวทางสังคมทั้งเชิงบวกและลบ การปรับตัวในเชิงลบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือคิดถึงครอบครัวเมื่ออยู่หอพัก ค่าเฉลี่ยต่ำสุดซึ่งมีค่าคะแนนในระดับน้อยคือการสูบบุหรี่ ส่วนการปรับตัวทางสังคมในเชิงบวกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่มีระดับคะแนนมากที่สุดคือการชวนเพื่อนคุยเรื่องตลก ค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุดมีค่าคะแนนในระดับมากที่สุดคือ การแก้ไขความเครียดโดยการนั่งสมาธิ ไหว้พระ สวดมนต์ สำหรับการประเมินจากผู้ปกครองตามการรับรู้ของผู้ปกครอง พบว่าค่าเฉลี่ยการปรับตัวสูงสุดในระดับมากที่สุดคือเรื่องการสื่อสารและการปรับตัว และค่าเฉลี่ยต่ำสุดมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง คือการตระหนักในคุณค่าของตนเอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอให้มีการสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียน โดยใช้ภูมิปัญญาตะวันออก

Development of Social Adjustment by Applying Buddhism and Local Cultural Concept Among Students With Hearing Disability

This study is the participatory action research which aims to study the development of social adjustment among students with hearing disability by applying Buddhism and local cultural concept at Debt Study School Songkhla Province. The research process consisted of 3 periods that were reconnaissance period, social adjustment development period and evaluation period. The result revealed as following:

1. Reconnaissance period: The period for understanding the situation of problems, selecting the religious and cultural activities which were practice meditation, Norha dancing and Thai massage. The research tool for quantitative data was a questionnaire developed by the researcher. The tool was evaluated for content validity by three experts. The reliability of the tool was analyzed using Cronbach's alpha coefficient, giving value of 0.87. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results showed that 106 students with hearing disability studied in secondary school level. Most students aged during 17-19 years old (54.7%), were female (58.5%), upper secondary school level (50.9%), and Buddhism (67.9%). Students' misbehaviors showed when they faced with problems such as missing family while staying in the dormitory, feeling unsatisfied when watching television and did not understand as other person, or could not listen to the radio, being disheartened in life sometimes, and being jealousy when sawing other people talking with enjoyable mood.

2. Social adjustment development period: The social adjustment development for students was cooperated with 8 parties which were: the researcher, students, school administrators, teachers, guardians, the monk, dancing teacher, and massage teacher. The results revealed that (1) the researcher built relationship with all stakeholder, reflecting, giving knowledge, promoting for participation, and empower the students. (2) teachers' participating to help students for social adjustment development, giving information, brain storming, hand translating, promoting behaviors change, and follow up. (3) students' developing social adjustment by evaluating their problems, adjusting, developing and joining the activity which they chose, and evaluating by themselves. (4) guardians' giving cooperation by answering questionnaire, response to school policy, express need for school concern and follow students development continuously. (5) dancing teacher having service mind teaching the students by heart

with very patient and facilitating the students by recording VDO to help students for improving dancing skill. (6) Thai massage teacher having special method to teach the students and protecting them from injuries (7) the monk being leadership and creating to use new method -drawing pictures- for teaching meditation practice to the dept students. Applying the Buddha's principle to make students calm and concentrate by drawing.

3. Evaluation period: the result revealed that although students having some negative performance at high level such as missing family when stay in the dormitory($M=2.94,SD=1.05$), moderate level was being disheartened in life that cannot hear like other people ($M=2.17,SD=0.88$), and the lowest level was smoking ($M=1.31,SD=0.79$). They still had positive stress management at the highest level like talking joke with friends ($M=3.29,SD=0.81$). They had high level of self value as realized that they were be loved with warm caring from family ($M=3.26,SD=0.79$). They also had self assurance at the highest level for realized that they were valuable for family ($M=3.07,SD=0.83$). The lowest score of high level were practicing meditation, paying respect to Buddha's Image and chanting ($M=2.56,SD=0.83$). Their aims were to behave as a good person for their parents and social ($M=3.00,SD=0.85$) and intend to study in order to get good marks/ can entrance to the university ($M=3.01,SD=0.93$).

In conclusion, the debt students have both positive and negative social adjustment behaviors. Negative adjustment at high level was missing family when stayed in the dormitory, while smoking was a lowest level. For positive adjustment at highest was talking joke with friends and high level were while practicing meditation, paying respect to Buddha's Image and chanting. For guardians' evaluation we found that average high level was communication and adjustment problems. Moderate level was to realize self value. The researchers suggested applying Eastern wisdom to promote health for hearing disability students in Thai Buddhist Culture.

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เยาวชนนับเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเยาวชนที่มีสภาพร่างกายที่สมบูรณ์หรือกลุ่มเยาวชนด้อยโอกาสเช่นเด็กพิการทางด้านต่างๆ ต่างก็เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศทั้งสิ้น

ในปี พ.ศ.2529 สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี ได้ทำการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการในประเทศไทยโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ครัวเรือนทั่วประเทศ พบว่า(1)ประเทศไทยมีจำนวนคนพิการประมาณ 385,560 คน หรือ ร้อยละ 0.74 ของประชากรทั่วประเทศ โดยมีคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายมีอัตรา 1.45 ต่อ ประชากรพันคน (2)ต่อมาใน พ.ศ.2534 ได้มีการสำรวจเช่นเดิมอีกครั้ง พบว่ามีจำนวนคนพิการประมาณ 1,057,000 คน หรือ ร้อยละ 1.85 ของประชากรทั่วประเทศ โดยมีอัตราคนพิการทางการได้ยินคิดเป็นอัตรา 3.65 ต่อประชากรพันคน (3) สถิติความชุกของคนพิการนี้มีค่าคงที่จนถึง พ.ศ.2539 (4) แต่จากการสำรวจโดยการตรวจร่างกายร่วมด้วยของมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติใน พ.ศ.2534-2535 พบว่าประเทศไทยน่าจะมีจำนวนคนพิการประมาณร้อยละ 8.1 (5) การสำรวจข้อมูลครั้งล่าสุดเมื่อ พ.ศ.2544 พบว่าประเทศไทยมีคนพิการประมาณร้อยละ8.9ของประชากรทั่วประเทศ และสถิติจากสำนักงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปัจจุบัน สพฐ. มีเด็กที่อยู่ในความดูแลประมาณ 25,000 คน และ(6)ในปี 2548 จะเพิ่มขึ้นเป็น 50,000 คน และ(7)จากรายงานสถานการณ์คนพิการ ปี 2552 สถิติคนพิการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำรวจคนพิการเมื่อปี 2550 พบว่า มีคนพิการจำนวนประมาณ1,871,860 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.9 ของประชากรทั้งหมด จำนวน 65,566,359 ค และพบว่ามีคนพิการทางการได้ยินและสื่อความหมาย ทั้งสิ้น 705,437 คน และปัจจุบันมีคนพิการทางการได้ยินจดทะเบียนคนพิการแล้วจำนวน 140,000 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14 นับว่ามีจำนวนมากเป็นอันดับ 2 รองจากคนพิการทางร่างกาย ซึ่งคนพิการกลุ่มนี้ไม่สามารถสื่อสารด้วยการพูดและการฟังได้ (http://www.m-society.go.th/news_detail.php?newsid=3959)

ส่วนสาเหตุเด็กพิการทางการได้ยินจากการสำรวจสภาวะความเป็นอยู่ของชาวชุมชนแออัดในช่วงปี 2528 พบว่ามีเด็กพิการทางการได้ยินจำนวน 5 คน จากกรณีดังกล่าวมูลนิธิดวงประทีป ได้พิจารณาที่จะหาทางช่วยเหลือเด็กเหล่านี้ จึงได้จัดตั้งโครงการการศึกษาพิเศษ (เด็กบกพร่องทางการได้ยิน) ขึ้นปลายปี2528 เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากแม่ป่วยเป็นโรคหัดเยอรมันขณะตั้งครรภ์ถึงร้อยละ 85 สาเหตุอื่นๆ ประมาณร้อยละ 15 เช่น คลอดก่อนกำหนด กินยาขับออก เป็น

ต้น ในกรณีเกิดจากแม่ป่วยเป็นหัดเยอรมันในขณะที่ตั้งครรภ์นี้ ในสังคมของคนยากจนจะไม่ทราบถึงอันตรายหรือผลกระทบที่มีต่อเด็ก ซึ่งผลที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ คือ ความพิการ การฟื้นฟูการได้ยินของเด็กที่มีความบกพร่องขึ้นอยู่กับความเข้าใจของครอบครัว และปฏิบัติต่อเขาอย่างถูกต้องตั้งแต่แรกเริ่ม แต่ที่ปรากฏคือ คนทั่วไปมักจะเข้าใจว่าเด็กเหล่านี้เป็นเด็กพิการ จึงมักละเลย ดังนั้นการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง และหญิงที่กำลังตั้งครรภ์จึงเป็นเรื่องสำคัญ

มีหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ให้ความช่วยเหลือเด็กเหล่านี้ นอกเหนือจากหน่วยงานของรัฐ เช่น มูลนิธิดวงประทีป ซึ่งเป็นมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือ ผู้ด้อยโอกาสที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนแออัด ในกรุงเทพฯ มหานครและ Alfred Knappmann ชาวเมือง Luenen ประเทศเยอรมนี ได้อุทิศตนเพื่อช่วยเหลืองานของ มูลนิธิดวงประทีปในประเทศไทย เมื่อปี .ศ. 1999 ที่ผ่านมา ในประเทศเยอรมันเอง ก็ได้มีการก่อตั้ง "สมาคมเพื่อนมูลนิธิดวงประทีป" ขึ้น เพื่อหาบริจาคทุนสนับสนุนกิจกรรมของมูลนิธิ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กิจกรรมเพื่อเด็กพิการทางการได้ยิน ให้พวกเขาได้มีการศึกษา และการฝึกฝนสมรรถภาพ เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างเป็นปกติมากที่สุด สำหรับในต่างประเทศมีการใช้ศิลปะบำบัดความพิการ คือที่สถาบันในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ของสหรัฐอเมริกาใช้ศิลปะบำบัดกับเด็กที่มีความบกพร่อง 10 ประเภท ได้แก่ 1) เด็กปัญญาอ่อน 2) เด็กบกพร่องทางระบบประสาท 3) เด็กบกพร่องทางการรับรู้ 4) เด็กพิการทางกระดูกและกล้ามเนื้อ 5) เด็กที่มีปัญหาด้านอารมณ์และสังคม 6) เด็กพิการทางสายตา 7) เด็กพิการทางการได้ยิน 8) เด็กพิการซ้อ 9) เด็กพิการด้านการสื่อความหมาย และ 10) เด็กพิการปฏุมวัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาความคล่องแคล่วว่องไวของการใช้มือ 2) พัฒนาการเคลื่อนไหวอย่างมีระบบ 3) พัฒนาด้านสังคมและการสื่อความหมาย 4) เรียนรู้การควบคุมสิ่งแวดล้อมผ่านการเรียน และการใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือทางศิลปะ 5) กระตุ้นและสร้างกำลังใจให้รู้จักสังเกต รับรู้ถึงความแตกต่างของสี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว 6) กระตุ้นความคิดและจินตนาการ 7) สร้างความมั่นใจและกำลังใจด้านความคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจด้วยตนเอง และ 8) เป็นหนทางให้ผู้เรียนมีโอกาสสัมผัสประสบการณ์ที่มีความหมายต่อตนเอง ทั้งนี้ จะไม่จัดกิจกรรมที่หลากหลายในระยะเวลาใกล้เคียงกัน โดยมากมักจะจัดตามประสบการณ์ตามความสามารถของเด็ก ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เด็กสามารถทำได้ง่ายและรวดเร็ว แยกย่อย มีขั้นตอนน้อยที่สุด สามารถทำซ้ำๆ กัน ก่อให้เกิดความเข้าใจ ความมั่นใจในตัวเอง และสามารถทำได้ดี บางกรณี เน้นความเข้าใจด้านศิลปะ เช่น สี เส้น รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว และบางกรณี เน้นกระบวนการปฏิบัติงานเป็นหลัก แล้วแต่จุดประสงค์ของการบำบัด ครูจึงต้องเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเด็กในระหว่างทำงานอย่างใกล้ชิด ให้กำลังใจสนับสนุนให้เด็กทำงานซ้ำอีก รวมทั้งทำหน้าที่ในการวินิจฉัย ด้วยการเฝ้าสังเกตความเปลี่ยนแปลงในตัวเด็ก หรือผลการบำบัดควบคู่กันไปอย่างสม่ำเสมอ (หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ วันที่ 30 พฤษภาคม 2548)

สำหรับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการในประเทศไทยจากข้อมูลของสำนักงานของ

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่าได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาหลายทศวรรษแล้ว แต่จำนวนเด็กพิการที่ได้รับโอกาสทางการศึกษายังมีน้อยมาก เมื่อเทียบกับจำนวนเด็กพิการในวัยเรียนที่มีอยู่จริง เพราะการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ซึ่งอยู่ในกลุ่มที่เรียกว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Children with special needs) นั้น จะต้องแตกต่างไปจากการศึกษาสำหรับเด็กปกติ ในด้านที่เกี่ยวกับวิธีสอน หลักสูตรและเนื้อหาวิชา เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็น ซึ่งนอกจากจะแตกต่างจากเด็กปกติแล้ว ยังต้องการแตกต่างกันตามประเภทของความพิการและระดับความรุนแรงของความพิการอีกด้วย การศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ (Education for the handicapped) เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ ได้เรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจ และความสามารถ ซึ่งมีหลักสำคัญในการจัดการศึกษาพิเศษคือ ต้องจัดสถานการณ์การเรียนการสอนเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้รับประโยชน์เต็มที่จนสามารถพัฒนาไปสู่ระดับสูงสุดแห่งศักยภาพของแต่ละคน โดยจัดในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดโรงเรียนพิเศษแบบประจำ ให้บริการการศึกษาและการรักษาพยาบาลอยู่ด้วยกับสำหรับเด็กที่พิการรุนแรง หรือจัดโรงเรียนพิเศษแบบประจำหรือแบบไปกลับที่แยกการรักษาพยาบาลออกต่างหากหรือจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ หรือจัดบริการการศึกษาตามบ้าน เป็นต้น (วาริ , 2545)

หลักการที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ จะต้องเริ่มให้ความช่วยเหลือทันทีที่รู้ถึงความบกพร่อง ต้องมีบริการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับเด็กพิการและการปฏิบัติหน้าที่เหมาะสมต่อคนพิการ และสิ่งสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการคือให้เด็กได้อยู่ใกล้ชิดกับครอบครัวและชุมชนมากที่สุด การศึกษาในเรื่องคนพิการในประเทศไทยคือมหาวิทยาลัยนเรศวร โดยเฉพาะสาขาวิชาในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ซึ่งสามารถที่จะให้บริการการบำบัดรักษาแก่เด็กพิการไปพร้อม ๆ กัน กับการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเด็กพิการ ซึ่งอาจนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการอีกด้วยซึ่งจะเป็นความเสมอภาคทางโอกาสทางการศึกษา ความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละบุคคล การระดมสรรพกำลังและความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

สำหรับความต้องการการอยู่ร่วมในสังคมของเด็กที่มีความพิการในปัจจุบันมีมากกว่าแต่ก่อนที่ต้องการแค่การเยียวยาให้อยู่รอด คือต้องการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม ดังข่าวหนังสือพิมพ์ที่มี” มีอบคนพิการบุกกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อเร็วๆ นี้ เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่ไม่ลงตัวระหว่างความต้องการของตัวเด็กและผู้ปกครอง ที่อยากให้ลูกได้เข้าเรียนในโรงเรียนปกติ ขณะที่โรงเรียนยังไม่เต็มใจ แต่ในมุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)เอง พร้อมสนับสนุนการเรียนรวมเต็มที่ และอยากไปให้ไกลมากกว่านั้น ดร.เบญจมา ชลธารันนที ที่ปรึกษา สพฐ. ด้านการศึกษาพิเศษและด้อยโอกาส ฉายภาพนี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และ เปิดประเด็นว่า ต่อไปสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ต้องการให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ เป็นลักษณะ

"เรียนรวม" ไม่ใช่ "เรียนร่วม" คือ ต้องการให้เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายสามารถเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติคละคล้ากันไปในชั้นเรียนปกติซึ่งต่างจาก การเรียนร่วม ที่ปฏิบัติกันอยู่ในขณะนี้ ที่บางโรงเรียนอาจจัดให้เด็กพิการเรียนร่วมกับนักเรียนปกติในชั้นเรียนเดียวกัน ขณะที่บางโรงเรียนอาจจัดห้องเรียนพิเศษให้เด็กพิการโดยเฉพาะแยกจากนักเรียนปกติ แต่ก็ยังเป็นประโยชน์ต่อเด็กพิการ เพราะยังมีโอกาสได้เข้าสังคม มีเพื่อนเป็นเด็กปกติ ดีกว่าให้เรียนอยู่ในโรงเรียนการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ" นอกจากการเรียนร่วมแล้ว สพฐ. ได้เตรียมบริการทางการศึกษาสำหรับเด็กพิการได้ ปัจจุบันมีโรงเรียนการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการอยู่ทั่วประเทศ 40 แห่ง นอกจากนั้น เรียนร่วม ซึ่งเป็นหัวใจในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการแล้ว ยังมีศูนย์การศึกษาพิเศษอยู่ทุกจังหวัด โดยจำนวนนี้เป็นศูนย์ใหญ่ระดับเขตอยู่ทั้งหมด 13 ศูนย์ หน้าที่ของศูนย์ดังกล่าว จะให้บริการช่วยเหลือพ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็ก มีทักษะกระตุ้นพัฒนาของลูก"เพราะเราเชื่อว่า ถ้าเด็กพิการได้รับการเลี้ยงดูที่ถูกวิธี สามารถพัฒนาการได้เทียบเท่าเด็กปกติ อีกทั้งในศูนย์การศึกษาพิเศษทุกจังหวัดก็ให้บริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อสำหรับเด็กพิการด้วย ทำหน้าที่ส่งต่อเด็กพิการเพื่อเข้าเรียนในระดับการศึกษาต่างๆ รวมทั้งอบรมให้ครูในโรงเรียนปกติสามารถสอนเด็กพิการได้" ดร.เบญจา กล่าว (หนังสือพิมพ์คมชัดลึกวันจันทร์ที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ.2548. Retrieved from http://www.nadt.pr.in.th/news_mainstream.16.05.48.html)

นอกจากนี้จากภาพรวมการสำรวจคนพิการของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อปี 2550 และข้อมูลคนพิการของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พบว่าคนพิการมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในสังคมมากขึ้นและเป็นไปอย่างแข็งขัน ทำให้คนพิการรู้สึกมีคุณค่ามากขึ้นตามวิถีชีวิตปกติในครอบครัว ชุมชนสังคม โดยเฉพาะในส่วนภาคในเมืองคนพิการได้เปลี่ยนสถานะตนเองจากผู้รับมาเป็นหุ้นส่วน(partner)และเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(stakeholder) ชักเงินขึ้นซึ่งเป็นรูปธรรมการเข้าถึงสิทธิตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยเฉพาะพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนจากการสงเคราะห์ และฟื้นฟู เป็นสิทธิคนพิการ (อิสสระ, 2553.Retrieved from http://www.m-society.go.th/news_detail.php?newsid=3959)

สำหรับเยาวชนในโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา เป็นเยาวชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ทางภาคใต้ซึ่งทางภาคใต้มีวัฒนธรรมอย่างหนึ่งคือการแสดงมโนราห์ อันเป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ที่ใช้เพื่อการบันเทิงเป็นการพัฒนาทางสังคมให้แก่เด็กอย่างเป็นรูปธรรมได้อย่างหนึ่ง และการนำหลักศาสนาพุทธผนวกกับศิลปการวาดรูปเพื่อให้เกิดสมาธิมาใช้ รวมทั้งการฝึกการนวดซึ่งต้องใช้ทั้งทักษะและสมาธิจะช่วยให้การพัฒนาทางจิตใจให้เด็กรู้สึกมีคุณค่าเพิ่มขึ้นในความสามารถซึ่งอาจนำไปใช้ในการช่วยเหลือผู้อื่นอันจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนาการปรับตัวให้เกิดสภาพคุณภาพชีวิตที่ดีแก่เยาวชนดังกล่าวได้ เพื่อค้นหาคำตอบที่เป็นรูปธรรมดังกล่าวผู้ศึกษาวิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการ

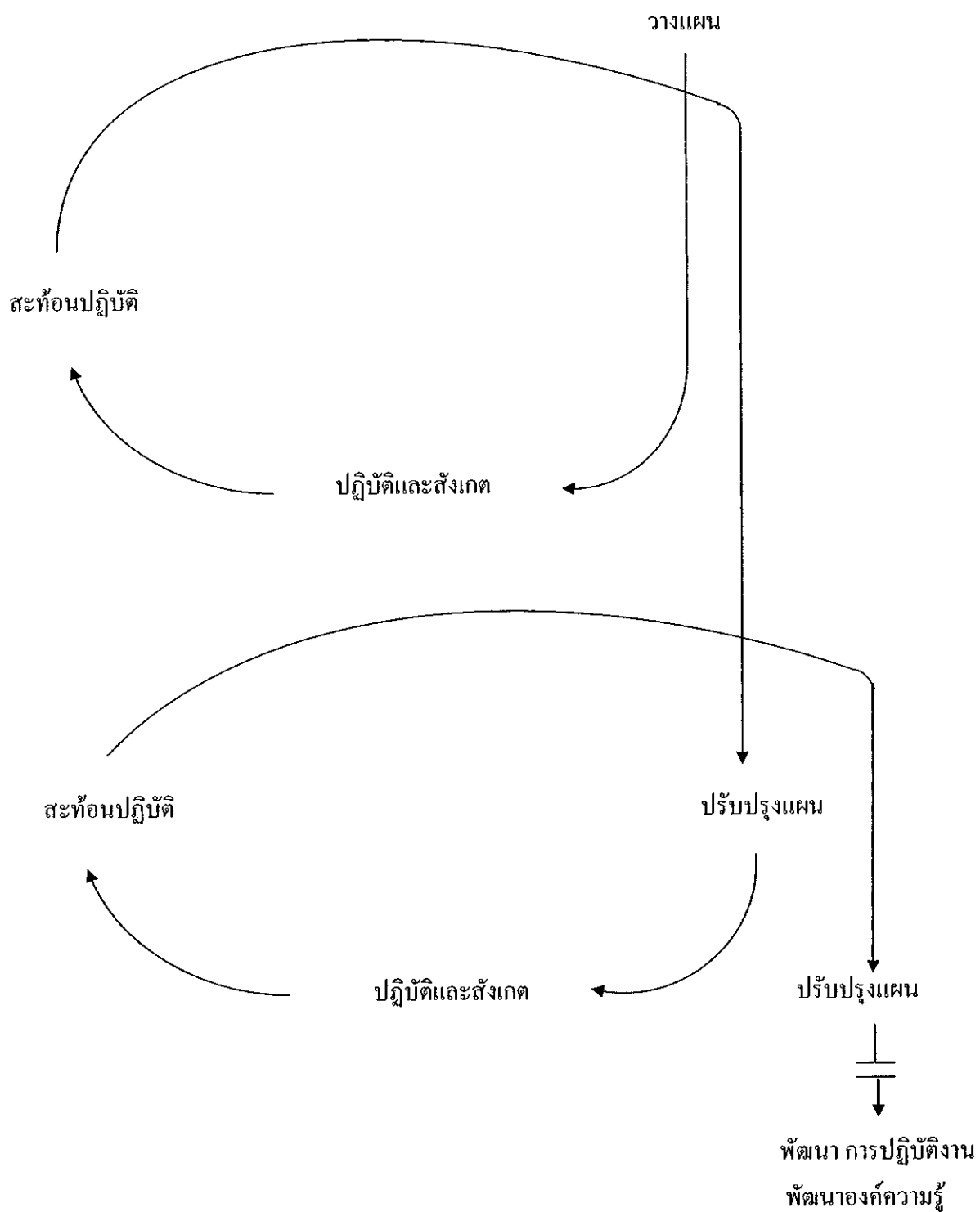
ปรับตัวโดยอาศัยการพัฒนาทางสังคมโดยใช้หลักศาสนาเชิงพุทธและวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่นักเรียนที่มีความพิการทางการได้ยินในโรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความพิการทางการได้ยิน โดยใช้หลักศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

กรอบการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย

กรอบการดำเนินการวิจัยตลอดโครงการ ใช้กรอบแนวคิดของกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการรูปร่างจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research spirals) ได้แก่การวางแผน (planning) การปฏิบัติ (acting) การสังเกต (observing) การสะท้อนการปฏิบัติ (reflecting) และการปรับปรุงแผน (re-planning) เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรต่อไปเรื่อยๆจนกว่าจะได้รูปแบบของการปฏิบัติงานที่เป็นที่น่าพอใจ (Kemmis & McTaggart, 1988 อ้างตามอากรณ์, 2537) ดังรูปที่ 1.



รูปที่ 1 ดัดแปลงจากวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research Spirals)
 (อาภรณ์ เชื้อประไพศิลป์, 2537 พัฒนาจาก Kemmis & McTaggart, 1988, P.11)

นิยามศัพท์

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหมายถึงนักเรียนหูหนวกที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนโสตศึกษาในจังหวัดสงขลา

หลักการทางศาสนา หมายถึง หลักการที่ทำให้จิตใจสงบ ผ่อนคลายและมีสมาธิ ซึ่งไม่ว่าศาสนาใดก็สามารถนำไปใช้ได้เช่นการฝึกสมาธิ จะใช้วิธีใดเพื่อนำไปสู่การมีสมาธิก็ได้ ในที่นี้ ใช้วิธีการนั่งสมาธิ เดินจงกรมและวาดภาพ

วัฒนธรรมท้องถิ่น หมายถึงวัฒนธรรมที่มีเฉพาะท้องถิ่นนั้นๆ เช่นทางภาคใต้มีวัฒนธรรมเพื่อการบันเทิง เช่นการรำโนราห์ หรือบางที่ใช้การรำโนราห์ในการบำบัด ซึ่งเป็นความเชื่อของท้องถิ่นที่ว่ามโนราห์โรงครูหรือมโนราห์ลงครูที่เช่นไหว้ศิวบรรพบุรุษให้คุ้มครองคนในตระกูล หรือบำบัดคนป่วยที่อาจถูกตายายลงโทษที่ทำอะไรผิด เป็นต้น รวมทั้งการรณรงค์ให้ผู้หลักผู้ใหญ่ที่ปวดเมื่อยที่มีทุกท้องถิ่น

การปรับตัวทางสังคม หมายถึง การปรับตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม

วิธีการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ในระดับลงมือปฏิบัติการร่วมกัน (mutual collaboration approach) โดยผู้วิจัย นักเรียน ครู ร่วมกันค้นหาข้อมูลหรือปัจจัยที่อาจเป็นปัญหาทางด้านจิตใจและความต้องการการพัฒนาทางสังคมของนักเรียน สาเหตุของปัญหาลงมือปฏิบัติการแก้ไข (approach and intervention) และสะท้อนการปฏิบัติร่วมกัน การปฏิบัติการพัฒนา ใช้วัฒนธรรมท้องถิ่น หลักการทางศาสนา กิจกรรมสร้างสรรค์ที่คิดโดย ครูและนักเรียน

การสะท้อนการปฏิบัติการใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) ซึ่งทำเป็นระยะๆ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำผลในการทำกิจกรรมแต่ละครั้งมาวิเคราะห์โดยกระบวนการกลุ่มสนทนา (Focus group) เพื่อให้ได้ข้อสรุป กรณีที่ผลที่ได้ไม่เป็นที่พอใจจะมีการพัฒนารูปแบบแล้วไปทดลองทำใหม่ จนกว่าผลที่ออกมาเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย รวบรวมผลที่ได้ทุกชั้นตอนมาวิเคราะห์เชิงวิชาการที่เป็น การวิเคราะห์สถานการณ์อย่างลึกซึ้ง (Critical analysis) เพื่อความเข้าใจสถานการณ์อย่างแท้จริงตามธรรมชาติ ของสถานการณ์นั้นๆและสรุปทำรายงาน

ขอบเขตการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่เน้นการพัฒนาทางสังคมของนักเรียนที่มีความพิการทางการได้ยิน
โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เยาวชนผู้ด้อยโอกาสสามารถปรับตัว ทางด้านสังคมและจิตใจได้อย่างเหมาะสม

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยการประยุกต์หลักการทางศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความบกพร่องทางการได้ยินการประยุกต์หลักการทางศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นดังต่อไปนี้

1 ความบกพร่องทางการได้ยิน

- 1.1 ความหมายของความบกพร่องทางการได้ยิน
- 1.2 ลักษณะของการบกพร่องทางการได้ยิน
- 1.3 พัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
- 1.4 ผลกระทบที่เกิดจากความบกพร่องทางการได้ยิน

2. แนวคิดการปรับตัวและการสนับสนุนทางสังคม

- 2.1 ความหมายของการปรับตัว
- 2.2 สาเหตุของการปรับตัว
- 2.3 ลักษณะของการปรับตัว
- 2.4 การสนับสนุนทางสังคม
- 2.5 การปรับตัวและการสนับสนุนทางสังคมของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

3. แนวทางการส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมที่ประยุกต์หลักการทางศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

- 3.1 การส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมโดยใช้สมาธิ
 - 3.1.1 ความหมายของสมาธิ
 - 3.1.2 ประเภทของสมาธิ
 - 3.1.3 ประโยชน์ของการฝึกสมาธิ
 - 3.1.4 การประยุกต์สมาธิโดยศิลปะทางการวาดภาพ

3.2 การส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมโดยใช้การนวด

- 3.2.1 นวดแผนไทย
- 3.2.2 ประเภทของการนวดไทย
- 3.2.3 ประโยชน์ของการนวด

3.3 การส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมโดยใช้การฝึกรำ โนราห์

- 3.3.1 กิจกรรมโนราห์
- 3.3.2 เครื่องดนตรี

3.3.3 องค์ประกอบหลักของการแสดง

1. ความบกพร่องทางการได้ยิน

1.1 ความหมายของความบกพร่องทางการได้ยิน

บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง บุคคลที่มีประสาทรับสัมผัสบกพร่องทางการได้ยินทำให้สูญเสียการรับรู้ต่อเสียงต่างๆ สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ 90 เดซิเบลขึ้นไปหรือสูญเสียการได้ยินโดยสิ้นเชิง ที่เราเรียกว่า หูหนวก จะไม่เข้าใจและไม่สามารถใช้ภาษาพูดได้ หากไม่ได้รับการฝึกฝนเป็นพิเศษ และบุคคลที่สามารถได้ยินบ้างแต่ไม่เท่าคนปกติทั่วไป ซึ่งเราเรียกว่า หูตึง และไม่เข้าใจในภาษาพูดจนไม่สามารถสื่อความหมายกับคนอื่นได้ อาจเป็นแต่กำเนิด ซึ่งจะทำให้พูดไม่ได้ หรือมีเปอร์เซ็นต์ที่จะพูดได้น้อยมากหรือเป็นภายหลัง สามารถพูดได้แต่ไม่ดี (ผดุง, 2542 อ้างตามไววุฒิ, 2549 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติพศ.2528 ; <http://spccial.obec.go.th/about/dis2.html>) แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

หูหนวก หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถรับข้อมูล ผ่านทางการได้ยิน ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟังและไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาพูดได้ โดยทั่วไปหากตรวจวัดการได้ยินจะสูญเสียการได้ยินประมาณ 90 เดซิเบลขึ้นไปวัดด้วยเสียงบริสุทธิ์ ณ ความถี่ 500, 1,000 และ 2,000 เฮอ์ซในหูข้างที่ติกว่าแล้วไม่สามารถใช้การได้ยินให้เป็นประโยชน์เต็มประสิทธิภาพในการฟัง อาจเป็นผู้ที่สูญเสียการได้ยินมาแต่กำเนิด หรือเป็นการสูญเสียการได้ยินภายหลังก็ตาม

หูตึง หมายถึง คนที่มีการได้ยินเหลือพอเพียงอยู่บ้างที่จะรับข้อมูลผ่านทางการได้ยินแต่ไม่เท่าคนปกติ โดยทั่วไปจะต้องใส่เครื่องช่วยฟัง และหากตรวจวัดการได้ยินจะพบว่ามี การสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบล ลงมาจนถึง 26 เดซิเบลซึ่งมีการสูญเสียการได้ยินระหว่าง 26-89 เดซิเบล ในหูข้างที่ติกว่า วัดด้วยเสียงบริสุทธิ์ ณ ความถี่ 500, 1,000 และ 2,000 เฮอ์ซ เป็นเด็กที่สูญเสียการได้ยินเล็กน้อยจนถึงขั้นรุนแรง

1.2 ลักษณะของการบกพร่องทางการได้ยิน

ก่อนที่จะนำเสนอลักษณะของการบกพร่องทางการได้ยินผู้วิจัยขอแนะนำเสนอความเข้าใจต่อเด็กที่บกพร่องทางการได้ยินระหว่างเด็กหูตึงและเด็กหูหนวกดังนี้ (การศึกษาพิเศษ: ลักษณะของ

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. คัดลอกจาก <http://school.obec.go.th/sakeaw/special2/car.htm>)

เด็กที่สูญเสียการได้ยินอาจเป็นได้ทั้งเด็กหูตึงและเด็กหูหนวก ไม่ว่าจะเป็นการสูญเสียการได้ยินมาแต่กำเนิดหรือสูญเสียการได้ยินภายหลังก็ตาม ถ้าเป็นเด็กหูหนวกจะหมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางทางการได้ยิน ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่ เครื่องช่วยฟังก็ตาม โดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะสูญเสียการได้ยินประมาณ 90 เดซิเบลขึ้นไป (เดซิเบล เป็นหน่วยวัดความดังของเสียง หมายถึง เมื่อเปรียบเทียบระดับเริ่มได้ยินเสียงของเด็กปกติ เมื่อเสียงดังไม่เกิน 25 เดซิเบล คนหูหนวกจะเริ่มได้ยินเสียงดังมากกว่า 90 เดซิเบล) และจำเป็นต้องเรียนรู้การสื่อความหมายด้วยภาษามือ ถ้าเป็นเด็กหูตึงจะหมายถึงเด็กที่สูญเสียการได้ยินระหว่าง 26 - 89 เดซิเบล ซึ่งในทางโสตสัมผัสวิทยา (audiology) ยังแบ่งลำดับหูตึงอีกหลายระดับ ดังนี้ ระดับหูตึงเล็กน้อย 26 - 40 เดซิเบล ระดับหูตึงปานกลาง 41 - 55 เดซิเบล ระดับหูตึงมาก 56 - 70 เดซิเบล ระดับหูตึงรุนแรง 71 - 90 เดซิเบล ซึ่งคนหูตึงการได้ยินเหลืออย่างพอเพียงที่จะรับข้อมูลผ่านทางทางการได้ยินสามารถได้ยินเสียงพูดจากเครื่องช่วยฟัง และสามารถพัฒนาให้สื่อความหมายด้วยภาษาพูดได้

1.2.1 ลักษณะและพฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เนื่องจากเด็กที่บกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาในเรื่องการสื่อความหมาย ทำให้ไม่สามารถเรียนรู้และเข้าใจภาษาได้ตามปกติทำให้เกิดปัญหาต่างๆดังต่อไปนี้

1.2.1.1 การแสดงออกทางร่างกายโดยเฉพาะในวัยทารก เด็กจะไม่มีปฏิกิริยาต่อเสียงรอบ ๆ ตัว เมื่อโตขึ้นก็จะสังเกตพบว่า จะมีปัญหาทางการพูดโดยอาจพูดไม่ชัดหรือพูดไม่ได้ เด็กมักไม่ค่อยตอบคำถามในทันที มักใช้คำถามซ้ำ บางคนก็ชอบเอามือป้องหู ครอบหูไว้ เมื่อมีคนพูดด้วย ก็ชอบเอนศีรษะและขยับตัวเข้ามาใกล้มาก เพื่อให้ได้ยินเสียงหรือบางครั้งเด็กบ่นปวดหู และมักหายใจทางปาก บางคนมีการเคลื่อนไหวเร็ว ซนมากกว่าปกติ บางรายมีอาการทรงตัวผิดปกติ

1.2.1.2 การแสดงออกทางการพูดและการเขียน จะพบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีปัญหาในทางการพูด บางกรณีพูดเสียงดังหรือเบาผิดปกติ มักหลีกเลี่ยงการสนทนากับผู้อื่น มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ในวงจำกัด เรียงคำเป็นประโยคที่ผิดหลักภาษาเมื่อพูดก็มักพูดด้วยประโยคไม่ต่อเนื่อง นอกจากนี้ เด็กบางคนอาจพูดไม่ได้หรือพูดไม่ชัด ซึ่งขึ้นอยู่กับการสูญเสียการได้ยินของเด็ก เด็กที่สูญเสียการได้ยินเล็กน้อย อาจพอพูดได้ ส่วนเด็กที่สูญเสียการได้ยินมาก หรือหูหนวก อาจพูดไม่ได้เลย หากไม่ได้รับการสอนพูดตั้งแต่ในวัยเด็ก นอกจากนี้ การพูดยังขึ้นอยู่กับอายุของเด็กเมื่อสูญเสียการได้ยิน กล่าวคือ หากเด็กสูญเสียการได้ยินแต่กำเนิด เด็กจะ

มีปัญหาในการพูดอย่างมาก แต่ถ้าเด็กสูญเสียการได้ยินหลังจากที่เด็กพูดได้แล้ว ปัญหาในการพูดก็จะน้อยกว่า

ส่วนในเรื่องการเขียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นั้นพบว่า การเขียนประโยคของเด็ก จะมีลักษณะเขียนแบบกลับปอกกลับมา วางผิดที่ ไม่เป็นไปตามลำดับประธาน กริยา กรรม เนื่องจากเด็กมีความชำนาญในการใช้ภาษามือ แต่ภาษามือเป็นภาษาโศคๆ ไม่มีระเบียบของถ้อยคำ นอกจากนี้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ในวงจำกัด ทำให้การเขียนคำมีความผิดทางหลักภาษา ข้อผิดพลาดในด้านไวยากรณ์ของประโยคที่พบคือ การเขียนคำตกหล่น การเขียนสลับที่หรือการแทนที่ผิดตำแหน่ง การเรียงตำแหน่งของคำผิดพลาด หรือการเพิ่มคำที่ไม่จำเป็น นอกจากนี้ ยังพบว่า จำนวนประโยคที่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเขียน มักมีจำนวนน้อยกว่าปกติ และใช้คำง่ายๆ เขียนประโยคไม่ซับซ้อน ใช้ภาษาง่ายๆ และมักเขียนประโยคสั้นๆ

1.2.1.3 การแสดงออกทางอารมณ์และสังคม การปรับตัวเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการสื่อสารกับผู้อื่น หากเด็กสามารถสื่อสารได้ดี ปัญหาทางอารมณ์ก็ลดลง ทำให้เด็กสามารถปรับตัวได้ แต่ถ้าเด็กไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี ก็เกิดความคับข้องใจ ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็ก นอกจากนี้ ยังพบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่ไม่ชอบเข้ากลุ่มกับใคร ชอบอยู่ตามลำพัง อ่อนไหวง่าย หวาดระแวง ขี้สงสัย ไม่ค่อยยอมรับความสนิทสนมของผู้อื่นอย่างฉันทมิตร เมื่อพูดด้วยก็จะจ้องหน้านาน และเมื่อมีปัญหา ก็จะเก็บไว้คนเดียว ดังนั้นเด็กจึงมีปัญหาในการปรับตัวซึ่งเป็นผลมาจากการสื่อสาร ปรับตัวเข้ากับคนอื่นค่อนข้างยาก เห็นแก่ตัว มีบางรายเท่านั้นที่สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม และการดูแลเอาใจใส่ของครอบครัว

1.2.1.4 ลักษณะทางจิตวิทยาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีการกล่าวถึงว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีลักษณะไปในทางเอาตัวเองเป็นจุดศูนย์กลาง ขาดความเห็นอกเห็นใจคนอื่น ต้องพึ่งพาอาศัยคนอื่นอยู่ตลอดเวลา ไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ และไม่เข้าใจตัวเอง และพัฒนาการทางจิตวิทยาของเด็กมีความล่าช้า ขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเพิ่มเติมที่พบว่า เด็กเหล่านี้มีปัญหาหลายประการได้แก่ ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ มีอาการทางระบบประสาทและมีปัญหาในการปรับตัวมากกว่าเด็กปกติในวัยเดียวกัน อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าว มิได้เกิดขึ้นกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทุกคน (kanchanaporn: ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอุตรดิตถ์ Retrieved from <http://www.speut.net/?q=node/2131>)

1.3 พัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

1.3.1 พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทางด้านร่างกายก็เช่นเดียวกับเด็กทั่วไป แต่จะมีความแตกต่างกันในเรื่องของพัฒนาการทางด้าน สังคมบุคลิกภาพและสติปัญญาเนื่องจากการที่ไม่สามารถรับรู้การสื่อสารเช่นเด็กปกติอื่นๆ กล่าวคือ

1.3.2 พัฒนาการทางด้านสังคมและบุคลิกภาพ

เนื่องจากเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ด้วยคำพูด จึงทำให้ มีปัญหาในการสื่อความหมาย ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคมและบุคลิกภาพแตกต่างจากเด็ก ปกติ และมีปัญหาในการดำรงชีวิตมากกว่าเด็กปกติ กล่าวคือ เด็กกลุ่มนี้จะเติบโตมาในสังคมด้วย ความรู้สึกที่โดดเดี่ยว ชอบแยกตัวออกจากสังคม มีความลำบากในการปรับตัวเข้ากับสังคม และ ไม่ได้ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น นอกจากนี้ยังมีผู้ศึกษาพบว่าเด็กกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะยึดความคิดเห็น ของตนเองเป็นใหญ่ และมีจิตใจอ่อนไหว โดดเดี่ยวด้วย

1.3.3 พัฒนาการทางสติปัญญา

มีผู้ศึกษาพบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น โดยเฉลี่ยแล้วมีสติปัญญาต่ำกว่าเด็ก ปกติเล็กน้อยและยังพบว่า บางคนมีสติปัญญาสูงกว่าเด็กปกติ ความสามารถทางสติปัญญา ข้อมูล วิจัยจากการศึกษาพิเศษ(<http://school.obec.go.th/sakcaw/special2/ear.htm>)พบว่าเด็กมีความสามารถ ทางสติปัญญาในหลายๆระดับคล้ายเด็กปกติ แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพัฒนาการทางภาษาของเด็ก ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมักแตกต่างไปจากปกติ เพราะมีความบกพร่องในการรับรู้ด้านภาษา ซึ่งภาษามีผลต่อสติปัญญาของเด็ก จึงทำให้เด็กกลุ่มนี้มีพัฒนาการทางสติปัญญาแตกต่างจากเด็ก ปกติทั้งนี้ยังขึ้นอยู่กับระดับความบกพร่องทางการได้ยินของเด็กด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเด็ก จำนวนมากมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเด็กปกติอันเนื่องมาจากปัญหาทางภาษาและทักษะทำทาง ภาษาจำกัด

1.4 ผลกระทบที่เกิดจากความบกพร่องทางการได้ยิน

ผลกระทบที่เกิดจากความบกพร่องทางการได้ยิน นอกจากจะมีผลทางด้านบุคลิกภาพแล้ว ยังมีผลกระทบต่ออารมณ์และจิตใจของเด็กอีกด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับเด็กแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยการเรียนรู้จากพ่อแม่ และสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ในวัยทารก การพัฒนาทางอารมณ์และจิตใจของ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ขึ้นอยู่กับทัศนคติและความรู้สึกของพ่อแม่ที่มีต่อตัวเด็ก ความ รู้สึกของแม่ไม่ว่าจะเป็นความเสียใจ ความโกรธ ผิดหวัง วิตกกังวล รำคาญ สงสาร หรือความรู้สึก ไม่แน่ใจว่าลูกพิการจริงหรือไม่ล้วนถูกถ่ายทอดไปสู่ลูกทางสีหน้า ท่าทาง อากัปกริยาที่พ่อแม่แสดง ต่อเด็ก เมื่ออายุมากขึ้น เด็กที่บกพร่องทางการได้ยินก็จะยังมีปัญหาทางอารมณ์และจิตใจซับซ้อน ขึ้น เมื่อเข้าสู่วัยเรียนก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพของโรงเรียน เด็กอาจจะถูกมองว่าประหลาด ใน

ขณะเดียวกัน เด็กจะรู้สึกว่ายากกว่าเด็กปกติทั้งทางด้านความเข้าใจและการใช้ภาษา ตลอดจนด้านวิชาการ

พฤติกรรมต่างๆ ซึ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแสดงออกมานี้ เป็นพฤติกรรมที่ต่างจากเด็กปกติและมีผลต่อการพัฒนาในด้านต่างๆของเด็กด้วยพัฒนาการที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ พัฒนาการทางด้านของอารมณ์ เพราะผลจากการที่หูไม่ดี ทำให้พูดไม่ได้ และขาดภาษาในการสื่อความคิด ความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่น เด็กเหล่านี้จึงมีความกดดันและจะแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่บ่งถึงการไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง เช่น โมโห เอาแต่ใจ ก้าวร้าว ไม่ทำตามระเบียบ ข้อบังคับ เก็บตัว ซึมเศร้า นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านสังคมที่แสดงออกทางพฤติกรรมเช่น การขาดความมั่นใจในตัวเอง จากปัญหาดังกล่าว จึงทำให้เด็กเหล่านี้แสดงพฤติกรรมดังกล่าวที่ไม่เหมาะสม ซึ่งล้วนมาจากสาเหตุที่เด็กไม่เข้าใจความคิด ความรู้สึก และความต้องการของตนเอง

2. การปรับตัวทางสังคมและการสนับสนุนทางสังคม

2.1 ความหมายของการปรับตัว

การปรับตัวมีผู้ให้ความหมายหลายแง่มุม หากกล่าวถึงการปรับทางด้านพัฒนาการทางชีววิทยา ผู้อธิบายเรื่องการปรับตัวเป็นคนแรกคือชาร์ล ดาร์วิน (Darwin) ซึ่งเป็นผู้ค้นพบทฤษฎีวิวัฒนาการเมื่อค.ศ.1859 โดยใช้คำว่า” Adaptation” ซึ่งสรุปได้ว่าสิ่งมีชีวิตที่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาวะแวดล้อมของโลกที่เต็มไปด้วยภัยอันตรายต่างๆได้เท่านั้นที่จะดำรงอยู่ได้ ต่อมานักจิตวิทยาได้นำคำว่า”Adaptation” มาเปลี่ยนใหม่เป็นคำว่า” Adjustment” ซึ่ง คำทั้งสองได้นำมาอธิบายเพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์และสัตว์ การปรับตัวในแง่ชีววิทยา หมายถึงการปรับตัวที่เป็นไปตามสภาพความต้องการของร่างกาย แต่ในแง่จิตวิทยา หมายถึงการปรับตัวที่เป็นไปตามสภาพจิตใจ (นิภา, 2520 อ้างถึงในเจริญพงษ์ และเรวัฒน์, 2550)

โคลแมนและแฮมเมน (Coleman and Hammen, 2002)กล่าวว่าการปรับตัวหมายถึงผลของความพยายามของบุคคลที่พยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตนเองไม่ว่าปัญหานั้นจะเป็นปัญหาบุคลิกภาพ ด้านความต้องการหรือด้านการปรับอารมณ์นั้นๆ และถ้าบุคคลนั้นปรับตัวได้ บุคคลนั้นก็จะอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้นๆ ได้อย่างมีความสุข (เจริญพงษ์และ เรวัฒน์, 2550)

2.2 สาเหตุของการปรับตัว

มนุษย์มีการปรับตัว ก็เนื่องจากมีสิ่งที่ทำให้ตัวเองเกิดความไม่สุขสบาย อาจจะเป็นทางกายหรือทางใจได้ ความไม่สุขสบายดังกล่าวอาจเรียกได้ว่าเป็นความคับข้องใจ (frustration) ซึ่งสาเหตุแห่งความคับข้องใจที่มีผู้รวบรวมไว้เป็นแนวกว้างๆ มี 3 ทางคือ

2.2.1. ความคับข้องใจอันเกิดจากสภาพแวดล้อมหรืออุปสรรค อาจเป็นสภาพแวดล้อมทางกายเช่นสภาพร่างกายพิการหรือไม่อำนวยความสะดวกการแข่งขันหรือความทัดเทียมคนอื่น ตัวอย่างเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่ไม่สามารถรับรู้หรือเรียนได้ทัดเทียมเด็กปกติ เป็นต้น หรือความคับข้องใจอันเกิดจากสภาพแวดล้อมหรืออุปสรรคทางจิตภาพและทางสังคมเช่น ความต้องการได้สิ่งของที่ราคาแพงแบบเพื่อนแต่ฐานะของตนไม่ดี หรือการขาดคู่รักเช่นเพื่อนคนอื่นๆ เป็นต้น

2.2.2 ความคับข้องใจอันเกิดจากปัญหาส่วนตัว เช่น ตัวเองเป็นคนมีปัญหา กลิ่นตัวแรง ทำให้เพื่อนไม่ยอมคบหรือเข้าใกล้ หรือตัวเองหนีมารดาไปเที่ยวทำให้ทำการบ้านไม่ทันเกิดความคับข้องใจว่าจะถูกครูลงโทษ เป็นต้น

2.2.3 ความคับข้องใจเพราะเกิดจากความขัดแย้งในใจ เช่น เพื่อนฝูงไม่ยอมรับเข้ากลุ่ม ตนเองมีความไม่สมประกอบ เช่น หูหนวก ตาบอด เป็น โปლიโอ ฯลฯ
(ปรับให้ชัดเจนจาก <http://www.geocities.com/drChulapron/selff04.html> โดยเพิ่มตัวอย่างบางส่วน)

2.3 ลักษณะของการปรับตัว

ลักษณะการปรับตัวแบ่งออกเป็น ลักษณะการปรับตัวที่ดี และลักษณะการปรับตัวที่มีปัญหา (เจริญพงษ์และเรวัตน์, 2550) ดังนี้

2.3.1 ลักษณะการปรับตัวที่ดี

โรเจอร์ (Rogers, 1962 อ้างถึงในฉันทิพย์, 2545) กล่าวถึง ลักษณะการปรับตัวที่ดีคือการที่บุคคลสามารถเข้าใจตนเอง หรือเข้าใจบุคลิกภาพของตนเองและมีเจตคติต่อตนเอง ตลอดจนเข้าใจสัมพันธภาพที่มีต่อคนอื่น ก็จะทำให้ไม่มีความตึงเครียด ซึ่งเป็นลักษณะที่แสดงถึงการปรับตัวที่ดีทางจิตวิทยา ส่วนวอร์ลเชลและโกทาลอ (Worchel and Goethalo, 1985, อ้างถึงในฉันทิพย์, 2545) กล่าวว่า การปรับตัวเป็นสิ่งบุคคลต้องปฏิบัติอยู่เสมอในการแก้ปัญหาซึ่งอาจเกิดจากตัวเอง สิ่งแวดล้อม หรือบุคคลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง บุคคลที่ปรับตัวได้ดีคือบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการรู้จักและยอมรับตัวเองเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการปรับตัวและการปรับตัว เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนเกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ คือการเรียนรู้และการเข้าใจตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม การใช้การเข้าใจตนเองเป็นตัวกำหนดเป้าหมายที่แท้จริงให้กับตนเอง การใช้ความสามารถของตนเองเพื่อควบคุมสิ่งแวดล้อมและโชคชะตาของตนเอง ที่จะบรรลุเป้าหมายของตนเอง ความไวต่อการรับรู้ความต้องการและความไม่สบายใจของคนอื่น เพื่อสามารถให้ความช่วยเหลือและใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี

2.3.2 ลักษณะการปรับตัวที่มีปัญหา

โรเจอร์ (Rogers, 1962 อ้างถึงในฉันทิพย์, 2545) ได้แบ่งลักษณะวัยรุ่นที่มีการปรับตัวของวัยรุ่นที่มีปัญหาไว้ดังนี้คือ

2.3.2.1. *วัยรุ่นที่ไม่ชอบอยู่ร่วมในกลุ่ม* เช่นวัยรุ่นที่มีวุฒิภาวะเร็ว มักไม่ค่อยสนใจกิจกรรมของเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน บางคนมักจะกลัวความตรงไปตรงมาของเพื่อนๆ จึงทำให้ต้องหลีกเลี่ยงไป บางคนรู้สึกที่เพื่อนๆ ไม่ชอบตน จะไม่มีความสุขเพราะรู้สึกว่าตนมิได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

2.3.2.2 *วัยรุ่นที่สังคมเฉยเมย* พวกนี้จะขาดแรงกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในกลุ่ม ถ้าได้มีโอกาสทำงานร่วมกับเพื่อน โคนเริ่มจากความรับผิดชอบให้มีตำแหน่งเล็กๆ น้อยๆ จะสร้างให้เขามีความเชื่อมั่นในตัวเอง ทำให้เกิดพัฒนาและทักษะทางสังคมขึ้นจนสามารถเข้ากับสถานการณ์ได้

2.3.2.3 *วัยรุ่นที่สังคมชิงชัง* พวกนี้ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม แต่มักไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนและไม่รู้ว่าจะไปมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นได้อย่างไร เพราะขาดคุณสมบัติที่จำเป็น หรือขาดทักษะทางสังคมที่จะทำให้เขาประสบความสำเร็จ

2.4 การสนับสนุนทางสังคม

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นเด็กที่มีปัญหาในการสื่อสาร จึงเป็นอุปสรรคในการรับรู้และพัฒนาภาษา เด็กหูหนวกจึงต้องอาศัยประสาทสัมผัสทางตา แทนประสาทสัมผัสทางหูจากการฟัง ดังนั้นจึงถือเป็นความด้อยโอกาสเมื่อเทียบกับเด็กปกติอื่นๆ การสนับสนุนทางสังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กด้อยโอกาสเหล่านี้ ที่ต้องเข้าไปช่วยให้เขาได้พัฒนาทักษะทางสังคม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

2.4.1 ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลเมื่อเผชิญความเครียดในชีวิตได้รับการประดับประดาจิตใจ การช่วยเหลือทางด้านจิตสังคม สิ่งของ เงินทอง และการงานที่บุคคลได้รับจากเครือข่ายทางสังคม มีการปฏิสัมพันธ์อย่างมีจุดหมายระหว่างบุคคล โดยการแสดงออกถึงความรู้สึกที่ดีต่อกัน เช่นให้ความรักเอาใจใส่ เห็นคุณค่า ยกย่อง ทำให้เกิดความเชื่อและความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความผูกพันซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความอึดอุมใจ ฟังพอใจต่อความต้องการ ซึ่งเกิดจากสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในสังคม(Schaefer, Coyne, & Lazarus, 1981; Tilden & Weinert, 1987; Pender, 1987; Kahn, 1979; Cobb, 1976; Weiss, 1974 cited by Brandt & Weinert, 1985)

2.4.2 องค์ประกอบของการสนับสนุนทางสังคม

มีนักวิชาการหลายท่านแบ่งประเภทในการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งส่วนใหญ่จะมีจุดร่วมที่คล้ายๆกันเช่นทางด้าน การสนับสนุนทางอารมณ์(emotional support) หรือบางคนใช้คำว่า การได้รับความรักความผูกพัน (attachment) (Cobb, 1976 ; Schaefer, Coyne, & Lazarus, 1981; Weiss, 1974 cited by Brandt & Weinert, 1985) การเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (network support

หรือ social integration) (Cobb,1976 ; Weiss,1974 cited by Brandt & Weinert, 1985) การสนับสนุนด้านสิ่งของหรือการให้ความช่วยเหลือแนะนำ (tangible support หรือ assistance guidance) (Schaefer, Coyne, & Lazarus, 1981; Weiss,1974 cited by Brandt & Weinert, 1985) สรุปแล้วการสนับสนุนทางสังคมสามารถแบ่งออกเป็นด้านต่างๆดังนี้

2.4.2.1 การได้รับการสนับสนุนทางอารมณ์ (emotional support) เป็นการช่วยเหลือที่ทำให้บุคคลรู้สึกว่าได้รับความรัก การดูแลเอาใจใส่ ก่อให้เกิดความรักใคร่ผูกพัน ทำให้บุคคลรู้สึกว่าคุณมีความหมาย ได้รับการตอบสนองทางอารมณ์ หากบุคคลขาดการสนับสนุนชนิดนี้ จะรู้สึกเดียวดาย เป็นคนที่ขาดความรัก มีอารมณ์ที่แตกต่างจากคนอื่น มองโลกในแง่ร้าย

2.4.2.2 การได้รับการสนับสนุนด้านสิ่งของ ข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำต่างๆ (tangible support and information guidance support) เป็นการช่วยเหลือโดยให้สิ่งของ ของใช้ต่างๆ การช่วยเหลือด้านการเงินหรือบริการ รวมทั้งการได้รับข้อมูลข่าวสาร และคำแนะนำต่างๆ ในการแก้ปัญหา และให้ข้อมูลย้อนกลับ เกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคล หากขาดการสนับสนุนชนิดนี้บุคคลนั้นจะรู้สึกสิ้นหวัง

2.4.2.3 การได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่าในตนเอง (esteem support or reassurance of worth) เป็นการช่วยเหลือที่บุคคลรับรู้ว่ามีผู้อื่นยอมรับและเห็นคุณค่าของตน ได้รับการเคารพนับถือยกย่อง ให้เกียรติ ชื่นชมที่สามารถแสดงบทบาททางสังคม การให้อภัย การให้โอกาส ในการปรับปรุงตัวเองเพื่อเป็นที่ยอมรับของครอบครัว และสังคม ถ้าขาดการสนับสนุนชนิดนี้จะทำให้ จะทำให้บุคคลขาดความเชื่อมั่นหรือรู้สึกตนเองไร้ประโยชน์

2.4.2.4 การได้รับการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (network support or social Integration) เป็นการช่วยเหลือที่ทำให้บุคคลรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของส่วนหนึ่งของสังคม มีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมของสังคม ทำให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้สึก ความหวังใจ ความเอื้ออาทรต่อกัน มีส่วนเป็นเจ้าของสังคม หากบุคคลขาดการสนับสนุนส่วนนี้จะทำให้รู้สึกถูกตัดขาดจากสังคม จะมีชีวิตที่น่าเบื่อหน่ายเพราะขาดเพื่อน

2.4.2.5 การได้เอื้อประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่น (opportunity for nurturance) เป็นการที่บุคคลมีโอกาส ได้เลี้ยงดูผู้อื่นให้เกิดความสุขสบาย ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าคุณเป็นที่พึ่งเป็นที่ต้องการของผู้อื่น มีการแลกเปลี่ยนประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่างบุคคล บุคคลที่ขาดการสนับสนุนชนิดนี้ จะทำให้รู้สึกว่าชีวิตตนไร้ค่า ซึ่งรุคค์ (Rook, 1987) นักวิจัยทางด้านนี้กล่าวว่าควรมีการสมดุลของการแลกเปลี่ยนประโยชน์ระหว่างบุคคลซึ่งกันและกัน กับแหล่งสนับสนุนทางสังคมถ้าบุคคลรับรู้ว่าคุณได้รับการสนับสนุนมากกว่าให้ จะรู้สึกสบายใจ ไม่กล้ามาขอความช่วยเหลืออีก แต่ถ้าเป็นผู้สนับสนุนคนอื่นมากกว่าที่ตนได้รับก็จะรู้สึกว่าไม่ยุติธรรม จะนำมาสู่ความไม่พอใจ ดังนั้นการสนับสนุนทางสังคม ถ้าต้องการให้เกิดความพอใจทั้งสองฝ่าย จึงต้องมีการแลกเปลี่ยนประโยชน์ซึ่งกันและกัน

2.5 การปรับตัวและการสนับสนุนทางสังคมของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ลักษณะและพฤติกรรมที่แสดงออกทางอารมณ์และสังคมการปรับตัวเป็นปัญหาที่สำคัญ

อย่างหนึ่งของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการสื่อสารกับผู้อื่น หากเด็กสามารถสื่อสารได้ดีปัญหาทางอารมณ์ก็ลดลง ทำให้เด็กสามารถปรับตัวได้ แต่ถ้าเด็กไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี ก็เกิดความคับข้องใจ ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็ก นอกจากนี้ ยังพบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ส่วนใหญ่ไม่ชอบเข้ากลุ่มกับใคร ชอบอยู่ตามลำพัง อ่อนไหวง่าย หวาดระแวง ขี้สงสัย ไม่ค่อยยอมรับความสนิทสนมของผู้อื่นอย่างฉันทมิตร เมื่อพูดด้วยก็จะจ้องหน้านาน และเมื่อมีปัญหา ก็จะเก็บไว้คนเดียว ปรับตัวเข้ากับคนอื่นค่อนข้างยาก เห็นแก่ตัว มีบางรายเท่านั้นที่สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม และการดูแลเอาใจใส่ของครอบครัว ความบกพร่องทางการได้ยิน นอกจากจะมีผลต่ออารมณ์แล้ว ยังมีผลต่อจิตใจของเด็กอีกด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับเด็กแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยการเรียนรู้จากพ่อแม่ และสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ในวัยทารก การพัฒนาทางอารมณ์และจิตใจของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินขึ้นอยู่กับทัศนคติและความรู้สึกของพ่อแม่ที่มีต่อตัวเด็ก ความรู้สึกของแม่ไม่ว่าจะเป็นความเสียใจ ความโกรธ ผิดหวัง วิตกกังวล รำคาญ สงสาร หรือความรู้สึกไม่แน่ใจว่าลูกพิการจริงหรือไม่ล้วนถูกถ่ายทอดไปสู่ลูกทางสีหน้า ท่าทาง อากัปกริยาที่พ่อแม่แสดงต่อเด็ก เมื่ออายุมากขึ้น เด็กที่บกพร่องทางการได้ยินก็จะมีปัญหาทางอารมณ์และจิตใจซับซ้อนขึ้น เมื่อเข้าสู่วัยเรียนก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพของโรงเรียน เด็กอาจจะถูกมองว่าประหลาด ในขณะเดียวกัน เด็กจะรู้สึกว่าด้อยกว่าเด็กปกติทั้งทางด้านความเข้าใจและการใช้ภาษาตลอดจนด้านวิชาการ พฤติกรรมต่างๆ ซึ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแสดงออกมานี้ เป็นพฤติกรรมที่ต่างจากเด็กปกติ และมีผลต่อการพัฒนาต่างๆ ของเด็กด้วย พัฒนาการที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ พัฒนาการทางด้านของอารมณ์ เพราะผลจากการที่หูไม่ดี ทำให้พูดไม่ได้ และขาดภาษาในการสื่อความคิด ความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่น เด็กเหล่านี้จึงมีความกดดันและจะแสดงพฤติกรรมบางอย่าง ที่บ่งถึงการไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง เช่น โมโห เอาแต่ใจ ก้าวร้าว ไม่ทำตามระเบียบข้อบังคับ เก็บตัว ซึมเศร้า นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านสังคมที่แสดงออกทางพฤติกรรมเช่น การขาดความมั่นใจในตัวเอง จากปัญหาดังกล่าว จึงทำให้เด็กเหล่านี้แสดงพฤติกรรมดังกล่าวที่ไม่เหมาะสมซึ่งล้วนมาจากสาเหตุที่เด็กไม่เข้าใจความถนัดความรู้สึกและความต้องการของตนเอง (kanchanaporn: ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอุดรธานี คัดัด: <http://www.spcut.net/?q=node/2131> อ้างอิงจาก www.braillecct.in.th/braille/.../view-document.php?ออนไลน์วันที่25มิถุนายน2552)

ส่วนการสนับสนุนทางสังคมของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่รัฐจัดให้ ส่วนใหญ่เป็น

เรื่องทางการ ศึกษาซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมจากการศึกษาแบบเรียนรวมของสถาบันราชภัฏนครราชสีมา พอเป็นสังเขปดังนี้ (http://www.nrru.ac.th/web/Special_Edu/2-5.html)

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพร่องทางการได้ยิน

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น โดยทั่วไปเชื่อว่า มีชีวิตที่เสียเปรียบมากในสังคมที่ทุกอย่างขึ้นอยู่กับภาษาและการสื่อสาร เด็กจะมีปัญหาทางภาษาและการพูดมากเนื่องจากสภาพการได้ยินมีความบกพร่องการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็ก จะใช้พฤติกรรมทางกายเป็นสื่อแสดงออกมา การเรียน การปรับตัว การสังคม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะด้อยกว่าเด็กปกติ เนื่องจากไม่สามารถใช้ประโยชน์จากการสื่อสารได้เหมือนคนอื่น เด็กที่พัฒนาการทางภาษาช้าแต่ความสามารถทางสติปัญญาเท่าเด็กปกติทุกอย่าง เพียงแต่มีข้อจำกัดทางภาษาจึงทำให้ดูเหมือนว่า เด็กด้อยกว่าเด็กอื่นๆ ทั่วไป การปรับตัวแตกต่างไปจากเด็กปกติ บางครั้งดูโดดเดี่ยว เหงาหงอย ดังนั้นในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กบกพร่องทางการได้ยินควรมีลักษณะของหลักสูตรและการสอน ที่สามารถใช้ร่วมกับหลักสูตรของเด็กปกติได้แต่ต้องมีการปรับในเรื่องของจุดประสงค์และการวัดผลประเมินผล สำหรับการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ไม่ว่าจะเป็นประเภทหูตึง หรือหูหนวกก็ตาม จำเป็นต้องสอนให้มีโอกาสฝึกพูด เด็กทุกคนต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการพูด ดังนั้นในการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรครอบคลุมการฝึกฝนเด็กในด้านต่างๆคือ

1. การฝึกฟัง (Auditory Training) เป็นวิธีการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้รู้จักฟังโดยมีเป้าหมายหลัก3ประการคือ

1.1 ให้รู้จักเสียงที่ฟัง ไม่ว่าจะเป็นเสียงอะไรก็ตามรวมทั้งเสียงที่เป็นการพูดในสิ่งแวดล้อมต่างๆของเด็ก

1.2 ให้แยกเสียงทีละกันในสิ่งแวดล้อมได้ซึ่งควรฝึกเมื่อเด็กอายุได้3ขวบ

1.3 ให้แยกเสียงพูดได้ว่าเป็นเสียงเช่นไรหรือเสียงใคร

2. การฝึกอ่านคำพูด (Speech reading) เป็นการฝึกอ่านริมฝีปาก หรือการเคลื่อนไหวริมฝีปากของผู้พูดเพื่อให้เข้าใจความหมายตรงกัน

3. ภาษามือและการสะกดนิ้วมือ (Sign Language and Finger spelling) เป็นวิธีดั้งเดิมที่เริ่มมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 และยังคงใช้มาจนถึงปัจจุบัน ภาษามือมีข้อดีคือสามารถสื่อความหมายได้

รวดเร็วและเป็นที่น่าสนใจของคนหูหนวกได้โดยสะดวก

4. การสื่อสารระบบรวม และทำเนาะคำพูด (Total Communication and Cued Speech) การสอนคนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในปัจจุบัน ไม่ได้เน้นการฝึกฟัง หรือภาษามืออย่างใดอย่างหนึ่งเหมือนในอดีต แต่พยายามจะใช้หลายๆ ระบบรวมกัน

การช่วยเหลือเด็กบกพร่องทางการได้ยินในชั้นเรียนปกติ

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่ที่เข้าเรียนรวมในชั้นเรียนปกติได้นั้นจะมีความบกพร่องทางการได้ยินซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มหูตึงตั้งนั้น การให้การช่วยเหลือเพื่อให้เด็กเหล่านี้สามารถเรียนรู้และประสบความสำเร็จในการเรียนรวมควรปฏิบัติดังนี้

1. จัดให้เด็กนั่งในบริเวณที่จะรับฟังการสอนของครูได้ชัดเจน
2. พยายามลดการรบกวนทางด้านเสียงและด้านการเห็นให้เหลือน้อยที่สุด
3. พยายามพูดให้เป็นปกติและเป็นธรรมชาติ
4. ต้องแน่ใจว่านักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยินมองเห็นหน้า
5. พยายามหาทางให้เด็กได้พูดบ่อยๆ เนื่องจากเด็กพยายามไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
6. พยายามเรียกเด็กให้ตอบคำถามหรือพูดเพื่อทดสอบความเข้าใจของเด็กเป็นรายบุคคล
7. ต้องให้กำลังใจเด็กในการถามคำถาม ถ้าจะอธิบายซ้ำต้องอธิบายใหม่โดยใช้คำพูดที่แตกต่างออกไปจากการถามครั้งแรกจะช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดีขึ้น
8. ใช้สื่ออุปกรณ์ในการสอนให้มากในการสรุปบทเรียนนั้นครูต้องเขียนกระดานคำสรุปบทเรียนให้เด็กได้อ่านและบันทึกไว้

3. แนวทางการส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมที่ประยุกต์หลักการทางศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

การส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมแก่ผู้มีความบกพร่องทางการได้ยินมีหลายวิธี แต่ผู้วิจัยได้ข้อสรุปจากการทำกลุ่มประชุมศึกษาได้แนวทางการส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ประยุกต์หลักการทางศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น คือการฝึกสมาธิ การฝึกกราบ โนราห์และการนวดแผนไทย จึงได้ศึกษาวรรณกรรมดังต่อไปนี้

3.1 สมาธิ

สมาธิเป็นการฝึกฝนอบรม และพัฒนาจิตใจให้มีความมั่นคง ตั้งมั่น และทำให้มีคุณภาพทางจิตใจที่ดีขึ้น เป็นการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสงบทางด้านจิตใจ ซึ่งทุกศาสนาสามารถนำไปใช้ในที่นี่ได้นำหลักศาสนาในแนวพุทธมาประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมสามารถรวบรวมเนื้อหาได้ดังต่อไปนี้

3.1.1 ความหมายของสมาธิ

สมาธิ สามารถอธิบายได้ทั้งในเชิงลักษณะผลของสมาธิที่เกิดขึ้น และอธิบายในลักษณะในเชิงการปฏิบัติ เช่น สมาธิ คือ ความสงบ สบาย และความรู้สึกเป็นสุขอย่างยิ่งที่มนุษย์สามารถสร้างขึ้นได้ด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่พระพุทธศาสนากำหนดเอาไว้เป็นข้อควรปฏิบัติ เพื่อการดำรงชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข ไม่ประมาท เต็มไปด้วยสติสัมปชัญญะ และปัญญา ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ง่ายๆ

ความหมายในเชิงลักษณะผลของสมาธิ

สมาธิ คือ อาการที่ใจตั้งมั่นอยู่ในอารมณ์เดียว อย่างต่อเนื่อง หรือ อาการที่ใจหยุดนิ่งแน่วแน่ ไม่ซัดส่ายไปมา เป็นอาการที่ใจสงบรวมเป็นหนึ่งแน่วแน่ มีแต่ความบริสุทธิ์ผ่องใส สว่างไสว ผุดขึ้นในใจ จนกระทั่งสามารถเห็นความบริสุทธิ์นั้นด้วยใจตนเอง อันจะก่อให้เกิดทั้งกำลังใจ กำลังขวัญ กำลังปัญญา และความสุขแก่ผู้ปฏิบัติในเวลาเดียวกัน (พระภิกษุโกณฑัญญะ, 2545).

ความหมายในเชิงลักษณะการปฏิบัติสมาธิ

กล่าวอีกนัยหนึ่งในเชิงลักษณะการปฏิบัติ สมาธิ แปลว่า ความตั้งมั่นของจิต หรือภาวะที่จิตแน่วแน่ต่อสิ่งที่กำหนด หรือการที่จิตกำหนดแน่วแน่อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ฟุ้งซ่าน ส่วนการปฏิบัติสมาธิให้เข้าถึงพระธรรมกายนั้น พระราชภาวนาวิสุทธิ (2537) ได้ให้ความหมายของการทำสมาธิภาวนาในเชิงของการปฏิบัติว่า การทำสมาธิก็คือการทำให้ใจของเราให้หยุดนิ่ง อยู่ภายในกลางกายของเรา กล่าวคือ การดึงใจกลับเข้ามาสู่ภายใน อยู่กับเนื้อกับตัวของเรา ในอารมณ์ที่สบาย เป็นการดึงใจที่ปล่อยไปในอารมณ์ต่างๆ ในความคิดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องครอบครัว ธุรกิจ การงาน การศึกษาเล่าเรียน เรื่องสนุกสนานเฮฮา หรือเรื่องอะไรที่นอกเหนือจากนี้ก็ตาม ดึงกลับมาไว้อยู่กับตัวของเราให้มามีอารมณ์เดียว ใจเดียว ซึ่งท่านได้อ้างอิงถึงพระเดชพระคุณหลวงปู่วัดปากน้ำภาษีเจริญ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ซึ่งได้เคยอธิบายเรื่องการทำสมาธิว่า คือการทำให้ความเห็นความจำ ความคิด ความรู้ รวมหยุดเป็นจุดเดียว หรือให้รวมหยุดเป็นจุดเดียวในอารมณ์ที่สบายที่กลางกายของเรา ซึ่งวิธีที่จะทำให้เกิดสมาธิเพื่อการเข้าถึงธรรมกายก็คือฝึกใจให้หยุดให้ นิ่งอยู่ภายใน (พระราชภาวนาวิสุทธิ, 2537.)

สมาธิ เป็นกิริยาของจิต เมื่อเรามีสติกำหนดรู้จิตอยู่ตลอดเวลา ถ้าเรานิ่งกำหนดรู้จิตของเรา เรียกว่า ปฏิบัติสมาธิในท่านั่ง ถ้ากำหนดรู้จิตในท่ายืน เรียกว่า ปฏิบัติสมาธิในท่ายืน เมื่อเรามีสติกำหนดรู้จิตในท่านอน เรียกว่า ปฏิบัติสมาธิในท่านอน เวลาเดินจงกรม เรามีสติกำหนดรู้จิตของเรา เรียกว่า ปฏิบัติสมาธิในท่าเดิน ยืน เดิน นิ่ง นอน เป็นแต่เพียงเปลี่ยนอิริยาบถบริหารกายเพื่อ

มิให้ส่วนใดส่วนหนึ่งถูกรบกวนเกินไป เพราะฉะนั้น สมาธิจึงมิใช่ เพียงการนั่งสมาธิอย่างเดียว แม้แต่การยืน เดิน นั่งนอน รับประทาน ดื่ม ทำ พุศ ถิต ถ้าเรามีสติรู้ตัวตลอดเวลา เราก็ได้ปฏิบัติสมาธิตลอดเวลาถ้าหากเรายึดหลักว่า เราจะฝึกสติของเราให้รู้เกี่ยวกับการยืน เดิน นั่ง นอน รับประทาน ดื่ม ทำ พุศ ถิต ทุกขณะจิตทุกลมหายใจ เราก็ได้ฝึกสมาธิอยู่ตลอดเวลา โดยไม่มีอุปสรรคใด ๆ มาขัดขวาง เมื่อเราเข้าใจกันเช่นนี้ การฝึกสมาธิจะไม่มีอุปสรรค เพราะเราจะปฏิบัติได้ตลอดเวลา ทุกโอกาส

ปัจจุบันนี้ การฝึกสมาธิได้รับการยอมรับว่าเป็นวิถีทางหนึ่งที่ทำให้จิตใจสงบขึ้น การนั่งสมาธิ จะช่วยให้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ เพราะเมื่อมีจิตใจที่สงบแล้ว ก็จะสามารถหาคำตอบของปัญหาได้ไม่ยาก ยิ่งฝึกสมาธิมากเพียงใด ก็จะยิ่งมองเห็นตัวเองมากเท่านั้น และทำให้รู้สึกถึงความสงบในจิตใจ การฝึกสมาธิจะทำให้รู้สึกผ่อนคลายส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ทำให้รู้สึกกระฉับกระเฉงและสงบมากขึ้น เมื่อได้ทำการฝึกนั่งสมาธิไปสักระยะหนึ่ง จะเริ่มต้นแต่ละเช้าวันใหม่ด้วยความมีชีวิตชีวา มีประสิทธิภาพ และมีพลังมากยิ่งขึ้น

3.1.2 ประเภทของสมาธิ

สมาธิมีผู้นำไปปฏิบัติหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นทางสายพุทธหรือศาสนาอื่นๆ แม้กระทั่งในสายพุทธด้วยกันเอง ก็มีหลายรูปแบบเช่น สมาธิแบบสมณะกรรมฐาน สมาธิแบบเพ่งกสิน วิปัสณากรรมฐาน สมาธิแบบเคลื่อนไหว สมาธิหมุน เป็นต้น ถ้ากล่าวแบบโดยทั่วไป เรามักแบ่งสมาธิเป็น 2 ประเภท คือ โลกียสมาธิ คือ สมาธิที่เกี่ยวข้องกับทางโลก และ โลกุตระสมาธิ คือ สมาธิทางพระพุทธศาสนาที่มุ่งความพ้นจากโลก ในการดำเนินชีวิตประจำวันของคนเราอาศัยเพียงแต่โลกียสมาธิก็เพียงพอแล้ว ซึ่งสามารถทำได้ทุกๆขณะพร้อมกับการทำกิจกรรมต่างๆ โดยการกำหนดจิตให้อยู่กับปัจจุบันทุกขณะ เริ่มต้นตั้งแต่ตื่นนอนให้รู้ตัวว่ากำลังทำอะไรอยู่ หากจิตใจจะไปคิดถึงอดีต คิดถึงอนาคต หรือเรื่องอื่นก็ให้พยายามใช้สติดึงจิตใจกลับมาสู่ปัจจุบัน อาจเป็นเรื่องค่อนข้างยากสำหรับการเริ่มต้นฝึกฝน เพราะธรรมชาติของจิตใจนั้นไม่อยู่นิ่ง สามารถกระโดดไปมาคิดได้หลายๆเรื่องพร้อมกัน ในที่นี้จะนำเสนอสมาธิแบบกว้างๆเพื่อนำมาประยุกต์กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสำหรับ โครงการนี้ คือสมาธิแบบพระพุทธเจ้า กับสมาธิแบบง่าย

3.1.2.1 สมาธิแบบพระพุทธเจ้า การกำหนดรู้เรื่องชีวิตประจำวัน นี่เป็นเหตุเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งกว่าการนั่งสมาธิหลับตาสมาธิ คนเราทุกคนเกิดมาอาศัยสมาธิเป็นหลักใจ คนที่ทำอะไรด้วยความจริงใจ เป็นลูกของพ่อของแม่ก็เป็นลูกด้วยความจริงใจ จะเป็นศิษย์ของครูบาอาจารย์ก็เป็นศิษย์ด้วยความจริงใจ จะเป็นอะไร ทำอะไร คิดอะไร เป็นไปด้วยความจริงใจ ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีสติจะความจริงใจเมื่อมีสติจะความจริงใจอย่างแน่วแน่ ชีวิตของเราทุกคนจึงเกี่ยวข้องกับสมาธิตั้งแต่เกิดมาจนกระทั่งวันตาย คนที่ไม่มีสมาธิย่อมมีนิสัยเหลวไหลทำอะไรจำจดไม่เอาจริงเอาจ้ง

(หลักธรรม iceicy : ที่มา หนังสืออภิมหามงคลธรรม 19 กค.2550, น.189 ; พระราชสังวรญาณ หลวงพ่อพุทธ ฐานิโย)

3.1.2.2 สมาธิแบบง่าย ๆ ทำได้โดยการนั่งบนเก้าอี้ หรือนั่งลงกับพื้น โดยมือทั้งสองข้างวางไว้บนตักหรือวางไว้ข้างลำตัว สิ่งที่สำคัญในการฝึกสมาธินั้นคือ ทำในสถานที่ที่เงียบสงบ เทคนิคง่าย ๆ ในการฝึกสมาธิมีอยู่ว่าเนื่กถึงสถานที่ที่สวยงาม เป็นเรื่องดีที่จะเนื่กถึงสถานที่ที่สวยงาม หรือทำให้ตัวเองมีความสุข พยายามคิดว่าตัวเองกำลังอยู่ในสถานที่นั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้รู้สึกรื่นรมย์ และรู้สึกผ่อนคลายมากยิ่งขึ้น เฟ่งสมาธิไปยังตาที่สาม ภาษาทางโยคะนั้น บริเวณระหว่างตาทั้งสองจะเรียกว่า ตาที่สาม การฝึกสมาธิตาที่สามทำได้โดยลืมตาทั้งสองข้างของคุณขึ้นเล็กน้อย และเฟ่งมองไปที่ระหว่างตาทั้งคู่ประมาณ 3-5 วินาที จากนั้นหลับตาลง แต่ก็ยังเฟ่งสมาธิไปยังจุดตาที่สาม ให้ทำแบบนี้เป็นประจำทุกวันอย่างน้อย 1 สัปดาห์ โดยทำครั้งละ 10-15 นาที แต่ถ้าหากคุณรู้สึกปวดตา หรือหน้ามืด ก็ให้หยุดทำทันที จินตนาการด้วยจ้อโทรทัศน์ ให้ใช้ความคิดของตัวเองวาดภาพใดภาพหนึ่ง หรือคิดโครงการลงในจ้อโทรทัศน์ จากนั้นก็ปิดจ้อลง แล้วทำซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ความคิดจะค่อย ๆ หายไป จิตใจก็จะสงบลง จุดหมายของการฝึกนี้ก็คือ ให้เห็นจ้อที่ว่างเปล่า เพราะถ้าไม่รู้จักความสงบบ้าง คิดแต่เรื่องต่าง ๆ มากมายตลอดเวลา จิตใจก็จะมีแต่ความเครียด นับจึงหะลมหายใจ ให้เฟ่งสมาธิไปที่ลมหายใจเข้า-ออก โดยหายใจเข้า-ออกอย่างช้า ๆ เบา ๆ ในขณะที่กำลังสูดลมหายใจเข้า ให้นับ 1-2-3 และเมื่อหายใจออก ก็ให้นับ 1-2-3 เช่นกัน ทำเช่นนี้เป็นจึงหะ ใช้แสงเทียนเป็นส่วนประกอบ การฝึกสมาธิแบบนี้ควรทำที่บ้าน ให้จุดเทียนแล้วนั่งอย่างผ่อนคลายมองไปที่เปลวไฟแล้วหลับตาลง ในขณะที่หลับตา ให้คิดถึงแสงเทียน แล้วเฟ่งสมาธิไปที่แสงเทียนนั้นเพียงจุดเดียวเมื่อเริ่มฝึกสมาธิแล้ว ให้สังเกตด้วยว่าก้าวหน้ามากน้อยเพียงไร (หลวงพ่จรัญ จูฑิธัมโม ลานธรรมจักร.15 ธค.2004 คัดออนไลน์จาก<http://bcoms.nct/buddhism/detail.asp?id=89>)

3.1.3 ประโยชน์ของการฝึกสมาธิ

สมาธิเป็นการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากมายพอที่จะสรุปได้ดังนี้

3.1.3.1. ผลต่อตนเอง

3.1.3.1.1 ด้านสุขภาพจิต ส่งเสริมให้คุณภาพของใจดีขึ้น คือ ทำให้จิตใจผ่องใส สะอาด บริสุทธิ์ สงบ เยือกเย็น ปลอดภัย โปร่ง โล่ง เบา สบาย มีความจำและสติปัญญาดีขึ้น ส่งเสริมสมรรถภาพทางใจ ทำให้คิดอะไรได้รวดเร็ว ถูกต้อง และเลือกคิดแต่ในสิ่งที่ดีเท่านั้น

3.1.3.1.2 ด้านพัฒนาบุคลิกภาพ ทำให้เป็นผู้มีบุคลิกภาพดี กระจับกระจง กระปรี้กระเปร่า มีความองอาจสง่าผ่าเผย มีผิวพรรณผ่องใส มีความมั่นคงทางอารมณ์ หนักแน่น เยือกเย็น และเชื่อมั่นในตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ดี วางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ เป็นผู้ที่มีเสน่ห์ เพราะไม่มักโกรธ ม มีความเมตตากรุณาต่อบุคคลทั่วไป

3.1.3.1.3 ด้านชีวิตประจำวันช่วยให้คลายเครียด เป็นเครื่องเสริมประสิทธิภาพในการทำงาน และการศึกษาลำเรียน ช่วยเสริมให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง เพราะร่างกายกับจิตใจย่อมมีอิทธิพลต่อกันถ้าจิตใจเข้มแข็งย่อมเป็นภูมิคุ้มกันทานโรคไปในตัว

3.1.3.1.4 ด้านศีลธรรมจรรยา ทำให้เป็นผู้มีสัมมาทิฐิ เชื้อกฎแห่งกรรม สามารถคุ้มครองตนเองให้พ้นจากคามชั่วทั้งหลายได้ และเนื่องจากจิตใจดี จึงทำให้ความประพฤติทางกาย และวาจาดีตามไปด้วย ทำให้เป็นผู้มีความมักน้อย สันโดษ รักสงบ และมีขันติเป็นเลิศ ทำให้เป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เป็นผู้มีความเคารพและมีความอ่อนน้อม

3.1.3.2. ผลต่อครอบครัว

3.1.3.2.1 ทำให้ครอบครัวมีความสุข เพราะสมาชิกในครอบครัวเห็นประโยชน์ของการประพฤติธรรม ทุกคนตั้งมั่นอยู่ในศีล ปกครองกันด้วยธรรม เด็กเคารพผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เมตตาเด็ก ทุกคนมีความรักใคร่สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

3.1.3.2.2 ทำให้ครอบครัวมีความเจริญก้าวหน้า เพราะสมาชิกต่างก็ทำหน้าที่ของตนโดยไม่บกพร่อง เป็นผู้มีความใจคอหนักแน่น เมื่อมีปัญหาครอบครัว หรือมีอุปสรรคอันใด ย่อมร่วมใจกันแก้ไขปัญหานั้นให้ลุล่วงไปได้

3.1.3.3. ผลต่อสังคมและประเทศชาติ

3.1.3.3.1 ทำให้สังคมสงบสุข ปราศจากปัญหาอาชญากรรม และปัญหาสังคมอื่น ๆ เพราะปัญหาทั้งหลายที่เกิดขึ้นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการฆ่า การข่มขืน โจรผู้ร้าย การทุจริต คอรัปชั่น ล้วนเกิดขึ้นมาจากคนที่ขาดคุณธรรม เป็นผู้ที่มีจิตใจอ่อนแอ หวั่นไหวต่ออำนาจสิ่งชั่วร้ายหรือกิเลสได้ง่าย ผู้ที่ฝึกสมาธิย่อมมีจิตใจเข้มแข็ง มีคุณธรรมในใจสูง ถ้าแต่ละคนในสังคมต่างฝึกฝนอบรมใจของตนเองให้หนักแน่นมั่นคง ปัญหาเหล่านี้ก็จะไม่เกิดขึ้น ส่งผลให้สังคมสงบสุขได้

3.1.3.3.2 ทำให้เกิดคามมีระเบียบวินัยและเกิดความประหยัด ผู้ที่ฝึกใจให้ดีงามด้วยการทำสมาธิอยู่เสมอ ย่อมเป็นผู้รักคามมีระเบียบวินัย รักความสะอาด มีความเคารพกฎหมายของบ้านเมืองทำให้บ้านเมืองของเราสะอาดน่าอยู่ ไม่มีคนมั่งงายทิ้งขยะลงบนพื้นถนน จะข้ามถนนก็เฉพาะตรงทางข้ามเป็นต้นเป็นเหตุ ทำให้ประเทศชาติไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณเวลาและกำลังเจ้าหน้าที่ ที่จะไปใช้สำหรับแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากความไม่มีระเบียบวินัยของประชาชน

3.1.3.3.3 ทำให้สังคมเจริญก้าวหน้า เมื่อสมาชิกในสังคมมีสุขภาพจิตดี รักความเจริญก้าวหน้า มีประสิทธิภาพในการทำงานสูง ย่อมส่งผลให้สังคมเจริญก้าวหน้าตามไปด้วย และเมื่อมีกิจกรรมของส่วนรวม สมาชิกในสังคมก็ย่อมพร้อมที่จะสละความสุขส่วนตัว ให้

ความร่วมมือกับส่วนรวมอย่างเต็มที่ แม้มีผู้ไม่ประสงค์ดีต่อสังคม จะมาขู่มหาภัยให้เกิดความแตกแยก ก็
จะไม่เป็นผลสำเร็จเพราะสมาชิกในสังคม เป็นผู้ที่มีจิตใจหนักแน่นมีเหตุผล และเป็นผู้รักสงบ

3.1.4 การประยุกต์สมาธิโดยศิลปะทางการวาดภาพ

(Retrieved from <http://www.thousand-stars.org/> และ <http://krisadawan.wordpress.com/>)

ศิลปะมีความสัมพันธ์กับจิตวิญญาณของมนุษย์ความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ ซึ่งเป็น
สิ่งนามธรรมถูกแสดงออกมาเป็นรูปธรรมในสิ่งที่เรียกว่าศิลปะผู้ปฏิบัติธรรมแทบทุกศาสนาแสดง
ประสบการณ์ผ่านทางงานศิลปะ ทั้งภาพวาด ดนตรี บทกวี เพราะงานศิลปะเหล่านี้สามารถแสดง
ประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์ออกมาได้อย่างถูกต้องที่สุด เช่นเรื่องเล่าของอาจารย์เซ็นท่านหนึ่ง
เมื่อท่านมีความตั้งใจเขียนอักษรพุทธรูปมากเกินไป อักษรของท่านกลับไม่งดงาม แต่เมื่อท่านปล่อย
วาง ปราศจากความตั้งใจ ปราศจากความคาดหวังในตัวอักษร ตัวอักษรของท่านก็ออกมาอย่าง
สวยงามที่สุด การประยุกต์สมาธิโดยศิลปะทางการวาดภาพผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมจากมูลนิธิ
พันดาราตามลำดับดังนี้

3.1.4.1 ภาพวาดและศาสนา

ภาพวาดหรืองานจิตรกรรมเป็นสื่อเก่าแก่ที่สุดที่ศาสนาต่างๆ ใช้แสดงคำสอน
เรื่องราวหรือการพัฒนาศิลปะในสกุลต่างๆ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามลำดับ จนเกิดเป็นภาพศิลปะที่มีรูปแบบ
แตกต่างกันเช่น พระพักตร์พระพุทธเจ้าในศิลปะอินเดีย ทิเบต จีน ญี่ปุ่น พม่า หรือไทยล้วนมีความ
ต่างกันที่สายตาอาจสังเกตเห็นได้ง่าย แต่ความแตกต่างนี้ล้วนเป็นความแตกต่างทางภาพเพราะ โดยเนื้อ
หาแล้ว ล้วนแสดงออกถึงภาวะแห่งพระพุทธเจ้าเหมือนกัน

3.1.4.2 ภาพวาดและสมาธิ

ศิลปินผู้วาดภาพพระพุทธเจ้าไม่อาจวาดได้โดยการคัดลอก หรือเพียงทำตาม
รูปแบบหรือแม้ว่าจะกระทำแบบนั้นได้ ก็ไม่อาจแสดงภาวะของพระพุทธเจ้าได้อย่างลึกซึ้ง เพราะ
เป็นเพียงการพัฒนาของศิลปะต่างตามท้องถิ่น แต่สาระภายในคือคุณลักษณะของความเป็นพระพุทธ
เจ้า พระปัญญาคุณ พระวิสุทธิคุณ พระวิสุทธิคุณ เป็นสิ่งสำคัญ ที่ศิลปินต้องสื่อ ดังนั้นเพื่อที่จะ
สามารถแสดงภาวะของพระพุทธเจ้าได้ในภาพวาด ศิลปินจึงมีวิธีการต่างๆตามแต่ประเพณี เช่น
ศิลปินญี่ปุ่นใช้การทำสมาธิปล่อยวางจากการยึดมั่นทั้งปวง ศิลปินทิเบตใช้การตรึงภาพพระพุทธเจ้า
หรือพระโพธิสัตว์องค์นั้นๆ

3.1.4.3 การวาดภาพเพื่อสมาธิอย่างผ่อนคลาย

การวาดภาพเป็นการรวมสมาธิอย่างหนึ่ง ผลการทดลองทางการแพทย์พบว่า
การวาดภาพสามารถช่วยแก้ปัญหาสมาธิสั้นในเด็กได้ การวาดภาพเพื่อสมาธิอย่างผ่อนคลาย จึงเป็น
การประสานการวาดภาพ การฝึกสมาธิ และการผ่อนคลายไปพร้อมกัน การวาดภาพแบบผ่อนคลาย

มิได้เน้นที่ความสวยงาม หรือถูกต้องตามหลักการวาดหรือแบบแผน แต่เป็นเพียงวาดด้วยความรู้ตัว
 ทั่วพร้อม เบื้องการเจริญสติอย่างหนึ่ง ผู้วาดไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้เรื่องการวาดภาพ เพียงมี
 คุณสมบัติแห่งการเรียนรู้และจิตที่เปิดกว้างเท่านั้น การวาดภาพเพื่อสมาธิอย่างผ่อนคลายที่มีการ
 ผูกอบรมกันของมูลนิธิพันคารามี 2 แบบคือ 1) การวาดภาพแบบทิเบต เป็นการประยุกต์การวาด
 ภาพให้สัมพันธ์กับสมาธิและการนิมิต 2) การวาดภาพแบบอิสระ เป็นการวาดภาพแบบปล่อยวาง ไร้
 ความคาดหวังในผล

ดังนั้นการวาดรูปคือการทำสมาธิภาวนา เวลาที่รูปนั้นในใจไม่มีที่ว่างให้แก่ความคิด
 วอกแวกต่างๆ ที่อาจจะผุดขึ้นมาได้เลย ใจปลอดจากความคิดใดๆ ทั้งสิ้น จะมีก็แต่เพียงรูปที่กำลัง
 วาดอยู่ มันเป็นสมาธิภาวนาโดยนึกถึงความคิดเพียงหนึ่งเดียว

3.1.4.4 การวาดภาพเป็นศิลปะบำบัดที่ช่วยฝึกสมาธิ

หลายคนคิดว่าการวาดรูป เป็นการปลดปล่อยจินตนาการไปกับการระบายสี
 สันลงไปในกระดาษที่ว่างเปล่า เป็นงานศิลปะในรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยรังสรรค์ผลงาน ที่สวยงามออก
 มาในตอนสุดท้ายเป็นการฝึกฝนสมาธิ รวมทั้งยังทำให้อารมณ์เบิกบานไปได้ทั้งวันอีกด้วย แต่นอก
 เหนือไปจากนั้น ศิลปะยังสามารถนำมาช่วยในการบำบัดรักษาอาการของโรคต่างๆ ได้อีกด้วย ซึ่ง
 ศาสตร์นี้เราเรียกกันว่า ศิลปะบำบัดหรือ Art Therapy ศิลปะบำบัด คือ การใช้กิจกรรมทางศิลปะ
 ในหลายรูปแบบทั้งการวาด การปั้น การทำผ้าบาติก การทำเปเปอร์มาร์เช่ ฯลฯ เพื่อวินิจฉัยหา
 ข้อบกพร่องความผิดปกติบางประการของกระบวนการทางจิตใจ โดยเฉพาะผู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอด
 ความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นคำพูด หรือมีปัญหาในเรื่องความสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งงานศิลปะจะช่วย
 ให้นำบุคคลเหล่านี้ได้แสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดที่เก็บกดเอาไว้ นอกจากนั้นงานศิลปะยังนำมาใช้
 ในการตรวจวิเคราะห์คนไข้ได้ด้วย โดยจะวิเคราะห์อาการจากผลงานหรือการแสดงออกทางผลงาน
 ศิลปะ ในขณะที่ศิลปะบำบัด ความสำคัญจะอยู่ที่กระบวนการในระหว่างการทำงานศิลปะ ไม่ต้อง
 แคร่ว่าผลงานสุดท้ายจะออกมาอย่างไร จะสวยไม่สวยไม่สำคัญ ให้รู้แต่ว่ากำลังวาดอะไร ทำอะไร คิด
 อะไร และมีสมาธิกับสิ่งตรงหน้ามากกว่า เป็นการใช้ศิลปะเพื่อทำให้ร่างกายและอารมณ์ดีขึ้น ซึ่ง
 หัวใจของศิลปะบำบัด คือปลดปล่อย มีการพัฒนาทางอารมณ์ ใจเย็น ทำอะไรแล้วมีสมาธิ

ศิลปะบำบัดในประเทศไทยนั้นมักจะมองกันว่าต้องใช้สำหรับผู้ที่ปัญหาทางด้านจิตใจ
 เท่านั้น โดยเฉพาะเด็กพิเศษหรือเด็กออทิสติก เด็กสมาธิสั้น และมีการนำไปใช้น้อยมาก ทั้งๆที่เป็น
 สิ่งน่าสนใจ ในขณะที่ต่างประเทศนั้นศิลปะบำบัด ใช้สำหรับบุคคลทั่วไป เพราะศิลปะบำบัดก็คือ
 เป็นการระบายออกทางอารมณ์ทางหนึ่งเช่นกัน

3.1.4.5 ประโยชน์ของการประยุกต์สมาธิโดยศิลปะทางการวาดภาพ

3.1.4.5.1 *ช่วยพัฒนาการทางด้านร่างกาย* มีผลงานวิจัยของต่างประเทศบอกเอาไว้ว่า เวลาที่วาดรูปหรือทำงานศิลปะ สมองจะเกิดความสั่งงานไปยังร่างกาย และอารมณ์ดี ขึ้นตามไปด้วยสามารถวิเคราะห์และรับรู้ได้ว่าสภาพจิตใจของบุคคล (บทความจาก หนังสือพิมพ์ โปสตัดูเคย์ ฉบับวันที่ 5 เมษายน 2548)

3.1.4.5.2 *ช่วยผ่อนคลายความเครียด* ศิลปะบำบัด ไม่ได้ใช้กับเฉพาะผู้ที่มีปัญหาเท่านั้น แต่บุคคลยังสามารถนำศิลปะมาบำบัดอารมณ์ของตัวเองให้ดีขึ้น ได้โดยที่ไม่จำเป็นจะต้องวาดรูปออกมาให้สวยงาม วิจิตรบรรจงเหมือนจริง เพียงแค่ขีดๆเขียนๆ ไปตามใจของผู้วาดก็สามารถทำให้อารมณ์เครียดๆ ของผู้วาดดีขึ้นมาได้อีกหนึ่งนิตหนึ่ง เป็นการผ่อนคลายความเครียด

3.1.4.5.3 *ช่วยพัฒนาด้านอารมณ์และสมาธิ* ศิลปะจะช่วยให้ผู้ที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์และจิตใจได้ระบายออกมาในรูปแบบที่ถูกต้องและสร้างสรรค์ ผ่านงานศิลปะในรูปแบบต่างๆซึ่งระหว่างขั้นตอนของการทำงานศิลปะ จะทำให้รู้สึกผ่อนคลาย รับรู้อารมณ์ต่างๆของตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้ดีขึ้น รวมถึงการมีสมาธิเพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้นยังเป็นการลดความตึงเครียดและความวิตกกังวลได้อีกด้วย(บทความจากหนังสือพิมพ์ โปสตัดูเคย์ ฉบับวันที่ 5 เมษายน 2548)

3.1.4.5.4 *สามารถวิเคราะห์ และรับรู้ได้ถึงสภาพจิตใจของบุคคล* จากกระบวนการของการทำศิลปะบำบัด ทำให้สามารถวิเคราะห์ และรับรู้ได้ว่าสภาพจิตใจของแต่ละคนนั้นเป็นอย่างไร หลังจากให้ทดลองทำงานศิลปะแล้ว เช่น อาจจะทดลองให้ทำศิลปะบำบัดด้วยกัน 2 คน และให้วาดรูปในกระดาษแผ่นเดียวกัน ให้วาดคนละครึ่ง คนละด้าน สลับกันไปเรื่อยๆ จนสุดท้ายภาพที่วาดก็อาจจะเลยมารวมกันเนื้อที่กัน ด้วยข้อจำกัดของกระดาษซึ่งบางคนก็ภาพโดนกินเนื้อที่ไปก็อาจจะรู้สึกไม่สบายใจอึดอัด รู้สึกเหมือนถูกกล้าเส้น ถูกระราน ก็อาจจะเริ่มหงุดหงิดควบคุมตนเองไม่ได้ บางคนก็อาจจะถึงขั้นฉีกกระดาษ ล้มโต๊ะ ซึ่งมีแนวโน้มว่าเด็กคนนั้นจะไม่ชอบให้ใครมารุกล้ำในพื้นที่ส่วนตัวของตนเอง นอกจาก นั้นเด็กบางคนก็อาจจะเกิดอารมณ์โมโห ไม่พอใจ แต่เมื่อมาทำงานศิลปะชิ้นหนึ่งเสร็จเขาก็อาจจะอารมณ์ดีขึ้น ใจเย็นขึ้นได้ หรือแม้แต่ในเด็กที่สมาธิสั้นหรือเด็กพิเศษ เมื่อมาทำงานศิลปะเขาก็จะมีสมาธิจดจ่ออยู่แต่ในสิ่งที่ทำได้นานขึ้น เพราะเขาได้วาดด้วยสมาธิ

3.1.4.6 *วิธีการฝึกสมาธิจากการวาดภาพ* การวาดภาพโดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นไปตามทฤษฎีที่มีการเล่าเรียนมาหรือไม่ก็ตาม ผู้วาดอาจไม่ได้คิดอะไรมาก เพียงชอบและอยากวาดใครๆก็ทำได้ แต่หากเกิดการรับรู้ว่าจะมาฝึกสมาธิโดยใช้การวาดภาพก็อาจทำให้รู้สึกเกร็ง และคิดว่าตนทำไม่ได้ คนที่วาดตามสบายๆก็อาจไม่อยากวาดก็เป็นได้ อย่างไรก็ตามหากมีแนวการฝึกบ้างก็อาจช่วยให้การฝึกสมาธิโดยการวาดภาพเป็นไปได้ดีขึ้น หากเด็กคิดว่าจะต้องทำตามกฎระเบียบ

แบบนี้แบบนี้ เพียงคิดแบบเดิมว่าคนอยากวาดภาพและดำเนินตามวิธีอีกแบบที่ตนเคยทำ ก็อาจช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายได้ข้อ1. คำแรงความตั้งใจให้มัน

ข้อ1. คำแรงความตั้งใจให้มัน

เริ่มด้วยหลักเบื้องต้น การอาศัยความสามารถพิเศษของคนปัจจุบันที่อยู่ในยุคไอทีที่สามารถเข้าใจอะไรได้อย่างรวดเร็ว และสามารถประยุกต์คำแนะนำไปใช้ได้ค่อนข้างง่ายดายแต่สิ่งที่เป็อุปสรรคคือคนปัจจุบันมีความอดทนน้อย หากเริ่มทำการใดๆ จะต้องบากบั่นทำ ไปจนเสร็จ หากจับคู่กันจะต้องวาดต่อไปเรื่อยๆ ลองแล้วลองอีกการวาดรูปต้นไม้ที่สง่างามสีชนิดเช่น (กล้วยไม้ ต้นไม้ ดอกพุด และต้นดอกเบญจมาศ) นั้นไม่ใช่เรื่องง่าย หากต้องการวาดให้ได้ดี จะต้องลองวาดแล้ววาดอีกหลายรอบ ความพยายามเป็นเรื่องสำคัญ ปัจจุบันนี้ผู้คนจะลองทำนิดหนึ่งแล้วก็เลิกไปอย่างนี้เรียกว่า "ทำดีทีเหลว" การเป็นจิตรกรหรือศิลปินนั้นจะต้องประกอบจิตใจให้ต่อเนื่องเหมือนตอนเริ่มต้น แม้ว่าจะไม่จับคู่กันวาดรูปทุกวันก็ตาม แต่แต่ละสัปดาห์จะต้องวาดรูปให้ได้ทีละประ

มาณสิบถึงยี่สิบนาทิตี เช่นวาดรูปเล่นๆบนกระดาษหนังสือพิมพ์ที่ใช้แล้ว เป็นต้น หากทำเช่นว่ามานี้ทักษะนี้ก็อยู่กับเราและมันจะอยู่ติดตัวเรา ไม่จำเป็นต้องฝึกเป็นเวลานาน แม้ในตอนทำธุระอื่นๆ มากมายแต่ไม่ควรละทิ้งความตั้งใจและความรู้ตัวที่จะวาดภาพ

ข้อ2. สำรวมใจ

ทำใจให้สงบและเป็นสมาธิ จะวาดรูปไม่ได้ หากในใจฟุ้งซ่านและสั่นสนยุ่งเหยิง จิตใจจะต้องสงบและสำรวม ก่อนวาดรูปให้ทำสมาธิภาวนาสักครู่เพื่อสำรวมและทำใจให้สงบ หากใจสงบแล้ว การวาดรูปก็จะไม่มีปัญหา ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดจากจิตใจ ทุกสิ่งทุกอย่างก็คือจิตใจ ดังนั้นภาพวาดจึงเป็นจิตใจด้วย หากจิตใจว้าวุ่นไม่สงบ รูปที่วาดออกมา ก็จะเป็นเช่นเดียวกับใจ จิตมีหนึ่งเดียว ธรรมทั้งหลายคืนสู่ความเป็นหนึ่งอย่างที่มีมันเป็นอยู่ พุทธศาสนาเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่ปรากฏตามธรรมชาติ เป็นเรื่องการตื่นตัวรับรู้ธรรมชาติเดิมแท้ของเรา และการวาดรูปก็เป็นการแสดงออกของตัวเรา ถึงภาวะจิตใจของเรา ศิลปินแต่ละคนแสดงออกถึงลักษณะนิสัยของพวกเขาตามที่เป็น เมื่อเราผลิตผลงานออกมาจากสภาพจิตใจที่สงบนิ่ง เราก็ได้ภาพที่สงบที่ไม่มีทั้งฉันทหรือเธอ หากงานที่วาดออกมาจากจิตที่เป็นสมาธิ งานที่ปรากฏก็จะแสดงให้เห็นสภาพเช่นนั้น ยกตัวอย่าง เช่น หากจิตใจมีความสงบลุ่มลึกและนิ่งแล้วละก็มองที่ใจดูจะเป็นอย่างไร ใจของเราจะบอกให้รู้อย่างชัดเจนว่าคืออะไร หากในขณะที่ถือคู่กันที่มีสีอยู่ ก็จะวาดด้วยจิตที่เป็นสมาธิ

(<http://www.samathi.com/meditation/showthread.php?t=1724>)

3.2 การส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมโดยใช้การวาด

การวางแผนโบราณเป็นหนึ่งในสาขาของการแพทย์แผนไทยซึ่งสืบทอดเป็นวัฒนธรรมและวิถีชีวิตคนไทยมาแต่โบราณ ซึ่งการนวดมีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาลคือ สาธุศิษย์เอกของพระพุทธเจ้า เป็นเจ้าตำรับคือพระอาจารย์ชีวก สืบทอดเจริญมาจากประเทศอินเดีย และมีการเผยแพร่มาถึงสยามและพระมหากษัตริย์ไทย ซึ่งมีทั้งการนวดแบบชนชั้นสูงคือนวดราชสำนักและนวดแบบสามัญชนที่เรียกว่านวดเชลยศักดิ์ เป็นต้น การส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยใช้การนวดก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาการปรับตัวทางสังคม เพราะการนวดจะก่อให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างหมอนวดกับผู้มาใช้บริการ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีความสัมพันธ์กับคนใกล้ชิดเช่นบุคคลในครอบครัว กับครูและเพื่อนที่โรงเรียน หากนักเรียนมีความรู้และได้ฝึกฝนการนวดก็จะทำให้สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเพิ่มขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคตซึ่งหากฝึกทักษะได้ดีก็สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ การทบทวนวรรณกรรมในเรื่องนวดแผนไทย ประเภทและประโยชน์ของการนวดแผนไทยดังนี้

3.2.1 นวดแผนไทย

การนวดแบบไทยหรือการนวดแผนโบราณนั้น มีประโยชน์ทางการแพทย์มากกว่าแค่บำบัดอาการปวดเมื่อยเท่านั้น แต่เนื่องจากปัจจุบันวิวัฒนาการทางการแพทย์เจริญก้าวหน้ามากขึ้น ทำให้การบำบัดรักษาโรคต่างๆด้วยการนวดแบบสมัยก่อนนั้นกลืนหายไป ทำให้ปัจจุบันเราได้ทราบข้อมูลแค่เพียงการนวดใช้รักษาได้เฉพาะอาการปวดเมื่อย ซึ่งแท้จริงแล้วการนวดมีประโยชน์มากกว่านั้น

การนวดแผนไทยเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่มีมาตั้งแต่โบราณ เกิดจากสัญชาตญาณของการอยู่รอด เมื่อมีอาการปวดเมื่อยหรือเจ็บป่วยก็มักจะลูบไล้ บีบนวดบริเวณดังกล่าว ทำให้อาการปวดเมื่อยคลายลงสัญชาตญาณที่ไปจับ สัมผัส ถู หรือคบบริเวณนั้นการกระทำแบบนี้สามารถวิเคราะห์ย้อนกลับไปยังจุดเริ่มต้นของวิวัฒนาการมนุษย์ไม่เพียงแต่มนุษย์ แต่สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมจะใช้มือหรือเท้ามาเพื่อระงับความเจ็บปวดการนวดในปัจจุบันก็พัฒนามาจากการจดจำและจัดระบบการกระทำ และทำทางเหล่านี้ ที่แรกก็เป็นไปโดยไม่ตั้งใจใจต่อมาเริ่มสังเกตเห็นผลของการบีบนวดในบางจุด หรือบางวิธีที่ได้ผลจึงเก็บไว้เป็นประสบการณ์ และกลายเป็นความรู้ที่สืบทอดต่อกันมา การนวดจึงกลายเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีบทบาทรักษาอาการ หรือโรคร้ายบางอย่าง การบีบนวดร่างกายนั้น ถือว่าช่วยกระตุ้นการไหลเวียนของโลหิต ช่วยเปิดเส้นทางของเส้นเลือดที่ตีบตันให้ขยายตัว กล้ามเนื้อมีความยืดหยุ่น ทำให้รู้สึกผ่อนคลายสบายตัว การนวดยังถือว่าเป็นการรักษา หรือบำบัดแบบโบราณที่อาจเรียกว่าเก่าแก่ที่สุดในโลกก็ได้ ดังนั้น การนวดจึงอาจเรียกได้ว่าเป็นศาสตร์แห่งความผ่อนคลาย เนื่องจากปัจจุบันวิธีการนวดมีความหลากหลายมากขึ้น ทั้งนวดแบบไทยๆที่เราคุ้นเคยกันดี ไปจนถึงนวดแบบสปาที่มีน้ำหอมระเหย น้ำมันจากธรรมชาติเข้ามามี

ส่วนประกอบ แต่การนวดทุกแบบนี้ก็มีจุดหมายเดียวกัน คือเพื่อความผ่อนคลาย สบายเนื้อ สบายตัว และรักษาอาการเจ็บปวด

การนวดไทย เป็นภูมิปัญญาอันล้ำค่าของคนไทย ที่มีประวัติเรื่องราวสืบทอดกันมาช้านาน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการนวดที่เก่าแก่ที่สุด คือจากศิลาจารึกสมัยสุโขทัย ที่ขุดพบที่ป่ามะม่วง ตรงกับสมัยพ่อขุนรามคำแหง มีรอยจารึกเป็นรูปการรักษาโดยการนวด เมื่อถึงยุคสมัยกรุงศรีอยุธยารัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช การแพทย์แผนไทยรุ่งเรืองมาก ในสมัยรัตนโกสินทร์ สืบต่อมาจากสมัยอยุธยาในหลายรูปแบบ จนกระทั่งสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการชำระตำราการนวดไทย และเรียกว่า ตำราแพทย์หลวง ต่อมาเมื่อแพทย์ตะวันตกเข้ามาในสังคมไทย การนวดจึงถูกลดบทบาทลง ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ส่วนหมอนวดแบบชาวบ้านนั้น ยังคงมีการนวดแบบดั้งเดิมที่ได้รับการเรียนรู้สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ

การนวดที่มีชื่อเสียงที่สุด คือการนวดแบบวัดโพธิ์ ซึ่งได้พัฒนาไปเป็นรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น ในปัจจุบันมีเทคนิคในการนวดที่ต่างกันไป ในแต่ละบุคคล แต่ละสถานที่ ยังได้รับการพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ รูปแบบของการนวดนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 แบบด้วยกัน คือแบบดั้งเดิม ก็คือแบบวัดโพธิ์ ซึ่งจะเน้นในการกดจุด และแบบเชิงใหม่ ที่จะเน้นที่การยืดเส้น สำหรับท่าทางที่ใช้ในการนวดนั้น ขึ้นอยู่กับอาการของผู้ที่มารักษา ว่ามีอาการเจ็บ หรือปวดบริเวณใด ต้องการรับการรักษาตรงจุดไหน ท่าที่ใช้ก็จะแตกต่างกันออกไป

3.2.2. ชนิดของการนวดแผนไทย

(Retrieved May, 25, 2011 from ประภา, 2545 สถาบันแพทย์แผนไทย <http://ittm.dtam.moph.go.th/Service/WebMuseum/ThaiMassage/page2.html>)

การนวดหรือหัตถเวช เป็นการรักษาโรควิธีหนึ่ง ซึ่งมีผลทางการรักษาโรค บางโรคได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะโรคที่ไม่สามารถบำบัดได้ด้วยการใช้ยาฉีด หรือยากิน การนวดจึงมีบทบาทสำคัญอย่างหนึ่งในการรักษาโรค การนวดเพื่อการรักษาโรคของไทยมี 2 แบบใหญ่ๆ คือการนวดแบบราชสำนักและการนวดแบบเชลยศักดิ์

3.2.2.1 การนวดแบบราชสำนัก

การนวดแบบราชสำนัก หมายถึงการนวดเพื่อถวายพระมหากษัตริย์และเจ้านายชั้นสูงของราชสำนัก ซึ่งผู้นวดต้องมีกิริยามารยาทเรียบร้อย เดินเข้าเข้าหาผู้ป่วย ขณะทำการนวดต้องไม่ก้มหน้าหายใจรดผู้ป่วย หรือเงยหน้าจนเป็นการไม่เคารพ การนวดจะใช้เฉพาะมือ นิ้วหัวแม่มือและปลายนิ้วอื่นๆ ในการนวดเท่านั้น และจะทำการนวดผู้ป่วยซึ่งอยู่ในท่านั่ง นอนหงาย หรือนอน

ส่วนประกอบ แต่การนวดทุกแบบนั้นก็มีความหมายเดียวกัน คือเพื่อความผ่อนคลาย สบายเนื้อ สบายตัว และรักษาจากอาการเจ็บปวด

การนวดไทย เป็นภูมิปัญญาอันล้ำค่าของคนไทย ที่มีประวัติเรื่องราวสืบทอดกันมาช้านาน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการนวดที่เก่าแก่ที่สุด คือจากศิลาจารึกสมัยสุโขทัย ที่ขุดพบที่ป่ามะม่วง ตรงกับสมัยพ่อขุนรามคำแหง มีรอยจารึกเป็นรูปการรักษาโดยการนวด เมื่อถึงยุคสมัยกรุงศรีอยุธยารัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช การแพทย์แผนไทยรุ่งเรืองมาก ในสมัยรัตนโกสินทร์ สืบต่อมาจากสมัยอยุธยาในหลายรูปแบบ จนกระทั่งสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการชำระตำราการนวดไทย และเรียกว่า ตำราแพทย์หลวง ต่อมาเมื่อแพทย์ตะวันตกเข้ามาในสังคมไทย การนวดจึงถูกลดบทบาทลง ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ส่วนหมอนวดแบบชาวบ้านนั้น ยังคงมีการนวดแบบดั้งเดิมที่ได้รับการเรียนรู้สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ

การนวดที่มีชื่อเสียงที่สุด คือการนวดแบบวัดโพธิ์ ซึ่งได้พัฒนาไปเป็นรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น ในปัจจุบันมีเทคนิคในการนวดที่ต่างต่างกัน ในแต่ละบุคคล แต่ละสถานที่ ยังได้รับการพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ รูปแบบของการนวดนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 แบบด้วยกัน คือแบบดั้งเดิม ก็คือแบบวัดโพธิ์ ซึ่งจะเน้นในการกดจุด และแบบเชิงใหม่ ที่จะเน้นที่การยืดเส้น สำหรับท่าทางที่ใช้ในการนวดนั้น ขึ้นอยู่กับอาการของผู้ที่มารักษา ว่ามีอาการเจ็บ หรือปวดบริเวณใด ต้องการรับการรักษาตรงจุดไหน ท่าที่ใช้ก็จะแตกต่างกันออกไป

3.2.2.ชนิดของการนวดแผนไทย

(Retrieved May, 25, 2011 from ประภา, 2545 สถาบันแพทย์แผนไทย <http://ittm.dtam.moph.go.th/Service/WebMuseum/ThaiMassage/page2.html>)

การนวดหรือหัตถเวช เป็นการรักษาโรควิธีหนึ่ง ซึ่งมีผลทางการรักษาโรค บางโรคได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะโรคที่ไม่สามารถบำบัดได้ด้วยการใช้ยาฉีด หรือยากิน การนวดจึงมีบทบาทสำคัญอย่างหนึ่งในการรักษาโรคการนวดเพื่อการรักษาโรคของไทยมี 2 แบบใหญ่ๆคือการนวดแบบราชสำนักและการนวดแบบเชลยศึก

3.2.2.1การนวดแบบราชสำนัก

การนวดแบบราชสำนัก หมายถึงการนวดเพื่อถวายพระมหากษัตริย์และเจ้านายชั้นสูงของราชสำนัก ซึ่งผู้นวดต้องมีกิริยามารยาทเรียบร้อย เดินเข้าเข้าหาผู้ป่วย ขณะทำการนวดต้องไม่ก้มหน้าหายใจรดผู้ป่วย หรือเหยหน้าจนเป็นการไม่เคารพ การนวดจะใช้เฉพาะมือ นิ้วหัวแม่มือและปลายนิ้วอื่นๆในการนวดเท่านั้น และจะทำการนวดผู้ป่วยซึ่งอยู่ในท่านั่ง นอนหงาย หรือนอน

ตะแคงเท่านั้น ไม่ใช้การตัดหรือการงอข้อ หลัง หรือส่วนใดของร่างกายด้วยกำลังแรง หมอนวดแบบราชสำนัก จึงเป็นการนวดที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ เน้นความสุภาพและความสามารถในการรักษา ทำให้เกิดผลต่อ อวัยวะและเนื้อเยื่อที่อยู่ลึกๆ โดย การเพิ่มการไหลเวียนของโลหิต เพิ่มการทำงานของเส้นประสาท และยังสามารถรักษาข้อหลุดที่เกิดจากอุบัติเหตุได้ด้วย

3.2.2.2 การนวดแบบเชลยศักดิ์

การนวดไทยแบบเชลยศักดิ์ หมายถึงการนวดแบบสามัญชน มีการสืบทอดฝึกฝนแบบแผน การนวดตามวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งเหมาะสมมาก สำหรับชาวบ้านจะนวดกันเอง ใช้สองมือและอวัยวะส่วนอื่น โดยไม่ต้อง ใช้ยา ในปัจจุบันจึงเป็นที่รู้จักและแพร่หลายในสังคมไทย การนวดไทยแบบเชลยศักดิ์ รู้จักกันทั่วไปว่า "จับเส้น" เพื่อให้ "เลือดลม เดินได้สะดวกขึ้น" นับเป็นภูมิปัญญาอันล้ำค่าของคนไทยที่พัฒนามาจาก การนวดช่วยเหลือกันเองภายในครอบครัว ให้เกิดการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ โดยใช้อวัยวะต่างๆของร่างกายในการนวด เช่น สอก เข่า เท้า มือ เมื่อ ฝึกฝนจนเกิดความชำนาญและมั่นใจ จึงได้มีการนวดช่วยเหลือความเจ็บป่วยของเพื่อนบ้าน จนได้รับความนิยมและเชื่อถือจากผู้มารับบริการจนเกิดอาชีพหมอนวดในที่สุด

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับการนวดที่เก่าแก่ที่สุดคือ ศิลาจารึกสมัยสุโขทัยที่ขุดพบที่ป่า มะม่วง ตรงกับสมัยพ่อขุนรามคำแหง มีรอยจารึกเป็นรูปการรักษาโรคโดยการนวด

3.2.3 ประโยชน์ของการนวด

การนวดแผนไทย ได้รับการสืบทอดกันมานาน ซึ่งถือเป็นศาสตร์และศิลป์ ช่วยในเรื่อง สุขภาพของคนไทย แม้ว่าความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอันทันสมัยของการแพทย์แผนปัจจุบันจะมีบทบาทสำคัญในการดูแลสุขภาพของคนทั่วโลกแต่หลายคนก็ยังเสาะแสวงหาทางเลือกอื่นในการดูแลสุขภาพของตนเอง ด้วยเหตุผลแตกต่างกัน การแพทย์แผนไทย เป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับการดูแลสุขภาพและได้รับความนิยมนมากขึ้นเรื่อยๆ

ปัจจุบันมีการใช้ยาแก้ปวดและยากดภูมิประสาทหลายชนิด และมีผลแทรกซ้อนจากยาแก้ปวดบางชนิดค่อนข้างรุนแรง เช่น ทำให้ปวดท้อง เกิดแผลในกระเพาะอาหาร อาเจียนเป็นเลือด จากงานวิจัยที่สนับสนุนว่าการนวดแผนไทย สามารถช่วยบรรเทาอาการปวด อันมีประโยชน์คือ

3.2.3.1 ด้านสุขภาพ ผู้ได้รับการนวดจะได้ผลทั้งร่างกายและจิตใจ ผลทางกายคือการนวด ทำให้เกิดอาการไหลเวียนของเลือดลมดีขึ้น ช่วยผ่อนคลายกล้ามเนื้อ เส้นเอ็น ผังผืด ช่วยการ

ทำงานของข้อต่อดีขึ้นและทำให้อายุการใช้งานยาวนานขึ้น กระตุ้นระบบประสาทการตื่นตัว ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมดีขึ้นและยังทำให้ทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันและบรรเทาอาการเคล็ดขัดยอกกล้ามเนื้อและข้อต่อต่างๆ เช่น ปวดหลัง ปวดไหล่ ปวดศีรษะ หลังค้ำข้อแพลง โรคอัมพฤกษ์และอื่นๆทำให้รู้สึกสดชื่นแจ่มใสผ่อนคลายจิตใจ

3.2.3.2 ด้านสังคม หากเป็นการนวดของคนในครอบครัว หรือสังคม มีส่วนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทำให้เกิดความเข้าใจ ความเอื้ออาทรรักใคร่ ในระหว่างการนวดมีการพูดคุย ช่วยผ่อนคลายลง นับเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว และ สังคมอีกด้านหนึ่ง การนวดเป็นศิลปะของการสัมผัสที่สร้างความรู้สึกอบอุ่น ผ่อนคลาย ทำให้เรารู้สึกสดชื่น คลายความเมื่อยล้า ทั้งร่างกายและจิตใจ

3.2.3.3 การบำบัดรักษาโรค ประโยชน์ของการนวด ไม่เพียงแต่เป็นการแก้อาการเจ็บปวดร่างกายเท่านั้น กระทรวงสาธารณสุขได้ยอมรับว่า มีโรคอีกกว่า 60 ชนิดที่ได้รับผลดีจากการนวดแผนโบราณ รวมไปถึงโรคความดันโลหิตสูง การหมุนเวียนโลหิตที่มือ และเท้าไม่ดี โรคหืด และโรคโลหิตจางด้วย“แก้เส้นตึง อัมพฤกษ์ อัมพาต ไชมันอุดตันในเส้นเลือด”

ส่วนระยะเวลาในการรักษาของแต่ละอาการนั้นก็แตกต่างกันไปด้วย เนื่องจากบางโรคนั้นจะต้องได้รับการกระตุ้นอย่างเป็นประจำ และอย่างต่อเนื่อง จึงจะช่วยบรรเทาอาการที่เป็น และช่วยให้อาการดีขึ้น จนหายในที่สุด

3.2.3.4 การรักษาความสมดุลและความยืดหยุ่นของร่างกาย การนวดไม่ใช่เพื่อรักษาความเจ็บป่วยเท่านั้น แต่มีคุณค่าต่อสุขภาพเป็นกระบวนการในการดูแลสุขภาพ และรักษาโรค โดยอาศัยการสัมผัสอย่างมีหลักการ ระหว่างผู้ที่ให้การรักษาก็คือหมอนวดกับผู้ป่วยที่รับการรักษา การนวดจะส่งผลโดยตรงทั้งร่างกาย และจิตใจ กล้ามเนื้อผ่อนคลาย รักษาอาการปวดเมื่อยของร่างกาย อาการเคล็ด ขัด จนกระทั่งสามารถสดชื่น กระปรี้กระเปร่า จิตใจผ่อนคลายได้เป็นอย่างดี การนวดนั้นมีส่วนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ส่งเสริมความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และสังคมอีกทางหนึ่ง (วิรุทธิ์ จันทรมหเสถียรและสิโรบล ไหมวัน อ้างอิงจาก http://www.fm100cmu.com/fm100/100programs_detail.php?id_sub_group=64&id=1960)

3.3 การส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมโดยใช้การฝึกGRAMโนราห์

มโนราห์เป็นศิลปะการแสดงของ ท้องถิ่นจังหวัดภาคใต้ ซึ่งเป็นมรดก ทางวัฒนธรรมอันล้ำค่า ที่ควรอนุรักษ์ไว้แก่ลูกหลานไทยสืบไป ในผู้ปกครองนักเรียนที่เห็นคุณค่าของศิลปดังกล่าวนิยมส่งลูกหลานของตนฝึกเรียนการรำโนราห์จากครูสอนร่วมโนราห์ที่ยังคงมีอยู่บ้างที่เป็นทายาทครูหมอมโนราห์ ฉะนั้นการส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยใช้การฝึกGRAMโนราห์จึงเป็นโอกาสอันดีในการพัฒนาทางด้านสังคมแก่เด็กเหล่านี้

เพื่อทำความเข้าใจพื้นฐานของศิลปะนี้ ผู้วิจัยจึงทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับมโนราห์ในเรื่องกิจกรรม เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง และองค์ประกอบหลักของการแสดง พอสังเขปดังต่อไปนี้

3.3.1 กิจกรรมมโนราห์

มโนราห์ หรือเรียกสั้นๆตามท้องถิ่นว่า โนรา เป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านของภาคใต้ โดยเฉพาะมีทำร่าที่อ่อนช้อยสวยงาม บทร้องเป็นกลอนสด ผู้ขับร้องต้องใช้ปฏิภาณไหวพริบ สรรหาคำให้สัมผัสกันได้อย่างฉับไว มีความหมายทั้งบทร้อง ทำร่าและเครื่องแต่งกายเครื่องดนตรีประกอบด้วย กลอง ทับคู่ ฉิ่ง โหม่ง ปี่ชวา และกรับ ปัจจุบันพัฒนาเอาเครื่องดนตรีสากลเข้าร่วมด้วย การแสดงมโนราห์ นิยมจัดแสดง ตามงานเทศกาลต่างๆ ในท้องถิ่น ภาคใต้ ปัจจุบัน มีการแสดง ประเภทอื่นให้ดูมากขึ้น เช่น วงดนตรี คอนเสิร์ต ภาพยนตร์ โดยเฉพาะ โทรทัศน์ วีดิโอ และ ซีดี ที่มีหนัง มีละคร ให้ดูกันถึงบ้าน ทำให้ศิลปะ การแสดงประเภทนี้ ลดความนิยมลงไป จะหาชมได้ในโอกาส สำคัญๆ เช่น งานอนุรักษ์วัฒนธรรม ในพิธีไหว้ครูของมโนราห์ (โนราโรงครู) หรือในงานต่างๆ ที่เจ้าภาพผู้จัดยังมีความรัก และชื่นชอบในศิลปะการแสดง ประเภทนี้

3.3.2 เครื่องดนตรี

3.3.2.1. *ทับ (โตนหรือทับโนรา)* เป็นคู่ เสียงต่างกันเล็กน้อย ใช้คนตีเพียงคนเดียว เป็นเครื่องตีที่สำคัญที่สุดเพราะทำหน้าที่ คุมจังหวะและเป็นตัวนำในการเปลี่ยนจังหวะทำนอง (แต่จะต้องเปลี่ยนตามผู้ร่า ไม่ใช่ผู้ร่าเปลี่ยน จังหวะลีลาตามดนตรี ผู้ทำหน้าที่ตีทับจึงต้องนั่งให้มองเห็นผู้ร่าตลอดเวลา และต้องรู้เชิง ของผู้ร่า)

3.3.2.2. *กลอง* เป็นกลองทัดขนาดเล็ก (โตกว่ากลองของหนังตะลุงเล็กน้อย) 1 ใบ ทำหน้าที่เสริมเน้นจังหวะและล้อเสียงทับ

3.3.2.3 *ปี่* เป็นเครื่องเป่าเพียงชิ้นเดียวของวง นิยมใช้ปี่ใน หรือ บางคณะอาจใช้ปี่นอก ใช้เพียง 1 เล่า ปี่มีวิธีเป่าที่ต้องใช้ทักษะและความชำนาญเป็นพิเศษ

3.3.2.4 *โหม่ง* คือ ซ้องคู่ เสียงต่างกันที่เสียงแหลม เรียกว่า "เสียงโหม่ง" ที่เสียงทุ้ม เรียกว่า "เสียงหม่ง" หรือ บางครั้งอาจจะเรียกว่าลูกเอกและลูก ทุ้มซึ่งมีเสียงแตกต่างกันเป็น คู่แปด แต่ดั้งเดิมแล้วจะใช้คู่ห้า

3.3.2.5 *แตระ หรือ แกระ* คือ กรับ มี ทั้งกรับอันเดียวที่ใช้ตีกระทบกับรางโหม่ง หรือ กรับคู่ และมีที่ร้อยเป็นพวงอย่างกรับพวง หรือใช้เรียวไม้หรือลวด เหล็กหลาย ๆ อันมัดเข้าด้วยกันตีให้ปลายกระทบกัน

3.3.3 องค์ประกอบหลักของการแสดง

การแสดงทุกประเภทจะมีองค์ประกอบของแต่ละประเภท มโนราห์เป็นการแสดงชนิดหนึ่งซึ่งมีองค์ประกอบหลักดังนี้

3.3.3.1. *การรำ* โนราแต่ละตัวต้องรำอวดความชำนาญและความสามารถเฉพาะตน โดยการรำผสมท่าต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างต่อเนื่องกลมกลืน แต่ละท่ามีความถูกต้องตามแบบฉบับ มีความคล่องแคล่วชำนาญที่จะเปลี่ยนลีลาให้เข้ากับจังหวะดนตรี และต้องรำให้สวยงามอ่อนช้อย หรือกระฉับกระเฉงเหมาะแก่กรณี บางคนอาจอวดความสามารถในเชิงรำเฉพาะด้าน เช่น การเล่นแขน การทำให้ตัวอ่อน การรำท่าพลิกแพลง เป็นต้น

3.3.3.2. *การร้อง* โนราแต่ละตัวจะต้องอวดลีลาการร้องขับบทกลอนในลักษณะต่างๆ เช่น เสียงไพเราะดังชัดเจนนจหวะการร้องขับถูกต้องเร้าใจ มีปฏิภาณในการคิดกลอนรวดเร็ว ได้เนื้อหาดี สัมผัสดี มีความสามารถในการร้องโต้ตอบ แก่ค้อย่างฉับพลันและคมคาย เป็นต้น

3.3.3.3. *การทำบท* เป็นการอวดความสามารถในการตีความหมายของบทร้องเป็นทำรำ ให้คำร้องและท่ารำสัมพันธ์กันต้องดีทำให้พิสดารหลากหลายและครบถ้วน ตามคำร้องทุกถ้อยคำต้องขับบทร้องและตีทำรำให้ประสมกลมกลืนกับจังหวะและลีลาของคนตรีอย่างเหมาะสม การทำบทจึงเป็นศิลปะสุดยอดของโนรา

3.3.3.4 *การรำเฉพาะอย่าง* นอกจากโนราแต่ละคนจะต้องมีความสามารถในการร้อง และการทำบทดังกล่าวแล้วยังต้องฝึกการรำเฉพาะอย่างให้เกิดความชำนาญเป็นพิเศษด้วยซึ่งการรำเฉพาะอย่างนี้ อาจใช้แสดงเฉพาะโอกาส เช่น รำในพิธีไหว้ครู หรือพิธีแต่งพอกผูกผ้าใหญ่ บางอย่างใช้รำเฉพาะเมื่อมีการประชันโรง บางอย่างใช้ในโอกาสรำลงครูหรือโรงครู หรือรำแก้บน เป็นต้น การรำเฉพาะอย่าง มีดังนี้

1. รำบทครูสอน
2. รำบทปฐม
3. รำเพลงทับเพลงโทน
4. รำเพลงปี่
5. รำเพลงโค
6. รำขอเทริด
7. รำเขียนพราयและเหยียบลูกนาว (เหยียบมะนาว)
8. รำแทงเข้
9. รำคล้องหงส์
10. รำทลีสองหรือรำสิบสองบท

3.3.3.5.การเล่นเป็นเรื่อง โดยปกติโนราไม่เน้นการเล่นเป็นเรื่อง แต่ถ้ามีเวลาแสดงมากพอ หลังจากการอวดการรำการร้องและการทำท่าทางแล้ว อาจแถมการเล่นเป็นเรื่องให้ดู เพื่อความสนุกสนาน โดยเลือกเรื่องที่รู้ดีกันแล้วบางตอนมาแสดงเลือกเอาแต่ตอนที่ควรใช้ตัวแสดงน้อย ๆ (2-3 คน) ไม่เน้นที่การแต่งตัวตามเรื่อง มักแต่งตามที่แต่งรำอยู่แล้ว แล้วสมมติเอาว่าใครเป็นใคร แต่จะเน้นการตลกและการขับบทกลอนแบบโนราให้ได้เนื้อหาตามท้องเรื่อง

3.3.4 โนราลงแข่ง (ประชันโรง) การแข่งมโนรา หรือ มโนราประชันโรง เพื่อจะพิสูจน์ว่าใครเล่นหรือรำดีกว่า มีศิลปในการรำเป็นอย่างไรการรำมุดโค (กลอนสด) ดีกว่ากัน ถ้าโรงไหนดีกว่าโรงนั้นก็จะมีคนดูมากและเป็นผู้ชนะ การแข่งมโนรานี้มีพิธีที่คณะมโนราต้องทำมาก กลางคืนก่อนแข่งมีการไหว้ครูเชิญครู แล้วเอาเทริดผูกไว้ที่เพดานโรง เอาหมาก 3 คำ และจุดเทียนตามเอาไว้ จากนั้นหมอก็ทำพิธีปิดดู (ประดู) กันดู (ประดู) โดยชักสายสัญญาณกันไว้ หมอและคณะจะไม่นอนกันทั้งคืน หมอทำพิธีประพรมน้ำมนต์ไปเรื่อย (หมอประจำโรงต้องจ้างเป็นพิเศษไปกับคณะสมัยก่อนเมื่อมีการแข่งครั้งหนึ่งหมอจะได้รับค่าจ้าง 1 เหรียญ หรือ 50 เบี้ย)การเอาเทริดผูกไว้ที่เพดานเพื่อที่จะเสียหายเอาเคล็ด คือ ให้หันเทริดเวียน 3 ที แล้วคอยดูว่าเมื่อหยุดเทริดจะหันหน้าไปทางไหน ถ้าเทริดหันหน้าไปทางคู่แข่งมีหมายความว่ารุ่งเช้าจะแข่งชนะ ถ้าเทริดหันไปทางอื่นหมายความว่าแพ้ เมื่อถึงเวลาแข่งก็มีการรำอย่างธรรมดา คือ ออกนางรำทุกคน ประมาณ 4-5 คน แล้วก็ถึงตัวมโนราใหญ่ (นายโรง) นายโรงจะออกมารำ แต่ยังไม่สวมเทริดแล้วหมอก็จะนำหน้าลงมาจากโรงเพื่อทำพิธีเวียนโรงเป็นทักษิณาวัด 3 รอบ (ขณะเวียนโรงดนตรีเชิด) หมอถือน้ำมนต์นำหน้า มโนราใหญ่เดินตามหลัง การเวียนโรงทำเพื่อโปรดสัตว์ แม่เมตตา มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา สัพเพ สตดา กรุณาอุเบกขา มุทิตา สัพเพ สตดา สุขี โหนตุ แม่เมตตาแก่ผู้ดูและสรรพสัตว์ทั้งหลายให้อยู่เย็นเป็นสุข แล้วก็กลับขึ้นโรงตามเดิ (Retrieved May,20,2011 from <http://www.moradokthai.com/manora.htm>)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเด็กพิการทางการได้ยิน

เชิรลีนี (2548) ได้ศึกษาเรื่องความรู้และเจตคติของครูโรงเรียนศึกษาพิเศษต่อเด็กพิการทางการได้ยินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า ครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความรู้ในเรื่องจิตวิทยาเด็กพิการทางการได้ยิน และการจัดการเรียนการสอนทางการได้ยินในระดับปานกลางมีเจตคติต่อเด็กพิการทางการได้ยินในระดับสูงหรือทิศทางบวกในเรื่องดังกล่าว มีความรู้เกี่ยวกับเด็กพิการทางการได้ยิน แตกต่างกันตามความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเด็กพิการทางการได้ยินวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรเจตคติที่พบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

วราภรณ์(2549) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของวรรณกรรมบำบัดต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้วรรณกรรมบำบัดต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผลการวิจัยพบว่าของวรรณกรรมบำบัดต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลอง มีความเชื่อมั่นในตนเองในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ยุพิน (2552) ศึกษาการพัฒนากระบวนการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากที่นักเรียนเรียนรู้เรื่อง โรคติดต่อภายใต้กระบวนการ 9 ขั้นตอนพบว่า นักเรียนสามารถแก้ปัญหาโรคติดต่อได้ เช่น สามารถรู้วิธีหาทางป้องกันโรคไข้เลือดออกได้ สามารถพัฒนากระบวนการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้ดี

สุชาดา (2541) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการด้านการปรับตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนร่วมใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานครพบว่า นักเรียนส่วนมากมีอายุระหว่าง 12-14 ปี เรียนภายใต้ชั้นพิเศษ และเรียนร่วม บางเวลา ใช้เครื่องช่วยฟังแบบทัดหลังหูระดับการสูญเสียการได้ยินอยู่ในขั้นหูตึงรุนแรง จนถึงหูหนวก ด้านการปรับตัวกับความบกพร่องทางการได้ยิน พบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนมากสวมใส่เครื่องช่วยฟัง และมีปัญหาในการใช้เครื่องช่วยฟัง นักเรียนส่วนมากต้องการใช้ภาษาพูดในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลทั่วไป นักเรียนต้องการเรียนรู้และนักเรียนต้องการใช้เครื่องช่วยฟังประกอบกับการอ่านริมฝีปาก รวมทั้งการได้รับบริการอื่น ๆ ด้านการปรับตัวกับครูผู้สอน พบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีปัญหาเกี่ยวกับการพูดของครูผู้สอน นักเรียนส่วนมากต้องการให้ครูผู้สอนมีการแสดงออกในทุกลักษณะ มีวิธีการสอนและการพูดที่เหมาะสม ด้านการปรับตัวกับเพื่อนทั่วไป พบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนมากเล่นกับเพื่อนทั่วไปในระหว่างพัก ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการยอมรับ และการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนทั่วไป นักเรียนส่วนมากต้องการเล่นกับเพื่อนทั่วไป และให้เพื่อนทั่วไปช่วยเหลือทางด้าน การเรียน ด้านการปรับตัวกับบรรยากาศการเรียนการสอน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนมากมี ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนไม่ทันเพื่อนในบางวิชาและมีปัญหาเรื่องการสอบ เนื่องจากอ่านคำถามไม่เข้าใจ นักเรียนต้องการเรียนเสริมวิชา ต้องการเรียนร่วมโรงเรียนเดียวกับเพื่อนทั่วไป และต้องการให้มีการยืดหยุ่นวิธีการสอบ สำหรับสภาพทางกายภาพในห้องเรียน และภายนอกห้องเรียน พบว่า

สภาพดังกล่าวไม่ได้เป็นปัญหาที่เด่นชัด และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนมากต้องการให้มีการปรับปรุงสภาพทางกายภาพภายในห้องเรียน และภายนอกห้องเรียน

ส่วนผลจากการศึกษาจากครูประจำชั้น พบว่า ครูประจำชั้นส่วนมากมีอายุตั้งแต่ 36 ปีขึ้นไป และเป็นครูประจำชั้นที่สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่เรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป ครูประจำชั้นส่วนมากมีปัญหากับการขาดความรู้ในการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ครูประจำชั้นส่วนมากมีความคิดเห็นว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ การเรียน การใช้เครื่องช่วยฟัง การยอมรับและการติดต่อสื่อสารของเพื่อนทั่วไป ซึ่งพบในกลุ่มนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ไม่เล่นกับเพื่อนทั่วไป การเรียนไม่ทันเพื่อนในบางวิชา เนื้อหาวิชาและภาษาที่ไม่เหมาะสม และ เกณฑ์การประเมินผลไม่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Participatory action research) และอาศัยวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) ในส่วนที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อประเมินปัญหาในด้านการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนก่อนลงมือวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อศึกษาการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในโรงเรียน โสตศึกษา จังหวัดสงขลา

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียน โสตศึกษา จังหวัดสงขลา จำนวน 106 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามให้นักเรียนที่มีความพิการทางการได้ยินในโรงเรียน โสตศึกษา จังหวัดสงขลา เป็นผู้ตอบ แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย อายุ เพศ การศึกษา ศาสนา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เติมคำและเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อวัดพฤติกรรมการปรับตัวของนักเรียนที่มีความพิการทางการได้ยิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

1. นักเรียนมีการแสดงอาการต่อไปนี้มารกน้อยแค่ไหนเมื่อมีปัญหาในการสื่อสาร/การปรับตัว 8 ข้อ
2. วิธีการต่างๆ ในการจัดการกับความเครียดของนักเรียน 11 ข้อ
3. การตระหนักในคุณค่าของตนเองของนักเรียน 5 ข้อ
4. จุดมุ่งหมายในชีวิตของนักเรียน 4 ข้อ
5. ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคม 10 ข้อ

ซึ่งในแต่ละลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 4 อันดับ (1-4) ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณา คือ

- 4= เป็นประจำ หมายถึง ข้อความนั้นนักเรียนปฏิบัติเป็นประจำและสม่ำเสมอ
3= บ่อยครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นนักเรียนปฏิบัติเป็นประจำ
2= เป็นบางครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นนักเรียนปฏิบัตินานๆ ครั้ง

1= ไม่เคยเป็น หมายถึงข้อความนั้นนักเรียนไม่เคยปฏิบัติ

การพิจารณาแบ่งระดับพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความพิการทางการได้ยิน ใช้หลักการแบ่งระดับแบบอิงเกณฑ์ (Criterion reference) โดยแบ่งคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเป็น 4 ระดับ ซึ่งระดับค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามทั้งชุดอยู่ระหว่าง 1-4 ผู้วิจัยได้คำนวณช่วงคะแนนในแต่ละระดับโดยใช้วิธีการทางสถิติแบบเกณฑ์พิสัย (ยูวดี มาลี เยาวลักษณ์ วิไล พรรณวดี และรุจิเรศม2543) ใช้สูตรดังนี้

ช่วงคะแนน = $\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วง}}$

จำนวนช่วง

แบ่งระดับคะแนน ได้ดังนี้

1.00 - 1.75	หมายถึงมีพฤติกรรมที่แสดงออกระดับน้อย
>1.75-2.15	หมายถึงมีพฤติกรรมที่แสดงออกระดับปานกลาง
>2.51-3.27	หมายถึงมีพฤติกรรมที่แสดงออกระดับมาก
>3.27-4.00	หมายถึงมีพฤติกรรมที่แสดงออกระดับมากที่สุด

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบคุณภาพดังนี้

1. การหาความตรง (content validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านผู้ด้อยโอกาส 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาที่ใช้ในการสอบถามเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย 1 ท่าน หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การหาความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จำนวน 20 ราย หลังจากนั้นนำคะแนนมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือทั้งชุดเท่ากับ .87

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยนำโครงการวิจัยที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการ ประเมินงานวิจัยด้านจริยธรรม คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เพื่อพิจารณา เกี่ยวกับจริยธรรมในการวิจัย

1.2 หลังจากผ่านการพิจารณาเกี่ยวกับจริยธรรมในการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยประสานงานกับผู้ร่วม วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดสงขลา พบผู้อำนวยการ โรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดสงขลา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

1.3 ประชุมทีมผู้วิจัย เพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน การเตรียมความรู้ด้าน เนื้อหาและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.4 ติดต่อประสานงานและสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหาร โรงเรียนและ คณะครู แกนนำนักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และวิธีดำเนินของโครงการ และ รับฟังปัญหาข้อมูลด้านการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนและข้อคิดเห็นในการจัดทำโครงการ

1.5 สร้างแบบสอบถามและแนวคำถามในการสัมภาษณ์ทางด้านการปรับตัวทางสังคมของผู้ มีปัญหาทางการได้ยินก่อนทำกิจกรรม (Pre-test Questionnaire)

1.6 สนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนและความต้องการ พัฒนาการปรับตัวทางสังคมที่ผสมผสานหลักศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยมีผู้เสนอ ได้แก่ รามโนราห์ ฝึกสมาธิ นวดแผนไทย ทำขนมไทย ทำผ้าบาติก ศิลปวาดรูป การตัดผมชาย ฝึกทำนาฏ ศิลป เป็นต้น และได้ผลสรุปจากการโหวตได้ 3 กิจกรรมคือ สมาธิ มโนราห์ และ นวดแผนไทย

2. ขั้นปฏิบัติและสังเกต

2.1 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับปัญหาการปรับตัวทางสังคมของ นักเรียน โดยใช้แบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพของนักเรียน โดยใช้เทคนิค สัมภาษณ์แบบเจาะลึก และสนทนากลุ่ม กับนักเรียน ครูและผู้ปกครอง

2.2 ประเมินผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการปรับตัวทางสังคม ปัจจัยที่ เกี่ยวข้องและข้อคิดเห็นต่าง ๆ

2.3 จัดประชุมเพื่อสะท้อนคิดปัญหาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน ระดมสมองจาก ผู้บริหารโรงเรียน คณะคุณครูและตัวแทนนักเรียน เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการ ปรับตัวทางสังคมที่ผสมผสานหลักศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แนวทางการสอนสมาธิโดยนิ มนธ์พระวิปัสณาจารย์ที่สอนสมาธิโดยการวาดภาพด้วยหมึกจีน เชิญครูสอนราม โนราห์มาช่วยสอน และเชิญวิทยากรสอนนวดจากคณะพยาบาลศาสตร์มาสอนให้เด็กที่มีปัญหาการได้ยิน โรงเรียน โสตศึกษา จังหวัดสงขลา

2.4. เข้าพบกลุ่มตัวอย่าง แนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง พร้อมขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2.5. แจกแบบสอบถามก่อนปฏิบัติให้กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ช่วงเดือนกันยายน 2551 ในการเก็บแบบสอบถามเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และรับแบบสอบถามกลับคืนทันที

2.6. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำเข้าข้อมูลมาวิเคราะห์

2.7. ดำเนินการจัดกิจกรรมฝึกทักษะการปรับตัวทางสังคมที่ผสมผสานหลักศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นทั้ง 3 กิจกรรมคือ สมาธิ มโนราห์ และ นวดแผนไทยเดี๋ยวนะยะๆ

2.8. จัดประชุมสะท้อนคิดการพัฒนา รูปแบบการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมเป็นระยะ และหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขร่วมกันระหว่างผู้วิจัย วิทยากร คุณครูและนักเรียน

2.9. ปรับปรุงรูปแบบของการจัดกิจกรรมการปรับตัวทางสังคมที่ผสมผสานหลักศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะและความสามารถของนักเรียนที่มีปัญหาการ ได้ยิน และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

2.10. สังเกตและสะท้อนผลการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม พฤติกรรมและความก้าวหน้าการปรับตัวทางสังคมที่เกิดขึ้นและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

3. ชั้นประเมินผล

3.1. วิเคราะห์ประเมินผล การนำกิจกรรมทั้ง 3 คือ สมาธิ รำมโนราห์และการนวด เพื่อศึกษาพฤติกรรมปรับตัวทางสังคมของนักเรียน เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การปรับตัวทางสังคมที่เกิดขึ้น และสร้างข้อสรุป (themes) โดยใช้ข้อมูลจากการสังเกตและสะท้อนผลการปฏิบัติในชั้นทดลองปฏิบัติ

3.2. นำปัญหาและความต้องการการปรับตัวทางสังคมที่จะปรับปรุงแก้ไขจากผลการจัดทำกิจกรรมมาวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา และปรับปรุงรูปแบบการร่วมกับวิทยากร ครู และนักเรียน ปฏิบัติตามแผนไปเรื่อย ๆ จนถึงสิ้นสุดโครงการ

3.3. นำแบบสอบถามทางด้านการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหลังทำกิจกรรม ซึ่งเป็นแบบสอบถามเดิมและปรับบางหัวข้อเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ให้ผู้ร่วมวิจัยตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ในการวิจัย

3.4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำเข้าข้อมูลมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณเมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว ผู้วิจัยประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. ใช้ค่าความถี่และร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป
2. ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) อย่างลึกซึ้ง เพื่ออธิบายความหมายของข้อมูลตามแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จนได้ข้อสรุปที่สำคัญเฉพาะเจาะจงและสร้างข้อสรุป

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ในการเก็บข้อมูลดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แจ้งให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ การนำเสนอผลการวิจัยเป็นภาพรวม เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ผู้ร่วมการวิจัยมีสิทธิที่จะปฏิเสธการร่วมโครงการ โดยไม่มีผลกระทบต่อผู้ร่วมวิจัยแต่อย่างใด หากผู้ร่วมวิจัยรู้สึกไม่สบายใจจากการตอบแบบสอบถาม การทำกิจกรรม ผู้วิจัยจะดูแลให้คำปรึกษาแนะเพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยเกิดความผ่อนคลาย

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมสำหรับนักเรียน โรงเรียน โสคศึกษา จังหวัดสงขลาโดยใช้หลักศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะเวลาคือ ระยะเวลาเข้าใจสถานการณ์ ระยะเวลาพัฒนารูปแบบและระยะประเมินผล

1) ระยะเวลาเข้าใจสถานการณ์

เป็นการสำรวจเบื้องต้นเพื่อให้เข้าใจสถานการณ์ที่จะศึกษา ผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมโดยการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระเบียบวิธีวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสร้างสัมพันธภาพกับแหล่งที่ทำการวิจัย ทั้งระดับผู้บริหาร คณะครู และนักเรียนซึ่งผู้วิจัยเคยมีความสัมพันธ์กับทางโรงเรียนและนักเรียนมาก่อน คือได้เคยนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมปฏิบัติธรรมกับบุคลากรและนักศึกษาในวันสำคัญทางศาสนา ณ ธรรมสถานในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และเคยนำอาหารและขนมมาเลี้ยงนักเรียนอยู่เสมอ จึงง่ายต่อการติดต่อ เมื่อได้ชี้แจงแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการให้ผู้อำนวยการและคณะครูจนเป็นที่เข้าใจและได้รับความร่วมมือทั้งระดับผู้บริหารและคณะครู ผู้วิจัยจึงได้จัดประชุมกลุ่มปรึกษา (focus group) กับครูผู้เกี่ยวข้องและนักเรียนที่ครูเลือกสรรเป็นตัวแทนนักเรียนจำนวนหนึ่งประมาณ 30 คนให้พิจารณาหัวข้อเรื่อง ที่จะทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory action research) โดยการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนและความต้องการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมที่ผสมผสานหลักศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งนักเรียนเป็นผู้เสนอโดยมีครูและผู้วิจัยช่วยแนะนำดังต่อไปนี้คือ รำมโนราห์ สมารี นวดแผนไทย ทำขนมไทย ทำผ้าบาติก ศิลปวาดรูป ตัดผมชาย และนาฏศิลป์

จากการลงมติและได้ผลสรุปเป็น 3 กิจกรรมที่มีผู้ออกเสียงมากที่สุด คือ การฝึกสมารี การฝึกรำมโนราห์ และ นวดแผนไทย ส่วนปัญหาการปรับตัว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเบื้องต้นไปพัฒนาเป็นแบบสอบถามและทดสอบความตรงจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และทดสอบความเที่ยง(reliability) โดยการนำแบบสอบถามทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มหนึ่งจำนวน 20 คน แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าแอลฟาเท่ากับ 0.87 และนำมาเก็บข้อมูล แบบสอบถามก่อนเข้าร่วมโครงการประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการปรับตัวของนักเรียน แบ่งเป็น 6 ส่วน คือ

- 2.1 การแสดงออกเมื่อมีปัญหาในการสื่อสาร/การปรับตัว
- 2.2 การจัดการกับความเครียด
- 2.3 การตระหนักในคุณค่าของตนเอง
- 2.4 จุดมุ่งหมายในชีวิตของนักเรียน
- 2.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคม

ได้ผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

เด็กนักเรียนโรงเรียน โสตศึกษา จังหวัดสงขลาเป็นผู้ให้ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 17-19 ปี (ร้อยละ 54.7) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 58.5) การศึกษาระดับมัธยมตอนปลาย (ร้อยละ 50.9) รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 49.1) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 67.9) (ตาราง 1)

ตาราง 1

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล (N = 106)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (range 14-19 ปี $\bar{X} = 1.5472$, $SD = 0.5001$)		
14-16 ปี	48	45.3
17-19 ปี	58	54.7
เพศ		
ชาย	44	41.5
หญิง	62	58.5
การศึกษา		
มัธยมต้น	52	49.1
มัธยมปลาย	54	50.9
ศาสนา		
พุทธ	72	67.9
อิสลาม	34	32.1

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน

ระดับพฤติกรรมการปรับตัวของนักเรียนพบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่มีการแสดงออกเมื่อมีปัญหาด้านพฤติกรรมและความรู้สึก อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับสูงสุดคือ คิดถึงครอบครัว เวลาอยู่หอพักในโรงเรียน ($\bar{x} = 2.9434$, $SD = 1.0495$) ค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดคือ รู้สึกอิจฉาเมื่อเห็นคนอื่นพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน ($\bar{x} = 2.5189$, $SD = 0.9074$) และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือรู้สึกน้อยใจที่ไม่ได้ขึ้นเหมือนคนอื่น ๆ ($\bar{x} = 2.4717$, $SD = 0.8859$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ รู้สึกไม่อยากพบปะผู้คนเพราะคิดว่าตัวเองไม่เหมือนคนอื่น ($\bar{x} = 2.0566$, $SD = 0.8819$) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมนักเรียนที่มีการแสดงออกเมื่อมีปัญหา จำแนกเป็นรายด้าน (N=106)

นักเรียนมีการแสดงออกเมื่อมีปัญหา	\bar{x}	SD	ระดับ
1. คิดถึงครอบครัวเวลาอยู่หอพักในโรงเรียน	2.9434	1.0495	มาก
2. รู้สึกอึดอัดใจเวลาคุยาวหรือละครไม่รู้เรื่องเหมือนกับคนทั่วไป	2.6132	0.9317	มาก
3. รู้สึกท้อแท้ในชีวิตเป็นบางครั้ง	2.5283	0.9779	มาก
4. รู้สึกอิจฉาเมื่อเห็นคนอื่น พุดคุยกันอย่างสนุกสนาน	2.5189	0.9074	มาก
5. รู้สึกน้อยใจที่ไม่ได้ยืนเหมือนคนอื่น ๆ	2.4717	0.8859	ปานกลาง
6. รู้สึกอึดอัดใจเวลาพูดกับคนทั่วไปแล้วตัวเองไม่เข้าใจ	2.3774	0.8101	ปานกลาง
7. รู้สึกว่าตัวเองเป็นส่วนเกินของสังคม	2.3302	0.9633	ปานกลาง
8. รู้สึกไม่อยากพบปะผู้คนเพราะคิดว่าตัวเองไม่เหมือนผู้อื่น	2.0566	0.8819	ปานกลาง

2.2 ระดับพฤติกรรมและวิธีการในการจัดการกับความเครียดพบว่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมและวิธีการในการจัดการกับความเครียดของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ข้อ คือ ชวนคุยเรื่องตลกกับเพื่อน ($\bar{x} = 3.2925$, $SD = 0.8161$) ระดับมากจำนวน 5 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ออกกำลังกาย ($\bar{x} = 3.0755$, $SD = 0.9431$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ แก้ไขความเครียดโดยการนั่งสมาธิ, ไหว้พระ, สวดมนต์, ละหมาด, เข้าโบสถ์ ($\bar{x} = 2.5660$, $SD = 0.8937$) ระดับปานกลางจำนวน 4 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เวลาเครียดชอบอยู่คนเดียวตามลำพัง ($\bar{x} = 2.3679$, $SD = 0.8979$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้างป่าหลังของ ทูบโต๊ะ ทำร้ายตนเอง พุดตะโกน ($\bar{x} = 1.9057$, $SD = 1.0191$) ระดับน้อยจำนวน 1 ข้อ คือ สูบบุหรี่ ($\bar{x} = 1.3113$, $SD = 0.7972$) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับพฤติกรรมและวิธีการในการจัดการกับความเครียด จำแนกเป็นรายด้าน (N=106)

วิธีการในการจัดการกับความเครียด	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ชวนคุยเรื่องตลกกับเพื่อน	3.2925	0.8161	มากที่สุด
2. ออกกำลังกาย	3.0755	0.9431	มาก
3. อื่น ๆ เช่น อ่านหนังสือ เขียนสมุดบันทึก ฟังเพลง , เล่นดนตรี . เล่นกีฬา , วาดรูป	3.0094	0.8997	มาก
4. กินขนมหรือของขบเคี้ยว	2.6571	0.9285	มาก
5. พุดคุยปรึกษา กับเพื่อน คุณครู ผู้ปกครอง	2.6509	0.8220	มาก
6. แก้ไขความเครียด โดยการนั่งสมาธิ ไหว้พระ สวดมนต์ ละหมาด เข้าโบสถ์	2.5660	0.8937	มาก
7. เวลาเครียดชอบอยู่คนเดียวตามลำพัง	2.3679	0.8979	ปานกลาง
8. คัดเครื่องดื่มชนิดต่าง ๆ	2.3585	1.1807	ปานกลาง
9. อยู่คนเดียวหรือร้องไห้	2.0190	0.8768	ปานกลาง
10. ขว้างปาสิ่งของ ทบโต๊ะ ทำร้ายตนเอง พุดตะโกน	1.9057	1.0191	ปานกลาง
11. สูบบุหรี่	1.3113	0.7972	น้อย

2.3 ระดับพฤติกรรมและความรู้สึกของนักเรียนในการตระหนักในคุณค่าของตนเองพบว่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรม การตระหนักคุณค่าของตนเอง อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ตระหนักว่าตนเป็นผู้ที่มีค่าต่อครอบครัว (\bar{x} = 3.0755 , SD = 0.8361) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือมีความภาคภูมิใจในตัวเอง (\bar{x} = 1.9057 , SD = 1.0191) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับพฤติกรรมและความรู้สึกของนักเรียนในการตระหนักในคุณค่าของตนเอง จำแนกเป็นรายด้าน (N=106)

นักเรียนตระหนักในคุณค่าของตนเอง	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ตระหนักว่าตนเองเป็นผู้ที่มีค่าต่อครอบครัว	3.0755	0.8361	มาก
2. มีความรู้สึกที่ตนเองเป็นคนที่มีความสำคัญต่อเพื่อน ๆ ร่วมหอพักและร่วมชั้นเรียนเดียวกัน	2.8868	0.8544	มาก
3. ทำกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นกรรมการนักเรียน นักกีฬา นักแสดง เป็นต้น	2.7925	1.0665	มาก
4. มีความสุขอย่างพอเพียง	2.7453	0.8735	มาก
5. มีความภาคภูมิใจในตัวเอง	2.7075	0.8941	มาก

2.4ระดับพฤติกรรมและจุดมุ่งหมายของนักเรียนพบว่าคะแนนเฉลี่ยจุดมุ่งหมายในชีวิตของนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือตั้งใจปฏิบัติตัวเป็นบุตรที่ดีของพ่อแม่หรือเป็นคนดีของสังคม ($\bar{x} = 3.0000$, $SD = 0.8508$)ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย ($\bar{x} = 2.7736$, $SD = 0.7962$) (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมและจุดมุ่งหมายของนักเรียน จำแนกเป็นรายด้าน (N=106)

จุดมุ่งหมายในชีวิตของนักเรียน	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ตั้งใจปฏิบัติตัวเป็นบุตรที่ดีของพ่อแม่หรือเป็นคนดีของสังคม	3.0000	0.8508	มาก
2. มีความตั้งใจเรียนและอยากสอบได้คะแนนดี ๆ ทุกวิชา/สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้	2.8679	0.8845	มาก
3. มีเป้าหมายในชีวิต	2.7830	0.8838	มาก
4. ใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย	2.7739	0.7962	มาก

2.5 ระดับพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคมพบว่า คะแนนเฉลี่ยจุดมุ่งหมายในชีวิตของนักเรียนอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมาชิกในครอบครัวทุกคนให้ความรักความอบอุ่น และเอาใจใส่ดูแลดี ($\bar{x} = 3.2642, SD = 0.8964$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ชอบให้กำลังใจตัวเองเวลาไม่สบายใจ ($\bar{x} = 2.6509, SD = 0.9159$) ส่วนในระดับปานกลางมี 5 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คุณครูบางคนในโรงเรียนเมื่อนายไม่ยอมพูดคุย ($\bar{x} = 2.1321, SD = 0.8627$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ใช้สื่อในทางที่ผิด เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต ในการพูดคุยกับเพื่อนแปลกหน้า , เข้าเว็บที่ไม่เหมาะสม(เว็บโป๊) ($\bar{x} = 1.9057, SD = 1.0377$) (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคม จำแนกเป็นรายด้าน (N=106)

ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคม	\bar{x}	SD	ระดับ
1. สมาชิกใจครอบครัวทุกคนให้ความรักความอบอุ่น และเอาใจใส่ดูแลดี	3.2642	0.8964	มาก
2. สื่อต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ ทำให้ได้ทราบข่าวสาร และสาระความรู้ต่าง ๆ มากมาย	3.0849	0.7822	มาก
3. เวลามีปัญหาที่จะคอยปรึกษาคุณครูและเพื่อนที่สนิทในโรงเรียน	2.7547	0.7278	มาก
4. ชอบให้กำลังใจตัวเองเวลาไม่สบายใจ	2.6509	0.9159	มาก
5. คุณครูบางคนในโรงเรียนเมื่อนายไม่ยอมพูดคุย	2.1321	0.8627	ปานกลาง
6. ชอบคิดหับลมตัวเอง คิดว่าตัวเองต่ำต้อย	2.0755	0.9827	ปานกลาง
7. เพื่อนบางคนชอบรังแก , อิจฉา	2.0094	0.8673	ปานกลาง
8. สมาชิกในครอบครัวทุกคนเมื่อนายไม่สนใจ ฯลฯ	2.0000	0.9562	ปานกลาง
9. ใช้สื่อในทางที่ผิด เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต ในการพูดคุยกับเพื่อนแปลกหน้า , เข้าเว็บที่ไม่เหมาะสม (เว็บโป๊)	1.9057	1.0377	ปานกลาง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ ประชุมผู้ปกครองและ ให้ตอบแบบสอบถามประเมินปัญหาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและ ถามความต้องการในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีผู้ปกครองตอบแบบสอบถามจำนวน 30 คน ได้ผลดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครอง

1.1 ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองเพศหญิง ร้อยละ 83.33, อายุระหว่าง อายุ 41 – 50 ปี (ร้อยละ 46.67) สถานภาพคู่ (ร้อยละ 63.33) ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา (ร้อยละ 43.33) ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม (ร้อยละ 30) และอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 30) รายได้ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท ร้อยละ (46.67) (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครอง

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	4	13.33
หญิง	25	83.33
ไม่ตอบ	1	3.33
2. อายุ		
21 - 30 ปี	1	3.33
31 - 40 ปี	10	33.33
41 - 50 ปี	14	46.67
51 - 60 ปี	4	13.33
ไม่ตอบ	1	3.33
3. สถานภาพ		
โสด	2	6.67
คู่	19	63.33
หม้าย/หย่า/ร้าง/แยกกันอยู่	9	30

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
4. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	1	3.33
ประถมศึกษา	13	43.33
มัธยมศึกษา	10	33.33
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ/อนุปริญญา	-	-
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	6	20
5. อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	1	3.33
เกษตรกรรวม	9	30
รับจ้าง	9	30
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	4	13.33
รับราชการ	6	20
อื่น ๆ (ทำงานผู้ดูแลเด็ก)	1	3.33
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (โดยประมาณ)		
น้อยกว่า 5,000 บาท	10	33.33
5,000 – 1,000 บาท	14	46.67
มากกว่า 10,000 – 20,000 บาท	1	3.33
มากกว่า 20,000 บาท	5	11.67

ส่วนที่ 2. ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อประโยชน์ของการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน

ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อประโยชน์ของการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนผลการวิ
พบว่า ผู้ปกครองมีความเห็นว่าการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมมีประโยชน์ต่อนักเรียนที่มีความพิการ
ทางการได้ยิน จำนวน 26 คน (ร้อยละ 86.67) และมีประโยชน์ในระดับมาก จำนวน 21 คน(ร้อยละ 70) และ
การพัฒนาควรช่วยกันทำทั้งโรงเรียนและครอบครัว จำนวน 30 คน (ร้อยละ 100) ผู้ปกครองยินยอม ถ้าให้
ทางโรงเรียนพัฒนาโดยใช้หลักสูตรที่ปฏิบัติเป็นสากล เช่นการฝึกสมาธิ จำนวน 30 คน(ร้อยละ 100)
และยินยอม ให้พัฒนาโดยใช้วัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การรำมโนราห์ จำนวน 24 คน (ร้อยละ 80)
(ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8

ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อประโยชน์ของการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน

ความคิดเห็นของผู้ปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
1. การพัฒนาการปรับตัวทางสังคมมีประโยชน์ต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน		
1. มี	26	86.67
2. ไม่มี	2	6.67
3. ไม่ตอบ	2	6.67
2. ระดับของประโยชน์ในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน		
1. มาก	21	70
2. ปานกลาง	8	26.67
3. น้อย	1	3.33
3. วิธีการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน		
1. ช่วยกันเองในครอบครัว	-	-
2. ให้โรงเรียนช่วยสอน	-	-
3. ทั้งโรงเรียนและครอบครัวช่วยสอน	30	100
4. อื่น ๆ	-	-

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ความคิดเห็นของผู้ปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
4. การยินยอมของผู้ปกครองในการให้ทางโรงเรียนพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน โดยใช้หลักสูตรที่ปฏิบัติเป็นสากล เช่น การฝึกสมาธิ เป็นต้น		
1. ยินยอม	30	100
2. ไม่ยินยอม	-	-
5. การยินยอมของผู้ปกครองในการให้ทางโรงเรียนพัฒนาพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน โดยใช้วัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การรำโนราห์		
1. ยินยอม	24	80
2. ไม่ยินยอม	4	13.33
3. ไม่ตอบ	2	6.67

2) ระยะเวลาการปรับตัว

ผลจากการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ผู้วิจัยได้สะท้อนคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนทั้งด้านร่างกาย ร่วมกับวิทยากร คณะครูและนักเรียนและนักเรียน ซึ่งสามารถอธิบายได้ในทุกระยะตั้งแต่ 1) การสร้างสัมพันธภาพ เป็นจุดเริ่มต้นที่ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยกับผู้บริหาร โรงเรียน ครู นักเรียนผู้ปกครอง และพระสงฆ์ สำหรับผู้บริหาร ครู และพระสงฆ์ ผู้วิจัยมีความคุ้นเคยกันมาก่อน การพัฒนาสัมพันธภาพจึงไม่เป็นปัญหา เพราะผู้วิจัยเคยร่วมทำกิจกรรมกันมาก่อน แต่สำหรับนักเรียนและผู้ปกครองจะเป็นกลุ่มที่หมุนเวียนตลอด ก็ต้องทำความคุ้นเคยมากขึ้น โดยผู้วิจัยร่วมกับองค์กรการกุศลนำอาหารกลางวันมาเลี้ยงแก่นักเรียนทุกปี สำหรับผู้ปกครองก็ต้องมาพบในวันเปิดเรียนที่มีการประชุมพิเศษทั้งนักเรียนและผู้ปกครอง ซึ่งต่างก็ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี 2) การสะท้อนคิด เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อทำความเข้าใจสถานการณ์ของนักเรียนอย่างถ่องแท้โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ให้ข้อมูล และสะท้อนคิดข้อมูลย้อนกลับให้กับผู้บริหาร โรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง 3) การเสริมสร้างความรู้ ผู้วิจัยส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมโครงการด้วยการจัดประชุมปรึกษาและการทำงานเป็น

ระยะๆ 4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม โดยส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ผู้นำทางศาสนา ครูผู้สอนรามโนราห์จากชุมชน และครูสอนนวดจากคณะพยาบาลศาสตร์ 5) การเสริมสร้างพลังอำนาจ โดยผู้วิจัยส่งเสริมให้กำลังใจและการชื่นชมการที่นักเรียน ได้นำความรู้ไปปฏิบัติเช่น การนวดให้ครู ให้พ่อแม่ผู้ปกครอง ส่วนผู้ฝึกรามโนราห์ได้สอนเพื่อนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการในการรามโนราห์ รวมทั้งกลุ่มที่ฝึกสมาธิได้นำความรู้เรื่องการฝึกสมาธิไปสอนน้องที่ชุมชน วุ่นวายให้สงบโดยการนั่งสมาธิในหอพักที่ตนดูแลได้

ร่วมกันเสนอแนวทางการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมสำหรับนักเรียน ดำเนินการโครงการย่อยจำนวน 3 โครงการ ได้แก่ โครงการฝึกสมาธิ โครงการฝึกทักษะการรามโนราห์และ โครงการนวดเพื่อสุขภาพ ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการได้ใช้เทคนิคการสะท้อนการปฏิบัติของโครงการและกิจกรรมของกลุ่มตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการคือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต การสะท้อนการปฏิบัติและการปรับปรุงแผน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และวิทยากร จนเกิดการพัฒนาทักษะผลจากการศึกษาสามารถสรุปการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมสำหรับนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประกอบด้วยความร่วมมือ 6 ฝ่ายคือ ผู้วิจัย ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง วิทยากร (พระสงฆ์ ครูสอนมโนราห์ ครูสอนนวด) โดยใช้เทคนิคการสะท้อนการปฏิบัติของโครงการและกิจกรรมสำหรับนักเรียน

2.2 การมีส่วนร่วมของครู การพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน ประกอบด้วย

1) ร่วมให้ข้อมูล เป็นการให้ข้อมูลของครูเกี่ยวกับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน ดังเช่นครูกล่าวว่า “เวลาเขาคุยกันเองก็สนุกสนาน ชุขชนตามวัย แต่พอมีคนอื่นมาหรือออกไปข้างนอกจะขี้อายไม่กล้าพูดหรือแสดงออก”

2) ร่วมระดมสมอง เป็นการระดมสมองและร่วมแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปการพัฒนาการปรับตัวทางสังคม ดังเช่นครูพูดว่า “อยากให้เขามีโอกาสเช่นเด็กอื่นๆที่ปกติ”

3) ร่วมมือในการเป็นล่ามแปลภาษามือ โดยครูจะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มแรก การชี้แจงโครงการ วัตถุประสงค์และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ ร่วมรับผิดชอบโครงการ ร่วมปรับปรุงแผนการดำเนินงานตามโครงการ

4) ร่วมส่งเสริมปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ดังที่ครูเล่าว่า “เวลาครูเมื่อยก็ให้นักเรียนช่วยนวดและครูก็ให้รางวัล พวกเขานวดใช้ได้ทีเดียวนะ” นักเรียนบอกว่า “นวดสามารถแก้ปวดเมื่อยตัวเองได้และคนอื่นด้วยเช่นคนแก่ พ่อแม่”

5) ร่วมติดตามประเมินผล ครูที่ร่วมในโครงการ จะช่วยเก็บข้อมูลประเมินผล ซึ่งต้องใช้ภาษา มือในการอธิบายแบบสอบถามและอธิบายในข้อข้องใจ ร่วมกับผู้วิจัยในการสัมภาษณ์ถึงประโยชน์ที่เขา ได้รับ นักเรียนบอกว่าชอบที่ผู้วิจัยมาจัดกิจกรรม จะเอาความรู้ไปใช้ เช่น ไปนวดให้ผู้ปกครอง นวดให้ครู วาดภาพเก่งๆจะเอาไปขาย รำมโนราห์ได้จะไปรับจ้างรำตามงานต่างๆ เป็นต้น

2.3. การพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน ประกอบด้วย

1) ประเมินตนเอง เป็นการประเมินตนเองของนักเรียนเกี่ยวกับ ปัญหาการปรับตัวทางสังคม เช่น “รู้สึกอึดอัดใจเวลาคุยข่าวหรือละคร ไม่รู้เรื่องเหมือนกับคนอื่น” หรือ “รู้สึกอึดอัดใจเวลาพูดกับคนทั่วไป แล้วตัวเองไม่เข้าใจ”

2) ปรับปรุงและพัฒนาการปรับตัวทางสังคมโดยใช้กิจกรรมที่ร่วมเสนอ เป็นความต้องการของ นักเรียนในการจัดทำโครงการฝึกสมาธิ การฝึกรำมโนราห์ และการฝึกนวดเพื่อสุขภาพโดยการสนทนากลุ่ม ซึ่งมีผู้เสนอกิจกรรมหลายอย่างเช่น การฝึกสมาธิ การทำขนม การตัดผม การรำมโนราห์ การนวดแผนไทย เป็นต้น สรุปผลโดยการลงมติได้กิจกรรมที่มีเสียงมากที่สุด 3 โครงการ คือการฝึกสมาธิ การฝึกรำมโนราห์ และการฝึกนวด

3) ปฏิบัติกิจกรรม เป็นการร่วมจัดกิจกรรมโครงการตามแผน เข้ารับการอบรมและฝึกสมาธิ ฝึก ทักษะการนวด และการรำมโนราห์ โดยครั้งแรกทุกกลุ่มจะร่วมฝึกสมาธิด้วยกันเพื่อเตรียมความพร้อมและ เป็นทักษะพื้นฐานที่นำเอาหลักศาสนาในการฝึกจิตใจนิ่งเพื่อความพร้อมในการฝึกทักษะอื่นซึ่งช่วยให้ สามารถปรับตัวทางสังคมกับผู้อื่นได้

4) ประเมินผล เป็นการประเมินผลการจัดทำโครงการ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในระดับ มากทุกโครงการและนักเรียนมีการพัฒนาในการฝึกทักษะต่างๆ โดยการประเมินของครูผู้ฝึกและครูที่ดูแล ประจำกลุ่ม

2.4. ความร่วมมือของผู้ปกครองในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน ประกอบด้วย

1) ตอบข้อเท็จจริง เป็นการให้ข้อมูลและความคิดเห็นของผู้ปกครอง ดังเช่นผู้ปกครองกล่าวว่า “ที่บ้านก็พูดกันไม่ค่อยรู้เรื่อง ผู้ปกครองเองก็ไม่รู้ภาษามือ”

2) ตอบสนองนโยบาย เป็นการปฏิบัติของผู้ปกครองตามนโยบายของโรงเรียน ดังเช่นกล่าวว่า “ก็มาเยี่ยมชมระเบียบของโรงเรียน แต่บางทีก็ไม่ว่างมา บางทีพากลับบ้านก็ไม่มีเวลามาส่ง แต่ถ้าทาง โรงเรียนให้ประชุมผู้ปกครองก็มากัน”

3) **ต้องการดูแล** เป็นการปฏิบัติและความห่วงใยของผู้ปกครองในการดูแลนักเรียน ดังที่ผู้ปกครองบอกว่า “เขาไม่เหมือนคนอื่น ก็อยากให้เขาช่วยตัวเองได้”

4) **ติดตามต่อเนื่อง** เป็นการดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังเช่นผู้ปกครองกล่าวว่า “ก็อยู่ไกล แต่คอยดูว่าทางโรงเรียนส่งอย่างไร ก็ทำตามนั้น ก็ต้องดูต่อเนื่องไปเรื่อยๆ ถึงเขาจะเป็นแบบนี้ก็อยากให้เขาได้ดี”

2.5. ภาวะการเป็นผู้นำของพระสงฆ์ที่ช่วยในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน

ประกอบด้วย

1) **นำหลักศาสนา มาใช้ในการฝึก** เป็นความร่วมมือที่ได้รับจากพระสงฆ์ในการสอนและฝึกสมาธิ การเข้าใจหลักศาสนาและธรรมะที่เป็นหลักของธรรมชาติในเรื่องของสมาธิที่มีในทุกศาสนา ทำอย่างไรให้จิตสงบ

2) **นำคุณธรรมจริยธรรม** ขณะสอนฝึกสมาธิก็นำวิธีการวาดภาพด้วยหมึกจีน ท่านได้นำคุณธรรมจริยธรรมโดยเป็นแบบอย่างของการแสดงออกถึงความมีเมตตา ได้แนะนำและดูแลการวาดภาพอย่างใกล้ชิดลงนั่งกับพื้นที่เด็กวาดภาพอย่างไม่ถือตัว เอาลูกกันชนมาส่วนตัวราคาแพงให้เด็กวาดโดยไม่มีการหวง

3) **นำสุขภาวะด้านจิตวิญญาณ** จากการฝึกฝนสมาธิโดยการวาดภาพด้วยหมึกจีน ฝึกทักษะทั้งหมด 4 ครั้ง แต่ละครั้งก็มีการสะท้อนให้เห็นถึงผลงานและแปลความหมายของภาพ พระอาจารย์ได้ปรับแผนการสอนแต่ละครั้งให้แตกต่างกัน เช่นครั้งแรกก็ฝึกสมาธิโดยการทำมือ จีบมือ โกงแบบดอกบัวบาน ครั้งต่อมาก็เพิ่มสมาธิแบบนั่งขัดสมาธิหลับตาเป็นแถวยาว ครั้งต่อมาก็มีการฝึกแบบเดินจงกรม ร่วมด้วยการวาดภาพด้วยหมึกจีนทุกครั้งพบว่าเด็กมีสมาธิเพิ่มขึ้นสังเกตจากภาพที่วาดมีการพัฒนาขึ้นทุกครั้งแสดงถึงสมาธิที่ดี เด็กบางคนวาดหลายภาพ บางคนวาดภาพพระพุทธเจ้า หลายคนวาดวิว ทิวทัศน์ ดอกไม้ สิ่งที่ตนชอบ ขณะวาดสีหน้ามีความสุขและสนุกกับการวาด ท่านอาจารย์ก็ชื่นชม ครูก็เก็บภาพผลงานของนักเรียนและนำมาแสดงให้นักเรียนในโรงเรียนชม ผู้วาดก็ปลื้มปิติ นำมาซึ่งสุขภาวะทางจิตใจและจิตวิญญาณ

2.6. ความเอื้ออารีของครูสอนร่ำมนรธานีในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน

ประกอบด้วย

1) **อบรมความรู้** โดยการฝึกทักษะการรำที่ต้องอาศัยความพยายามทั้งผู้สอนและผู้เรียนเพราะนักเรียนไม่ได้ยินเสียงเพลง ต้องอาศัยล่ำมแปลภาษาเมื่อสื่อสาร ฝึกทั้งหมด 3 ครั้งแต่ละครั้งมีการประเมินผลและวางแผนครั้งต่อไป ครั้งแรกสอนแบบธรรมดาแบบพื้นฐาน โดยให้ทำความเข้าใจในแม่บท ครั้งต่อมา

ทบทวนฝึกทักษะเพิ่มขึ้นยากขึ้น ครั้งที่2-3 ครูผู้สอนใช้วิธีถ่ายวิดีโอเทปดูการพัฒนาการของเด็ก ประกอบการอบรมพบว่ามีการพัฒนาที่ดีเป็นลำดับ

2) **เอื้ออำนวย** เป็นการเอื้ออำนวยของครูผู้ฝึกที่ให้ความมุ่งมั่นให้นักเรียนสามารถฝึกรำมโนราห์ได้เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นประจำภาคได้ เนื่องจากครูผู้สอนเป็นบุตรสาวของกรมโนราห์ หนุวินระดับปรมาจารย์ที่มีชื่อเสียงซึ่งแม้จะละโลกไปแล้วแต่ก็ได้ถ่ายทอดเป็นมรดกให้รุ่นลูกหลาน

3) **เอื้ออาทร** เป็นการปฏิบัติกรฝึกอย่างมีเมตตาของครูผู้สอนที่เมื่อได้รับการติดต่อประสานงานจากผู้วิจัย ครูผู้สอนยินดีรับสอนทันทีโดยไม่คิดค่าสอนแต่ประการใดทั้งๆที่ต้องขบรณมาด้วยระยะทางไกลด้วยตนเองและมาฝึกให้อย่างสม่ำเสมอตามแผน รวมทั้งการถ่ายทำวิดีโอก็ลงทุนด้วยงบประมาณของครูเองมิได้ ใช้เงินของโครงการซึ่งไม่สามารถตั้งบงไว้ล่วงหน้า

4) **อุตสาหะ** เนื่องจากเป็นเรื่องที่ยากมากในการสอนเด็กที่มีความพิการทางการได้ยินให้ฝึกรำมโนราห์ เพราะการรำมโนราห์ นอกจากจะสอนให้รำท่าทางแล้วต้องให้ทำรำเป็นไปตามเสียงและจังหวะดนตรีด้วย ครูสอนรำมโนราห์ ได้เตรียมความพร้อมของตนด้วยการเรียนภาษามือมาพอสมควรเพื่อให้สามารถสื่อสารกับนักเรียนได้บ้าง โดยมีครูของโรงเรียนช่วยเป็นล่ามภาษามือ การสอนจึงประสบความสำเร็จ

2.7. กลวิธีในการสอนของครูสอนนวดแพทย์แผนไทยเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน

เป็นความร่วมมือของอาจารย์จากคณะพยาบาลศาสตร์ที่สอนวิชานวดแบบแพทย์แผนไทยในรายวิชานูมิปัญญาของคณะฯ ประกอบด้วย

1) **เปิดเผยความรู้** โดยการสอนตามลำดับขั้นตอนโดยไม่ปิดบัง ด้วยความอุตสาหะ เนื่องการสื่อสารไม่สามารถสื่อด้วยวาจา จึงใช้ภาษากายในการสื่อสาร โดยการสาธิต ทำให้ดู โดยมีครูของโรงเรียนช่วยเป็นล่ามแปลด้วยภาษามือ ซึ่งครูสอนนวดไม่สามารถมาได้ทุกครั้ง แต่นักเรียนก็สามารถฝึกด้วยตนเอง โดยการจับคู่และจำทำนวด

2) **ปรับการสอนให้เหมาะสม** สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน แต่จะต้องเน้นความถูกต้องแม่นยำ มีการสอนทั้งหมด 2 ครั้ง แต่ในครั้งที่ครูสอนนวดมาไม่ได้ก็มีการวางแผนให้ครูที่เป็นล่ามและมาฝึกด้วยกันก็ช่วยชี้แนะ และฝึกฝนต่อเองได้ โดยครูของโรงเรียนเป็นผู้รับบริการให้นักเรียนฝึกทักษะ หลังฝึกมีการวิพากษ์และสะท้อนคิดพบว่าเป็นที่พึงพอใจของครู ครั้งต่อมาครูสอนนวดมาฝึกให้ด้วยตนเองพบว่ามีการพัฒนาของนักเรียน

3) **ปลอดภัย** ทุกครั้งที่นิ้วคครูสอนนิ้วจะเน้นเรื่องความปลอดภัย ดังนั้นผู้ฝึกจะต้องจำท่าที่สอนให้แม่นยำ และระมัดระวังอย่านิ้วในตำแหน่งที่อันตรายต่ออวัยวะของร่างกาย การสอนจึงต้องให้ฝึกซ้ำๆ

4) **เป็นกันเอง** ครูผู้สอนนิ้วมีบุคลิกที่มีความเป็นกันเอง จึงทำให้ผู้ฝึกรู้สึกผ่อนคลายไม่เกร็ง ทำให้สามารถมีสมาธิและตั้งใจฝึกได้ถูกวิธี เมื่อนักเรียนสามารถทำได้ ก็ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการนิ้ว เกิดความชื่นชอบ บางคนบอกว่าต่อไปจะฝึกไว้ประกอบเป็นอาชีพ

2.8. ปัจจัยส่งเสริมพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน

ปัจจัยส่งเสริมที่ทำให้การดำเนินโครงการประสบความสำเร็จเกิดจาก

1) **ความร่วมมือจากหลายฝ่าย** โดยเฉพาะจากผู้บริหาร โรงเรียนและคณะครูที่เห็นพ้องต้องกันกับผู้วิจัยในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มเยาวชนที่ด้อยโอกาสกว่าเด็กปกติโดยทั่วไป การที่ผู้วิจัยเล็งเห็นประโยชน์และนำมาเสนอทางโรงเรียนก็นับว่าเป็นโอกาสอันดีที่เด็กจะได้รับ รวมทั้งได้รับความอนุเคราะห์จากพระวิปัสณาจารย์ซึ่งมีความสามารถในการวาดรูปด้วยหมึกจีน จึงนำมาประยุกต์ใช้เป็นตัวสื่อในการฝึกสมาธิโดยอาศัยหลักศาสนาที่สอนให้คนรู้จักฝึกจิตใจให้สงบ ซึ่งเป็นความชาญฉลาดของท่านอาจารย์ที่ได้ใช้กลวิธีดังกล่าวเพราะเป็นการยากมากที่จะฝึกสมาธิให้แก่บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ต้องใช้ภาษามือ นอกจากนี้ความร่วมมือจากครูฝึกสอนร่วมโนราห์ที่เมตตาสอนให้แก่เด็กเป็นวิทยาทานเพราะหากจะว่าจ้างจริงๆต้องใช้งบประมาณมาก เพราะท่านเป็นระดับมืออาชีพ ตลอดจนการได้รับความร่วมมือจากอาจารย์จากคณะพยาบาลศาสตร์ที่สอนวิชานิ้วให้แก่นักศึกษาพยาบาลปลื้มตัวมาเป็นครูสอนนิ้วให้ ทั้งๆที่มีภาระงานสอนรัดตัว

2) **นักเรียนมีความชื่นชอบที่มีผู้ให้ความสนใจและยินดีให้ความร่วมมือ** จึงร่วมกันกับเพื่อนเสนอความต้องการเพื่อให้ได้ข้อสรุปในการดำเนินโครงการ แม้ว่าจะมีผู้เสนอเรื่องหลากหลาย แต่ก็ยอมรับมติที่เพื่อนส่วนใหญ่ต้องการ

3) **นักเรียนรับรู้ปัญหาการปรับตัวและต้องการพัฒนาตนเอง** นักเรียนทราบถึงผลประโยชน์จากการฝึกและเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมาก และฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอจนเกิดทักษะพอที่จะนำไปใช้ประโยชน์

4) **ครูมีความรับผิดชอบ เสียสละ** ครูมุ่งมั่นในการเข้าร่วมโครงการ โดยมีได้มีการบังคับ เป็นความร่วมมือร่วมใจให้โครงการดำเนินไปด้วยดี ครูต้องเสียเวลามาช่วยเป็นล่ามแปลภาษามือให้ ตลอดจนอำนวยความสะดวกต่างๆ

5) **ครูรับรู้ถึงประโยชน์ของโครงการ** ทั้งๆที่บางท่านมิได้ร่วมประชุมตั้งแต่แรกจึงยอมสละชั่วโมงบางคาบเพื่อให้เด็กนักเรียนได้ฝึกทักษะตามโครงการวิจัย

9. ปัจจัยอุปสรรค

- 1) นักเรียนบางคนไม่อดทนจึงผละไปกลางคน หรือบางคนขาดสมาธิ ไม่ตั้งใจจึงทำให้การฝึกฝนไม่ต่อเนื่อง ตามเพื่อนไม่ทัน
- 2) ตรงกับกิจกรรมของโรงเรียน บางช่วงตรงกับกิจกรรมของโรงเรียน เช่นการเข้าค่าย กีฬาโรงเรียน หรือทดสอบ หรือตรงกับช่วงปิดเทอม ทำให้การฝึกขาดช่วง และการติดตามผลลำบาก
- 3) วิทยาการศึกษาระกิจ บางครั้งวิทยาการศึกษาระกิจ เช่นการสอน การประชุม ของคณะพยาบาล,ศาสตร์เป็นต้น ทำให้บางโครงการต้องฝึกฝนกันเอง อาจฝึกไม่ถูกต้อง ต้องมาทบทวนใหม่
- 4) ครูแปลภาษามือไม่เพียงพอ บางครั้งครูที่รับผิดชอบศึกษาระกิจของโรงเรียน ทำให้การดำเนินโครงการบางครั้งติดขัด เนื่องจากจำนวนผู้ร่วมโครงการมีมาก ซึ่งผู้วิจัยมีอาจจำกัดจำนวนว่าเอาเฉพาะเท่านั้นเท่านั้นเพราะนักเรียนเวลาหยุดเรียนบางคาบก็หยุดทั้งชั้น ผู้ที่ไม่ทำกิจกรรมจะอยู่ว่างๆก็ไม่ได้ จึงเปิดอิสระนักเรียนคนไหนต้องการเข้าร่วมโครงการได้ทั้งสิ้น
- 5) ผู้ปกครองมาเยี่ยมบ้าง หรือมาไม่ตรงกัน ดังนั้นการประเมินจากผู้ปกครอง ได้ไม่เพียงพอ จะได้แต่ช่วงแรกที่เปิดเทอมและมีการประชุมผู้ปกครอง ดังนั้นการประเมินนักเรียนจากผู้ปกครองจึงได้จำนวนน้อย

3) ระยะเวลาประเมินผล

3.1 ผลการประเมินโครงการจากการประเมินตามแบบสอบถามนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ร่วมกิจกรรม106 คนได้แบบสอบถามคืน 80 คนคิดเป็นร้อยละ 75.47 พบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 65 การศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักเรียนระดับต้นร้อยละ52.5(ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว (N=80)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	28	35
หญิง	52	65
การศึกษา		
มัธยมต้น	42	52.5
มัธยมปลาย	38	47.5

3.2 ระดับพฤติกรรมและการแสดงออกเมื่อมีปัญหา พบว่าคะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือคิดถึงครอบครัวเวลาอยู่ในหอพักโรงเรียน และอยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ รู้สึกอึดอัดใจเวลาคุยข่าวหรือละครไม่รู้เรื่องเหมือนกับคนทั่วไป และอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ รู้สึกท้อแท้ในชีวิต เป็นบางครั้ง (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพฤติกรรมและนักเรียนมีการแสดงออกเมื่อมีปัญหา จำแนกเป็นรายด้าน (N=80)

นักเรียนมีการแสดงออกเมื่อมีปัญหา	\bar{X}	SD	ระดับ
1. คิดถึงครอบครัวเวลาอยู่ในหอพักในโรงเรียน	3.3500	0.9015	มากที่สุด
2. รู้สึกอึดอัดใจเวลาคุยข่าวหรือละครไม่รู้เรื่องเหมือนกับคนทั่วไป	2.6375	0.9174	มาก
3. รู้สึกอึดอัดใจเวลาพูดกับคนทั่วไปแล้วตัวเองไม่เข้าใจ	2.6125	0.9612	มาก
4. รู้สึกน้อยใจที่ไม่ได้ยินเหมือนคนอื่นๆ	2.5875	0.7907	มาก
5. รู้สึกว่าตัวเองเป็นส่วนเกินของสังคม	2.5500	0.9795	มาก
6. รู้สึกอิจฉาเมื่อเห็นคนอื่น พูดคุยกันอย่างสนุกสนาน	2.5125	0.9936	มาก
7. รู้สึกท้อแท้ในชีวิต เป็นบางครั้ง	2.5000	0.8859	ปานกลาง
8. รู้สึกไม่อยากพบปะผู้คนเพราะคิดว่าตัวเองไม่เหมือนคนอื่น	2.3125	0.8049	ปานกลาง

3.3 ระดับพฤติกรรมและวิธีการในการจัดการกับความเครียดพบว่าคะแนนเฉลี่ยระดับมากที่สุด มี 2 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ออกกำลังกาย ($\bar{x} = 3.3125, SD = 0.9885$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคืออื่นๆ เช่น อ่านหนังสือ เขียนสมุดบันทึก ฟังเพลง เล่นดนตรี เล่นกีฬา วาดรูป ($\bar{x} = 3.2875, SD = 0.7826$) และมีคะแนนเฉลี่ยระดับมาก 5 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือชวนคุยเรื่องตลกกับเพื่อน ($\bar{x} = 3.2125, SD = 0.8958$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคืออยู่คนเดียวตามลำพัง ($\bar{x} = 2.6000, SD = 0.8509$) คะแนนเฉลี่ยระดับปานกลาง มี 3 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคืออยู่คนเดียวหรือร้องไห้ ($\bar{x} = 1.9875, SD = 0.9612$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ค่อมเครื่องค่อมชนิดต่างๆ ($\bar{x} = 1.8500, SD = 1.1485$) ส่วนคะแนนเฉลี่ยที่น้อย มีข้อเดียว คือสูบบุหรี่ ($\bar{x} = 1.2500, SD = 0.6059$) (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพฤติกรรมและวิธีการในการจัดการกับความเครียด จำแนกเป็นรายด้าน (N=80)

วิธีการในการจัดการกับความเครียด	\bar{x}	SD	ระดับ
1. ออกกำลังกาย	3.3125	0.9885	มากที่สุด
2. อื่นๆ เช่น อ่านหนังสือ เขียนสมุดบันทึก, ฟังเพลง, เล่นดนตรี, เล่นกีฬา, วาดรูป	3.2875	0.7826	มากที่สุด
3. ชวนคุยเรื่องตลกกับเพื่อน	3.2125	0.8958	มาก
4. พุดคุยปรึกษากับเพื่อน คุณครู ผู้ปกครอง	3.0125	0.8343	มาก
5. แก้ไขความเครียด โดยการนั่งสมาธิ, ไหว้พระ, สวดมนต์, ละหมาด, เข้าโบสถ์	2.9250	0.8969	มาก
6. กินขนมหรือของขบเคี้ยว	2.7875	0.8670	มาก
7. เวลาเครียดชอบอยู่คนเดียวตามลำพัง	2.6000	0.8509	มาก
8. อยู่คนเดียวหรือร้องไห้	1.9875	0.9612	ปานกลาง
9. ขว้างปาสิ่งของ ทูบโต๊ะ ทำร้ายตนเอง พุดตะโกน	1.9375	1.0106	ปานกลาง
10. ค่อมเครื่องค่อมชนิดต่างๆ	1.8500	1.1485	ปานกลาง
11. สูบบุหรี่	1.2500	0.6059	น้อย

3.4 ระดับพฤติกรรมและความรู้สึกในการตระหนักรู้คุณค่าของนักเรียนพบว่า คะแนนเฉลี่ยในระดับมากที่สุด มีข้อเดียวคือ มีความรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองเป็นคนที่มีความสำคัญต่อเพื่อนๆ ร่วมหอพักและร่วมชั้นเรียนเดียวกัน ($\bar{x} = 3.3750$, $SD = 0.7526$) คะแนนเฉลี่ยระดับมาก มี 5 ข้อโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีความภาคภูมิใจในตัวเอง ($\bar{x} = 3.0250$, $SD = 0.8264$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือให้กำลังใจตัวเองเวลาไม่สบายใจ ($\bar{x} = 2.6000$, $SD = 0.8206$) คะแนนเฉลี่ยระดับปานกลางมี ข้อเดียวคือชอบคิดทับถมตัวเอง คิดว่าตัวเองต่ำต้อย ($\bar{x} = 2.4500$, $SD = 0.8252$) (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพฤติกรรมและความรู้สึกของนักเรียน จำแนกเป็นรายด้าน (N=80)

นักเรียนตระหนักในคุณค่าของตนเอง	\bar{x}	SD	ระดับ
1. มีความรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองเป็นคนที่มีความสำคัญต่อเพื่อนๆ ร่วมหอพักและร่วมชั้นเรียนเดียวกัน	3.3750	0.7526	มากที่สุด
2. เป็นนักกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นกรรมการนักเรียน นักกีฬา นักแสดง เป็นต้น	3.1875	0.9153	มาก
3. มีความภาคภูมิใจในตัวเอง	3.0250	0.8264	มาก
4. ตระหนักว่าคุณค่าตนเองเป็นผู้ที่มีค่าต่อครอบครัว	2.9875	0.8493	มาก
5. มีความสุขอย่างพอเพียง	2.7000	0.7531	มาก
6. ชอบให้กำลังใจตัวเองเวลาไม่สบายใจ	2.6000	0.8206	มาก
7. ชอบคิดทับถมตัวเอง คิดว่าตัวเองต่ำต้อย	2.4500	0.8252	ปานกลาง

3.5 ระดับพฤติกรรมและจุดมุ่งหมายในชีวิตของนักเรียนพบว่า คะแนนเฉลี่ยในระดับมากที่สุดมีข้อเดียว คือ ตั้งใจปฏิบัติตัวเป็นบุตรที่ดีของพ่อแม่หรือเป็นคนดีของสังคม ($\bar{x} = 3.4125$, $SD = 0.7745$) คะแนนเฉลี่ยในระดับมาก มี 3 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีเป้าหมายในชีวิต ($\bar{x} = 3.1125$, $SD = 0.7290$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความตั้งใจเรียนและอยากสอบได้คะแนนดี ๆ ทุกวิชา/สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ($\bar{x} = 3.0125$, $SD = 0.9345$) (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพฤติกรรมและจุดมุ่งหมายในชีวิตของนักเรียนจำแนกเป็นรายด้าน (N=80)

จุดมุ่งหมายในชีวิตของนักเรียน	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ตั้งใจปฏิบัติตัวเป็นบุตรที่ดีของพ่อแม่หรือเป็นคนดีของสังคม	3.4125	0.7745	มากที่สุด
2. มีเป้าหมายในชีวิต	3.1125	0.7290	มาก
3. ใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย	3.0875	0.7325	มาก
4. มีความตั้งใจเรียนและอยากสอบได้คะแนนดี ๆ ทุกวิชา/สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้	3.0125	0.9345	มาก

3.6 ระดับพฤติกรรมของนักเรียนภายหลังจากมีการฝึกทักษะพบว่าคะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลางหมดทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุดคือพฤติกรรมและความรู้สึกทางลบ เช่น น้อยใจ อิจฉา ท้อแท้ หมดหวัง โมโห ก้าวร้าว หงุดหงิด เป็นต้น ($\bar{x} = 2.4625$, $SD = 0.8993$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือมีทัศนคติและความคิดเห็นต่อคุณค่าของตนเองในทางที่ดีขึ้น ($\bar{x} = 2.0375$, $SD = 1.0243$) (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมของนักเรียนภายหลังจากมีการฝึกทักษะจำแนกเป็นราย
ด้าน (N=80)

ระดับพฤติกรรมและความรู้สึก	\bar{x}	SD	ระดับ
1. พฤติกรรมและความรู้สึกทางลบ เช่น น้อยใจ อิจฉา ท้อแท้ หมดหวัง โมโห ก้าวร้าว หงุดหงิด เป็นต้น	2.4625	0.8993	ปานกลาง
2. นักเรียนมีวิธีการจัดการกับความเครียดได้ดีขึ้น	2.1750	0.9247	ปานกลาง
3. มีจุดมุ่งหมายในชีวิตในทางที่ดีขึ้น	2.0500	0.9924	ปานกลาง
4. มีทัศนคติและความคิดเห็นต่อคุณค่าของตนเองในทางที่ดีขึ้น	2.0375	1.0243	ปานกลาง

3.7 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการปรับตัวในเชิงลบโดยรวมพบว่าค่าเฉลี่ยในระดับมากมี 5 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ย
ในระดับสูงสุดคือคิดถึงครอบครัวเวลาอยู่หอพักในโรงเรียน ($\bar{x} = 2.9434, SD = 1.0495$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด
คือ รู้สึกอิจฉาเมื่อเห็นคนอื่น พุดคุยกันอย่างสนุกสนาน ($\bar{x} = 2.5189, SD = 0.9074$) ค่าเฉลี่ยโดยรวมใน
ระดับปานกลางมี 13 ข้อ คือ โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุดคือ รู้สึกน้อยใจที่ไม่ได้ชินเหมือนคนอื่นฯ ($\bar{x} =$
 $2.4717, SD = 0.8859$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขว้างปาสิ่งของ ทบโตะ ทำร้ายตนเอง พุดตะโกน ($\bar{x} = 1.9057,$
 $SD = 1.0191$) ค่าเฉลี่ยโดยรวมในระดับน้อยมี 1 ข้อ คือ สูบบุหรี่ ($\bar{x} = 1.3113, SD = 0.7972$)
(ตารางที่ 15)

ตาราง 15

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคมนักเรียนในเชิงลบ (N=106)

การปรับตัวในเชิงลบ	\bar{x}	SD	ระดับ
1. คิดถึงครอบครัวเวลาอยู่หอพักในโรงเรียน	2.9434	1.0495	มาก
2. กินขนมหรือของขบเคี้ยว	2.6571	0.9285	มาก
3. รู้สึกอึดอัดใจเวลาผู้ชายหรือละครไม่รู้เรื่อง เหมือนกับคนทั่วไป	2.6132	0.9317	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

การปรับตัวในเชิงลบ	\bar{x}	SD	ระดับ
4. รู้สึกท้อแท้ในชีวิต เป็นบางครั้ง	2.5283	0.9779	มาก
5. รู้สึกอิจฉาเมื่อเห็นคนอื่น พุดคุยกันอย่างสนุกสนาน	2.5189	0.9074	มาก
6. รู้สึกน้อยใจที่ไม่ได้ยืนเหมือนคนอื่น ๆ	2.4717	0.8859	ปานกลาง
7. รู้สึกอึดอัดใจเวลาพูดกับคนทั่วไปแล้วตัวเองไม่เข้าใจ	2.3774	0.8101	ปานกลาง
8. เวลาเครียดชอบอยู่คนเดียวตามลำพัง	2.3679	0.8979	ปานกลาง
9. คัดเครื่องคัมนชนิดต่างๆ	2.3585	1.1807	ปานกลาง
10. รู้สึกว่าตัวเองเป็นส่วนเกินของสังคม	2.3302	0.9633	ปานกลาง
11. คุณครูบางคนใน โรงเรียนเบื่อหน่ายไม่อยากพุดคุย	2.1321	0.8627	ปานกลาง
12. ชอบคิดหับถมตัวเอง คิดว่าตัวเองต่ำต้อย	2.0755	0.9827	ปานกลาง
13. รู้สึกไม่อยากพบปะผู้คนเพราะคิดว่าตัวเองไม่เหมือนคนอื่น	2.0566	0.8819	ปานกลาง
14. อยู่คนเดียวหรือร้องไห้	2.0190	0.8768	ปานกลาง
15. เพื่อนบางคนชอบรังแก , อิจฉา	2.0094	0.8673	ปานกลาง
16. สมาชิกในครอบครัวบางคนเบื่อหน่ายไม่สนใจ ฯลฯ	2.0000	0.9562	ปานกลาง
17. ใช้สื่อในทางที่ผิด เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต ในการพุดคุยกับ	1.9057	1.0377	ปานกลาง
เพื่อนแปลกหน้า , เข้าเว็บที่ไม่เหมาะสม (เว็บโป๊)			
18. ขว้างปาสิ่งของ ทูบ โต้ะ ทำร้ายตนเอง พุดตะ โคน	1.9057	1.0191	ปานกลาง
19. สูบบุหรี่	1.3113	0.7972	น้อย

3.8 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมกรรมการปรับตัวในเชิงบวกโดยรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดมี 1 ข้อ คือชวนคุยเรื่องตลกกับเพื่อน ($\bar{x} = 3.2925, SD = 0.8161$) ค่าเฉลี่ยโดยรวมในระดับมากที่สุดมี 17 ข้อ คือ โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุดคือสมาชิกในครอบครัวทุกคนให้ความรักความอบอุ่นและ เอาใจใส่ดูแลดี ($\bar{x} = 3.2642, SD = 0.7964$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดในระดับมากที่สุด คือแก้ไขความเครียด โดยการนั่งสมาธิ , ไหว้พระ, สวดมนต์, ($\bar{x} = 2.5660, SD = 0.8397$) (ตารางที่ 16)

ตาราง 16

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพฤติกรรมกรรมการปรับตัวนักเรียนในเชิงบวก (N=106)

การปรับตัวในเชิงบวก	\bar{x}	SD	ระดับ
1. ชวนคุยเรื่องตกลงกับเพื่อน	3.2925	0.8161	มากที่สุด
2. สมาชิกในครอบครัวทุกคนให้ความรักความอบอุ่นและเอาใจใส่ดูแลดี	3.2642	0.7964	มาก
3. สื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ ทำให้ได้ทราบข่าวสารและสาระความรู้ต่างๆ มากมาย	3.0849	0.7822	มาก
4. ออกกำลังกาย	3.0755	0.9431	มาก
5. ตระหนักว่าตนเป็นผู้ที่มีค่าต่อครอบครัว	3.0755	0.8361	มาก
6. อื่นๆ เช่น อ่านหนังสือ เขียนสมุดบันทึก, ฟังเพลง, เล่นดนตรี, เล่นกีฬา, วาดรูป	3.0094	0.8997	มาก
7. ตั้งใจปฏิบัติตัวเป็นบุตรที่ดีของพ่อแม่หรือเป็นคนดีของสังคม	3.0000	0.8508	มาก
8. มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่มีความสำคัญต่อเพื่อนๆ ร่วมหอพักและร่วมชั้นเรียนเดียวกัน	2.8868	0.8544	มาก
9. มีความตั้งใจเรียนและอยากสอบได้คะแนนดีๆ ทุกวิชา/สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้	2.8679	0.8845	มาก
10. เป็นนักกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นกรรมการนักเรียน, นักกีฬา, นักแสดง เป็นต้น	2.7925	1.0665	มาก
11. มีเป้าหมายในชีวิต	2.7830	0.8838	มาก
12. ใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย	2.7736	0.7962	มาก
13. เวลามีปัญหาที่จะคอยปรึกษาคุณครูและเพื่อนที่สนิทในโรงเรียน	2.7547	0.7278	มาก
14. มีความสุขอย่างพอเพียง	2.7453	0.8735	มาก
15. มีความภาคภูมิใจในตัวเอง	2.7075	0.8941	มาก
16. ชอบให้กำลังใจตัวเองเวลาไม่สบายใจ	2.6509	0.9159	มาก
17. พุดคุยปรึกษากับเพื่อน คุณครู ผู้ปกครอง	2.6509	0.8286	มาก
18. แก้ไขความเครียด โดยการนั่งสมาธิ, ไหว้พระ, สวดมนต์	2.5660	0.8397	มาก

การประเมินผลจากผู้ปกครองนักเรียน

จากการประเมินผลจากผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 20 รายส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-40 ปี 4 ราย (ร้อยละ 20) และ 41 – 50 ปี 4 ราย (ร้อยละ 20) เป็นพ่อแม่ 18 ราย (ร้อยละ 90) เพศหญิง 14 ราย (ร้อยละ 70) อาชีพรับจ้าง 6 ราย (ร้อยละ 30) ศาสนาพุทธ 15 ราย (ร้อยละ 75) รายได้ระหว่าง 5,000- 10,000 บาท 10 ราย (ร้อยละ 50) (ตารางที่ 17)

ตาราง 17

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว (N=20)

ข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (range 31-60 ปี $\bar{X} = 2.90, SD=1.2524$)		
31-40 ปี	4	20
41-50 ปี	4	20
51-60 ปี	2	10
ไม่ตอบ	10	50
ความสัมพันธ์กับเด็ก ($\bar{X} = 1.10, SD = 0.3078$)		
พ่อ - แม่	18	90
ญาติ	2	10
เพศ ($\bar{X} = 1.85, SD = 0.6708$)		
ชาย	6	30
หญิง	14	70
ประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.30, SD = 1.4903$)		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	4	20
รับราชการ	2	10
ค้าขาย	3	15
รับจ้าง	6	30
เกษตรกร	5	25

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ศาสนา ($\bar{X} = 1.35$, $SD = 0.5871$)		
พุทธ	15	75
อิสลาม	5	25
เงินเดือน ($\bar{X} = 1.90$, $SD = 0.9119$)		
น้อยกว่า 5,000 บาท	7	35
5,000 – 10,000 บาท	10	50
มากกว่า 10,000-20,000 บาท	1	5
มากกว่า 20,000 บาท	2	10

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการปรับตัวทางพฤติกรรมและความรู้สึกของบุตรตามการรับรู้ของผู้ปกครองพบว่าค่าเฉลี่ยการปรับตัวในระดับมาก 3 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุดคือปัญหาการสื่อสารและการปรับตัว ($\bar{x} = 3.1125$, $SD = 0.4658$) และค่าเฉลี่ยในระดับต่ำสุดคือ การใช้ชีวิตในประจำวัน ($\bar{x} = 2.8278$, $SD = 0.1990$) ค่าเฉลี่ยการปรับตัวในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุดคือการตระหนักในคุณค่าของตนเอง ($\bar{x} = 1.9714$, $SD = 0.5397$) และค่าเฉลี่ยในระดับต่ำสุดคือ จุดมุ่งหมายในชีวิต ($\bar{x} = 1.9375$, $SD = 0.7647$) (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการปรับพฤติกรรมและความรู้สึกของบุตร จำแนกเป็นรายด้าน (N=20)

พฤติกรรมและความรู้สึกของบุตร	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ปัญหาการสื่อสารและการปรับตัว	3.1125	0.4658	มาก
2. วิธีการจัดการจัดการกับความเครียดของเด็ก	2.8409	0.3120	มาก
3. การใช้ชีวิตในประจำวัน	2.8278	0.1990	มาก
4. การตระหนักในคุณค่าของตนเอง	1.9714	0.5397	ปานกลาง
5. จุดมุ่งหมายในชีวิต	1.9375	0.7647	ปานกลาง

การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้วิจัยได้อภิปรายตามวัตถุประสงค์และนำข้อมูลทั่วไปและปัญหาการปรับตัวเบื้องต้นมาอภิปรายดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน กำลังศึกษาชั้นม.1 – ม.6 จำนวน 106 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 17-19 ปี (ร้อยละ 54.7) เพศหญิง (ร้อยละ 58.5) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 50.9) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 67.9) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่คาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่ นับเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เป็นช่วงเวลาของการค้นหาเพื่อสร้างความเป็นตัวของตัวเองและการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นทั้งเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม มีพัฒนาการของการแยกจากครอบครัวไปเป็นตัวของตัวเอง (ศรีธรรม, 2535) ดังนั้นจึงมีความสนใจอยากออกสังคม ฉะนั้นการปรับตัวทางสังคมจึงเป็นสิ่งที่วัยรุ่นต้องเผชิญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การรับข่าวสารจากสื่อต่างที่มีมากมายในสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีทั้งดีและไม่ดี หากเด็กไม่ได้รับการฝึกฝนพัฒนาในการปรับตัวทางสังคมที่ถูกต้อง อาจเป็นภัยอันตรายแก่เด็กได้ สำหรับปัญหาการปรับตัวทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจะอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการปรับตัวทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

จากการประเมินปัญหาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนในระยะก่อนทำโครงการพบว่าระดับพฤติกรรมนักเรียนที่มีการแสดงออกเมื่อมีปัญหา ในระดับมากได้แก่ คิดถึงครอบครัวเวลาอยู่หอพักในโรงเรียนซึ่งเป็นเรื่องปกติที่นักเรียนที่ต้องจากผู้ปกครองมาเรียนหนังสือห่างไกลจากบ้าน ย่อมมีความคิดถึงบ้านที่ตนเคยอยู่มากตั้งแต่เด็ก แม้จะโตเป็นวัยรุ่นก็ยังอยู่ในภาวะของความเป็นเด็กอยู่ ยังต้องการความรักความอบอุ่น เอาใจใส่จากผู้ใหญ่เพราะจะทำให้รู้สึกปลอดภัย (ศรีธรรม, 2535) ยังเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ยังต้องการการปกป้องคุ้มครองมากกว่าเด็กธรรมดา เพราะไม่สามารถสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจความต้องการหรือความรู้สึกของตนได้ กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกอึดอัดใจเวลาดูข่าวหรือละครไม่รู้เรื่องเหมือนกับคนทั่วไป เนื่องจากเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาการสื่อความหมาย ทำให้ไม่สามารถเรียนรู้และเข้าใจภาษาได้ตามปกติ การพูด จะมีปัญหาโดยอาจพูดไม่ชัดหรือพูดไม่ได้ ปัญหาเกี่ยวกับภาษาที่สำคัญได้แก่ การที่มีความรู้เรื่องศัพท์ในวงจำกัด และเรียงคำผิดประโยคที่ผิดหลักภาษา (<http://auipui.blogka.com>) นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่แสดงออกเมื่อมีปัญหาในระดับมาก คือ รู้สึกท้อแท้ในชีวิตเป็นบางครั้ง รู้สึกอิจฉาเมื่อเห็นคนอื่นพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน เนื่องจากวัยรุ่นมีอารมณ์อ่อนไหวเปลี่ยนแปลงง่าย สับสน ขาดความมั่นใจ มีอารมณ์รุนแรง มีทั้งอิจฉาริษยา โกรธแค้น อาฆาตคือและต่อต้านอำนาจ หรือบางขณะอาจเศร้า เบื่อหน่าย และเหงาหงอยได้ ทั้งนี้เกิดจากการกระตุ้นของฮอร์โมนต่าง ๆ และพัฒนาการของอารมณ์ดั้งเดิม และการสะสมตั้งแต่วัยเด็ก สิ่งเร้าจากสิ่งแวดล้อมปัจจัยที่มีอิทธิพลที่ทำให้วัยรุ่นวิตกกังวล และสับสนบ้างอาจก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตได้ (กรมสุขภาพจิต, 2546, ศรีธรรม, 2543; และศรีเรือน, 2540)

ระดับพฤติกรรมนักเรียนที่มีการแสดงออกเมื่อมีปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ รู้สึกน้อยใจที่ไม่ได้ยินเหมือนคนอื่น ๆ รู้สึกอึดอัดใจเวลาพูดกับคนทั่วไปแล้วตัวเองไม่เข้าใจ รู้สึกว่าตัวเองเป็นส่วนเกินของสังคม รู้สึกไม่อยากพบปะผู้คนเพราะคิดว่าตัวเองไม่เหมือนคนอื่น การที่กลุ่มตัวอย่างมีการแสดงออกของปัญหาดังกล่าวในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากการที่เป็นนักเรียนประจำอยู่ในโรงเรียนที่มีเด็กมีความบกพร่องทางการได้ยินเหมือนกัน ความรู้สึกก็ไม่แตกต่างจากเพื่อนมากนัก แม้จะรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจแต่ก็ไม่ถึงระดับมากเพราะอย่างน้อยก็มีเพื่อนซึ่งมีปัญหามาแบบเดียวกัน ซึ่งตรงกับพัฒนาการของวัยรุ่นที่อยู่ในวัยที่ให้ความสำคัญกับเพื่อน เพื่อให้มีความรู้สึกว่าคุณมีพรรคพวกเป็นที่ยอมรับ ในหมู่เดียวกัน และมีส่วนร่วมในกลุ่ม การมีเพื่อนเป็นการยืนยันว่าคุณมีค่า (ศรีเรือน, 2540) และสอดคล้องกับการศึกษาของดวงสมร (2549) ที่ศึกษาเรื่องการดูแลตนเองด้านจิตใจของวัยรุ่นในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนประจำทำให้ขาดแหล่งสนับสนุนทางครอบครัวและครูไม่สามารถเอาใจใส่ได้ทั่วถึง จึงทำให้การดูแลตนเองด้านจิตใจ ด้านการพัฒนาทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับพฤติกรรมและวิธีการปรับตัวในการจัดการกับความเครียด พบว่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมระดับมากที่สุด คือ ชวนคุยเรื่องตลกกับเพื่อน ซึ่งวัยนี้เป็นวัยรุ่นยังเป็นวัยที่รักความสนุกสนานร่าเริง การได้กระเช้าเข้าเหย้า การได้หัวเราะ จึงเป็นพัฒนาการที่ปกติของเด็กในวัยนี้ แสดงว่าแม้จะมีความผิดปกติทางการได้ยินแต่พวกเขาตนเองก็สามารถสื่อสารกันได้ และคะแนนเฉลี่ยระดับมาก คือ ออกกำลังกาย ก็เช่นเดียวกัน วัยรุ่นชอบออกกำลังกายถ้าพัฒนาการทางกายด้านอื่นๆปกติก็ไม่น่าเป็นอุปสรรคต่อการออกกำลังกายเนื่องจากพัฒนาการด้านร่างกายในวัยรุ่น ร่างกายจะมีการเจริญเติบโตอย่างมาก เนื่องจากการทำงานของต่อมไร้ท่อคือ ไฮโปธาลามัส (hypothalamus) พิทูอิทารี (pituitary) และต่อมเพศ (gonad) ทำให้ร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงทั้งโครงสร้างของร่างกายและพัฒนาการทางเพศ ทำให้วัยรุ่นมีน้ำหนักและส่วนสูงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ออกและไหลกว้างและขยายใหญ่มากขึ้น ทำให้ปริมาณความจุของอากาศมากขึ้น การหายใจเข้าลึกใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ หัวใจมีขนาดใหญ่ขึ้นและแข็งแรงขึ้น กล้ามเนื้อในส่วนต่างๆ ของร่างกายมีปริมาณมากขึ้นและแข็งแรงขึ้น ทำให้วัยรุ่นสามารถทำกิจกรรมที่ต้องใช้กำลังกายได้ทันทาน (นิตยา, 2545) ส่วนคะแนนเฉลี่ยระดับปานกลางคือ ชอบอยู่คนเดียวตามลำพังเวลาเครียด เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่ไม่ชอบเข้ากลุ่มกับใคร ชอบอยู่ตามลำพัง อ่อนไหวง่าย หวาดระแวง ขี้สงสัย ไม่ค่อยยอมรับความสนิทสนมของผู้อื่นอย่างฉันทมิตร เมื่อพูดด้วยจะจ้องหน้านาน และเมื่อมีปัญหาที่จะเก็บไว้คนเดียว (<http://auiptui.blogka.com>) สำหรับค่าเฉลี่ยระดับน้อยสุดคือ สูบบุหรี่ อาจเป็นเพราะว่าเด็กอยู่โรงเรียนประจำโอกาสอยู่กับสังคมภายนอกน้อย รวมทั้งการสื่อสารที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างสัมพันธภาพกับเด็กทั่วไปมีน้อย จึงทำให้เด็กไม่ถูกชักชวนไปทำกิจกรรมดังกล่าว

ระดับพฤติกรรมการตระหนักคุณค่าของตนเองอยู่ในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ตระหนักว่าตนเป็นผู้ที่มีค่าต่อครอบครัว มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่มีความสำคัญต่อเพื่อน ๆ ร่วมหอพักและร่วมชั้นเรียนเดียวกัน ทำกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นกรรมการนักเรียน นักกีฬา นักแสดง เป็นต้น และมีความสุขอย่างพอเพียง การเป็นเด็กที่มีความพิการทางการได้ยินทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ฉะนั้นการได้รับคุณค่าของตนในเด็กเหล่านี้ จึงมักได้รับจากบุคคลในแวดล้อม ที่ใกล้ชิด การแสวงหาค่าคุณค่าของตนจากภายนอกจึงเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ทั้งนี้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่ไม่ชอบเข้ากลุ่มกับใคร ชอบอยู่ตามลำพัง อ่อนไหวง่าย หวาดระแวง ขี้สงสัย ไม่ค่อยยอมรับความสนิทสนมของผู้อื่นอย่างฉันทมิตร เมื่อพูดด้วยจะจ้องหน้านาน และเมื่อมีปัญหาที่จะเก็บไว้คนเดียว ปรับตัวเข้ากับคนอื่นค่อนข้างยากได้ (<http://auiptui.blogka.com>) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือความภาคภูมิใจในตัวเอง สามารถอธิบายได้ว่าความพิการทำให้เด็กรู้สึกมีปมด้อยไม่ทัดเทียมคนอื่น ดังนั้นความภาคภูมิใจในตัวเองจึงมีน้อย โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นก็ยิ่งมองเห็นปมด้อยของตนชัดขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความบกพร่องทางการได้ยินส่งผลต่ออารมณ์และการปรับตัวของเด็ก ทำให้มีความมีความกดดันและขาดความมั่นใจ (<http://auiptui.blogka.com>)

ระดับพฤติกรรมและจุดมุ่งหมายของนักเรียนพบว่า คะแนนเฉลี่ยของจุดมุ่งหมายในชีวิตของนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือตั้งใจปฏิบัติตัวเป็นบุตรที่ดีของพ่อแม่หรือเป็นคนดีของสังคม มีความตั้งใจเรียนและอยากสอบได้คะแนนดี ๆ ทุกวิชาหรือสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ เด็กที่มีปัญหาทางการ ได้ยินก็ต้องการความหวังและมีจุดมุ่งหมายเช่นเดียวกับคนทั่วไป ยังมีความพิการก็ยิ่งต้องการจุดมุ่งหมายในชีวิตมากกว่าคนปกติทั่วๆ ด้วยซ้ำเพื่อชดเชยสิ่งที่ขาดหายไป แม้จะมีผู้ศึกษาว่าเด็กที่มีปัญหาทางการ ได้ยิน โดยเฉลี่ยแล้วมีสติปัญญาต่ำกว่าเด็กปกติเล็กน้อย แต่ก็พบว่ายังมีบางคนที่มีสติปัญญาสูงกว่าเด็กปกติ แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพัฒนาการทางภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการ ได้ยินมักแตกต่างไปจากปกติ เพราะมีความบกพร่องในการรับรู้ด้านภาษา ซึ่งภาษามีผลต่อสติปัญญาของเด็ก จึงทำให้เด็กกลุ่มนี้มีพัฒนาการทางสติปัญญาแตกต่างจากเด็กปกติ ทั้งนี้ยังขึ้นอยู่กับความบกพร่องทางการ ได้ยินของเด็กอีกด้วย (<http://auipui.blogka.com>)

2.ระยะพัฒนาการพัฒนาด้านสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยใช้หลักศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ผลจากการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้สะท้อนคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ร่วมกับวิทยากร คณะคุณครูและนักเรียน และนักเรียน จนได้องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนสำหรับนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือจากผู้ร่วมโครงการทั้งหมด 8 ฝ่ายคือ ผู้วิจัย ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง พระสงฆ์ ครูสอนมนोर่าห์ และ ครูสอนนวด ผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้ (1) ผู้วิจัย ได้ใช้กลวิธีในการเข้าถึงการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน ประกอบด้วย กลวิธีในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนา (stake holder) การสะท้อนคิดจากการปฏิบัติด้วยการทำกลุ่มประชุมปรึกษา (focus group) การเสริมสร้างความรู้โดยการหาวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิในกิจกรรมต่างๆ การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมหลายฝ่าย และการเสริมสร้างพลังอำนาจให้เกิดแก่นักเรียน (2) ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน ประกอบด้วย การร่วมให้ข้อมูล การระดมสมอง การร่วมแปลภาษาเมื่อตลอดโครงการ การร่วมส่งเสริมปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการร่วมติดตามประเมินผล (3) นักเรียน มีการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของตนเอง โดยการประเมินตนเอง การปรับปรุงพัฒนา การปฏิบัติกิจกรรม c)ldki ประเมินผล (4) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน ประกอบด้วย การตอบแบบสอบถาม ให้ความร่วมมือในการตอบสนองนโยบายของโรงเรียน มีความต้องการดูแลจากโรงเรียน เพราะตนเองก็ไม่สามารถสื่อสารกับกับเด็กของตนได้ทุกเรื่อง และมีการติดตามการพัฒนาของเด็กอย่างต่อเนื่อง (5) ครูสอนมนอร่าห์ มีความเอื้ออาทรในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนแบบจิตอาสา ประกอบด้วย การถ่ายทอดวิชาฝึกอบรมความรู้โดยไม่หวังวิชา เอื้ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนสามารถฝึกฝนได้โดยใช้สื่อของตนเองได้แก่การอัดวิดีโอทัศน์ มีจิตใจ

เอื้ออารีและอดุสาหะ เนื่องจากการฝึกเด็กรำม โนราห์ โดยที่ มาสามารถ ใช้เสียงดนตรีกำกับ เป็นเรื่องที่ยากลำบากมาก และบ้านพักครูฝึกก็อยู่ไกลจากโรงเรียนมาก (6) ครูสอนนวดแผนไทย มีวิธีการสอนนวดแผนไทย เพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และชัดเจน ประกอบด้วย การฝึกอบรมความรู้ โดยไม่ปิดบัง การปรับการสอนให้เหมาะสม ดูแลเรื่องความปลอดภัยเน้นเพื่อไม่ให้เกิดอันตราย (7) พระสงฆ์ มีภาวะการเป็นผู้นำที่ช่วยในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน ด้วยการนำหลักศาสนา มาใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตนเอง เกิดความสงบสุข และนำคุณธรรมจริยธรรม มาแสดงให้เห็นเป็นประจักษ์ รวมทั้งการเป็นผู้นำทางด้านด้านจิตวิญญาณที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งในความสุขหรือจากการฝึกสมาธิด้วยการวาดภาพ

ผลการศึกษารูปแบบการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า การวิจัยตามกรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ของ เคมมิสและแมคทาาก (Kemmis & McTaggart, 1988) เป็นกรอบแนวคิดระเบียบวิธีการวิจัย (methodological framework) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน การปฏิบัติและการสังเกต การสะท้อนการปฏิบัติ และการปรับปรุงแผน โดยผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวในการศึกษาตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการศึกษาวิเคราะห์ปัญหา แลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะคิดและประสบการณ์กับผู้ให้ข้อมูลตลอดวงจรการวิจัย มีการปรับปรุงการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมและโครงการ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนและคุณครูในการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและสะท้อนคิด เพื่อสร้างองค์ความรู้จากการปฏิบัติงาน และเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้จากการฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการดำเนินชีวิต ได้ใช้แหล่งความรู้และทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับพรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) และตามการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ ปี 2543 ที่เน้นการส่งเสริมและสนับสนุนระบบบริการสุขภาพเป็นองค์รวมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนในการดูแลสุขภาพและแผนพัฒนาสาธารณสุขสุขภาพเชิงรุก การสร้างเสริมสุขภาพให้ถึงพร้อมทั้งสุขภาพะทางกาย ทางจิต ทางสังคมและทางจิตวิญญาณ และช่วยสร้างความรู้จากการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง

ความต้องการการฝึกทักษะทางสังคม และการรับรู้ต่อสถานการณ์ปัญหาการปรับตัวของนักเรียน (situational influences) ของผู้บริหาร โรงเรียน คุณครู และนักเรียนที่รู้สึกว่ามีผู้สนใจให้ความช่วยเหลือและทางโรงเรียนสามารถเอื้ออำนวย ให้ความสะดวก ทั้งสถานที่และจัดสรรเวลาในการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนได้ ทำให้เกิดแรงจูงใจ และมีความต้องการในการจัดทำโครงการ และอิทธิพลระหว่างบุคคล (interpersonal influences) ทำให้ผู้วิจัยสามารถหาบุคลากรมาช่วยเหลือในการเป็นวิทยากร และช่วย

แปลภาษาเมื่อ จนสามารถจัดทำกิจกรรม โครงการฝึกสมาธิ การฝึกทักษะการนวด เพื่อสุขภาพและการร่ำ
 มโนราห์ เป็นผลลัพธ์ทางด้านพฤติกรรม (behavioral outcome) ที่มีความสอดคล้องกับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและ
 อารมณ์ทางบวกที่เกิดขึ้นจากการกระทำกิจกรรม (activity-related affect) เป็นการจูงใจทำให้เข้าสู่
 พฤติกรรมการปรับตัวและรับรู้สมรรถนะของนักเรียนและคุณครู (perceived self-efficacy) ที่มี
 ความสามารถในการจัดการและดำเนินการ โครงการให้บรรลุเป้าหมายได้ รวมทั้งการยึดมั่นต่อแผนการ
 ปฏิบัติพฤติกรรม (commitment to a plan of action) ของคุณครูที่มีความรับผิดชอบ เสียสละเวลา มีความ
 ตั้งใจในการฝึกเพื่อพัฒนาทักษะของนักเรียนให้ดีขึ้น และมุ่งมั่นในการนำหลักศาสนาพุทธมาส่งเสริม
 สุขภาพจิตและคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และอาจผลักดันให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนต้นแบบด้านฟื้นฟู
 สมรรถภาพของเด็กในการปรับตัวทางสังคมได้ต่อไปในอนาคต

ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนา รูปแบบการพัฒนาทางด้านสังคมที่สำคัญ ได้แก่ 1) ได้รับความร่วมมือ
 หลายฝ่ายทั้งจากผู้บริหารโรงเรียน คุณครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำศาสนาและครูสอนนวด และครูสอน
 รำมโนราห์ ซึ่งทั้งพรอาจารย์ ครูสอนนวดและสอนรำมโนราห์ ต่างก็มีจิตสาธารณะที่ยินดีสอนให้ป็นวิทยา
 ทาน 2) คุณครูมีความรับผิดชอบในการร่วมจัดทำโครงการ มีความเสียสละเวลา ตั้งใจในการพัฒนาทักษะ
 ของนักเรียนให้ดีขึ้น เน้นในการนำหลักศาสนาพุทธในการสอนให้จิตสงบด้วยสมาธิโดยใช้กลวิธีการวาด
 ภาพให้เด็กมีสมาธิ ซึ่งนอกจากทำให้จิตใจสงบแล้ว ยังก่อให้เกิดความสุข ความภาคภูมิใจแก่ผู้ฝึกอีกด้วย
 เป็นการส่งเสริมสุขภาพจิตและคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่วิธี
 หนึ่ง 3) ผู้บริหารโรงเรียน คุณครู นักเรียนและผู้ปกครองรับรู้ถึงประโยชน์ของโครงการ 4) นักเรียน
 ชอบกิจกรรมการฝึกทักษะต่างๆทั้งการฝึกสมาธิโดยการวาดภาพ การรำมโนราห์ และการฝึกการนวดเพื่อ
 สุขภาพและชักชวนเพื่อนเข้าร่วมโครงการ และนักเรียนได้นำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่นนวดให้คุณครู นวดให้
 ผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้าน สอนน้องให้ฝึกสมาธิเวลาอยู่ร่วมหอพัก และช่วยสอนเพื่อนให้รำมโนราห์ 5) ผู้บริหาร
 โรงเรียน คุณครู รวมทั้งนักเรียนและผู้ปกครองรับรู้ปัญหาการปรับตัวทางสังคมของเด็กและ มีความ
 ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน

3. ระยะเวลาประเมินผล

ผลการประเมิน โครงการพบว่าระดับพฤติกรรมและนักเรียนมีการแสดงออกเมื่อมีปัญหาแม้จะเป็น
 ในด้านลบ คือคิดถึงครอบครัวเวลาอยู่ในหอพักโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาตามลำดับคือ รู้สึกอึดอัดใจ
 เวลาคุยว่าหรือละคร ไม่รู้เรื่องเหมือนกับคนทั่วไป รู้สึกอิจฉาเมื่อเห็นคนอื่นพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน และ
 อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ รู้สึกท้อแท้ในชีวิต เป็นบางครั้ง คือ รู้สึกไม่อยากพบปะผู้คน
 เพราะคิดว่าตัวเองไม่เหมือนคนอื่น(ตารางที่ 8) อาจเกิดจากการได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ความสับสนจาก

สื่อมวลชน ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิดีโอ ซึ่งมีอิทธิพลต่อสิ่งที่วัยรุ่นเชื่อถือ ยึดเอาเป็นแบบอย่าง เนื่องจากบุคคลเหล่านี้เป็นเพียงสิ่งที่ผู้สร้างคิดฝันขึ้น ไม่มีบุคคลเช่นนั้นในชีวิตจริง ทำให้วัยรุ่นไม่สามารถเติบโตไปถึงเป้าหมายที่นึกฝันได้ ทำให้เกิดความสับสนจนอาจกลายเป็นเด็กวัยรุ่นที่ต้องใช้กลไกป้องกันตัวมากมาย เพื่อฝันหรือแสดงออกแปลก ๆ ในบางกรณีกลายเป็นเด็กแค้นหรือประพฤติดีทางเพศอย่างใดอย่างหนึ่ง (ศรีเรือน, 2540) แต่ก็มีวิธีการในการจัดการกับความเครียดในทางบวก ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การออกกำลังกาย และอื่นๆ เช่น อ่านหนังสือ เขียนสมุดบันทึก, ฟังเพลง, เล่นดนตรี, เล่นกีฬา, วาดรูป และมีคะแนนเฉลี่ยระดับมาก คือชวนคุยเรื่องตลกกับเพื่อน ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคืออยู่คนเดียวตามลำพัง คะแนนเฉลี่ยระดับปานคืออยู่คนเดียวหรือร้องไห้และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ดื่มเครื่องดื่มชนิดต่างๆ ส่วนคะแนนเฉลี่ยที่น้อย มีข้อเดียว คือสูบบุหรี่ (ตารางที่ 9) เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินก็เป็นเช่นเดียวกับวัยรุ่นโดยทั่วไปคือช่วงวัยรุ่นเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็กและผู้ใหญ่ เป็นระยะที่เด็กต้องปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีพัฒนาการอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน อารมณ์ของเด็กวัยรุ่น โดยทั่วไปมีลักษณะรุนแรง อ่อนไหว สับสน หงุดหงิด ไม่มั่นใจ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กลุ่มเพื่อนสำคัญกว่าคนอื่น ทำให้การพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา ค่านิยม อุดมคติ คล้อยตามเพื่อนเห็นเพื่อนสำคัญกว่าพ่อแม่ เริ่มแยกห่างจากพ่อแม่ ต้องการอิสระบางครั้งอยากเป็นเด็ก บางครั้งอยากเป็นผู้ใหญ่ อยากเด่น อยากดัง เป็นวัยแห่งการเลียนแบบเพื่อค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง มักวุ่นวายเกี่ยวกับรูปลักษณ์ของตน ต้องการปรับตัว ทั้งการเลือกอาชีพ การหาอุดมคติในแง่มุมต่าง ๆ เด็กที่ปรับตัวต่อปัญหาประจำวันไม่ได้ จะกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาทางด้านจิตใจ มีอารมณ์หงุดหงิด วิตกกังวล ไม่อยากเรียนหนังสือ หนีเรียน หนีไปใช้สารเสพติด มีภาวะซึมเศร้า ในที่สุดอาจเกิดปัญหาการฆ่าตัวตาย (ดวงสมร 2549)

ทางด้านความรู้สึกในการตระหนักรู้คุณค่าของนักเรียนคือ มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่มีความสำคัญต่อ เพื่อนๆ ร่วมหอพักและร่วมชั้นเรียนเดียวกัน มีความภาคภูมิใจในตัวเอง ให้กำลังใจตัวเองเวลาไม่สบายใจ คะแนนเฉลี่ยระดับปานกลางคือชอบคิดทับถมตัวเอง คิดว่าตัวเองต่ำต้อย (ตารางที่ 10)

ระดับพฤติกรรมและจุดมุ่งหมายในชีวิตของนักเรียนพบว่า คะแนนเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คือตั้งใจปฏิบัติตัวเป็นบุตรที่ดีของพ่อแม่หรือเป็นคนดีของสังคม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีเป้าหมายในชีวิต และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความตั้งใจเรียนและอยากสอบได้คะแนนดีทุกวิชา/สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้

เมื่อพิจารณาพฤติกรรม การปรับตัวในเชิงบวกและลบโดยรวมพบว่าค่าเฉลี่ยในเชิงบวกอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ (ร้อยละ 5.26) และระดับมารวม 17 ข้อ (ร้อยละ 89.47) ในพฤติกรรม การปรับตัวในเชิงบวกจำนวนทั้งหมด 18 ข้อ ส่วนพฤติกรรม การปรับตัวเชิงลบ อยู่ระดับมากที่สุดมี 5 ข้อ (ร้อยละ 26.31) ปานกลาง 13 ข้อ (ร้อยละ 68.42) และน้อย 1 ข้อ (ร้อยละ 5.26) ในพฤติกรรม การปรับตัวเชิงลบ จำนวนทั้งหมด 19 ข้อ (ตารางที่ 13 และ ตารางที่ 14)

โดยพฤติกรรมการปรับตัวในเชิงลบมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุดคือคิดถึงครอบครัวเวลาอยู่หอพักในโรงเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ รู้สึกอิจฉาเมื่อเห็นคนอื่น พุดคุยกันอย่างสนุกสนาน ค่าเฉลี่ยโดยรวมในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุดคือ รู้สึกน้อยใจที่ไม่ได้ยืนเหมือนคนอื่นฯและค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือขว้างปาสิ่งของ ทูบโต๊ะ ทำร้ายตนเอง พุดตะโกน ค่าเฉลี่ยโดยรวมในระดับน้อยข้อเดียว คือสูบบุหรี่ (ตารางที่ 13)

พฤติกรรมการปรับตัวในเชิงบวกมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คือชวนคุยเรื่องตลกกับเพื่อน ค่าเฉลี่ยโดยรวมในระดับมาก คือ โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุดคือสมาชิกในครอบครัวทุกคนให้ความรักความอบอุ่นและ เอาใจใส่ดูแลดี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือแก้ไขความเครียด โดยการนั่งสมาธิ , ไหว้พระ, สวดมนต์ (ตารางที่ 14)

สำหรับการประเมินจากผู้ปกครองซึ่งเก็บข้อมูลได้เพียง 20 คนแต่ก็พอที่จะมองเห็น ได้ดังนี้คือ ในการปรับตัวทางพฤติกรรมและความรู้สึกของบุตรตามการรับรู้ของผู้ปกครองพบว่าค่าเฉลี่ยการปรับตัวในระดับมาก 3 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุดคือปัญหาการสื่อสารและการปรับตัว แสดงว่าปัญหาการปรับตัวทางด้านการสื่อสารยังเป็นปัญหาสำคัญที่ทุกฝ่ายควรให้การเอาใจใส่ และค่าเฉลี่ยในระดับต่ำสุดคือการใช้ชีวิตประจำวัน แสดงว่าการปรับตัวในการใช้ชีวิตประจำวันนั้นเด็กพอปรับได้เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยการปรับตัวในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยการปรับตัวในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุดคือ การตระหนักในคุณค่าของตนเองและค่าเฉลี่ยในระดับต่ำสุดคือ จุดมุ่งหมายในชีวิต(ตารางที่ 16) ครอบครัวจะมีส่วนช่วยในเรื่องเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคมได้มาก โดยการเป็นแบบอย่างที่ดี เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังหาเอกลักษณ์ของตนเอง ต้องการเป็นตัวของตัวเอง จะรับเอาค่านิยมและพฤติกรรมจากบิดามารดาหรือบุคคลใกล้ชิด แต่ก็อาจจะเกิดความคิดค่านิยมที่แตกต่างกัน ที่ให้เกิดความขัดแย้งในสัมพันธภาพได้ การที่วัยรุ่นปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้เหมาะสมหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์วัยเด็กที่ได้รับจากครอบครัว และสิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น โรงเรียน อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม รวมถึงความสามารถ และทักษะในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ถ้าหากมีการพัฒนาสิ่งเหล่านี้เหมาะสมก็จะเกิดการปรับตัวง่าย (ดวงสมร,2549)

อย่างไรก็ตามจากการประเมินในภาพรวมนักเรียนมีการพัฒนาทักษะต่างๆที่ฝึกเป็นที่น่าพอใจทั้งตัวของผู้ฝึกและครูฝึก รวมทั้งผู้รับบริการ(ครูที่นักเรียนนวดให้) ต่างก็สุขภาพจิตดีมีความสุข โดยจะมีกิจกรรมที่ต่อเนื่องและขยายผลจากโครงการนี้คือ ผู้วิจัยได้เสนอโครงการสร้างเสริมสุขภาพแบบองค์รวมแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งจะทำต่อที่โรงเรียนนี้ต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดสงขลาโดยประยุกต์ใช้หลักศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น การศึกษาประกอบด้วย 3 ระยะคือ ระยะเข้าใจสถานการณ์ ระยะพัฒนาการปรับตัวทางสังคมที่ประยุกต์หลักศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่นและระยะประเมินผล ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.ระยะเข้าใจสถานการณ์ (reconnaissance)

เป็นการสำรวจเบื้องต้นเพื่อให้เข้าใจสถานการณ์ที่จะศึกษา ผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมโดยการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระเบียบวิธีวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสร้างสัมพันธภาพกับแหล่งที่ทำการวิจัย ทั้งระดับผู้บริหาร คณะครู และนักเรียนซึ่งได้รับความร่วมมือทั้งระดับผู้บริหารและคณะครู ผู้วิจัยจึงได้จัดประชุมกลุ่มปรึกษา (focus group) กับครูผู้เกี่ยวข้องและนักเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรในการพิจารณาหัวข้อเรื่องที่จะทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory action research) โดยการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนและความต้องการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมที่ผสมผสานหลักศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น จนได้ข้อสรุป กิจกรรมที่ต้องการฝึก 3 โครงการคือ สมาธิ มโนราห์ และ นวดแผนไทย รวมทั้งการประชุมผู้ปกครองเพื่อถามความคิดเห็นในการพัฒนาทางสังคมของนักเรียนและความยินยอมในการพัฒนานักเรียนในปกครอง (ตารางที่ 6และ 7)ซึ่งส่วนใหญ่เห็นด้วยและยินยอมในการให้นักเรียนฝึกทักษะ ตามที่นักเรียนเสนอ ส่วนปัญหาการปรับตัว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเบื้องต้นไปพัฒนาเป็นแบบสอบถามและทดสอบความตรงจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และทดสอบความเที่ยง (reliability) โดยการนำแบบสอบถามทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มหนึ่งจำนวน 20 คน แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าแอลฟาเท่ากับ 0.87 และนำมาเก็บข้อมูล ได้ผลการศึกษาดังนี้

ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน กำลังศึกษาชั้นม.1 – ม.6 จำนวน 106 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 17-19 ปี (ร้อยละ 54.7) เพศหญิง (ร้อยละ 58.5) การศึกษาระดับมัธยมตอนปลาย (ร้อยละ 50.9) รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 49.1) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 67.9)

ระดับพฤติกรรมนักเรียนที่มีการแสดงออกเมื่อมีปัญหา ในระดับมากได้แก่ คิดถึงครอบครัว เวลาอยู่หอพักในโรงเรียน รู้สึกอึดอัดใจเวลาดูข่าวหรือละคร ไม่รู้เรื่องเหมือนกับคนทั่วไป รู้สึกท้อแท้ ในชีวิตเป็นบางครั้ง และรู้สึกอิจฉาเมื่อเห็นคนอื่นพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน ปัญหาในระดับปานกลางได้แก่ รู้สึกน้อยใจที่ไม่ได้ขึ้นเหมือนคนอื่น ๆ รู้สึกอึดอัดใจเวลาพูดกับคนทั่วไปแล้วตัวเองไม่เข้าใจ รู้สึกว่าตัวเองเป็นส่วนเกินของสังคม และรู้สึกไม่อยากพบปะผู้คนเพราะคิดว่าตัวเองไม่เหมือนคนอื่น

ระดับพฤติกรรมและวิธีการปรับตัวในการจัดการกับความเครียด พบว่าค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คือ ขวนขุยเรื่องตกลงกับเพื่อน ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ออกกำลังกาย ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ แก้ไขความเครียดโดยการนั่งสมาธิ ไหว้พระ สวดมนต์ ละหมาด เข้าโบสถ์ ค่าเฉลี่ยระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เวลาเครียดชอบอยู่คนเดียวตามลำพัง ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ขว้างปาสิ่งของ ทูบโต๊ะ ทำร้ายตนเอง พุดตะโกน คะแนนเฉลี่ยระดับน้อย คือ สุขบุญรี

ระดับพฤติกรรมการตระหนักคุณค่าของตนเอง อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ตระหนักว่าตนเป็นผู้ที่มีค่าต่อครอบครัว มีความรู้สึกที่ตนเองเป็นคนที่มีความสำคัญต่อเพื่อน ๆ ร่วมหอพักและร่วมชั้นเรียนเดียวกัน ทำกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นกรรมการนักเรียน นักกีฬา นักแสดง เป็นต้น และมีความสุขอย่างพอเพียง ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีความภาคภูมิใจในตัวเอง

ระดับพฤติกรรมและจุดมุ่งหมายของนักเรียนพบว่าคะแนนเฉลี่ยจุดมุ่งหมายในชีวิตของนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ตั้งใจปฏิบัติตัวเป็นบุตรที่ดีของพ่อแม่หรือเป็นคนดีของสังคม มีความตั้งใจเรียนและอยากสอบได้คะแนนดี ๆ ทุกวิชา/สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย

2. ระยะพัฒนาการปรับตัวทางสังคมที่ประยุกต์หลักศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผลจากการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคม โดยดำเนินกิจกรรมของกลุ่มตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการคือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต การสะท้อน การปฏิบัติและการปรับปรุงแผนโดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน ครูและผู้ปกครอง ผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ คือได้ดำเนินการตามกรอบแนวคิดการพัฒนาการปรับตัวที่ใช้หลักศาสนา คือ ความสงบสุข และภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ การฝึกนวด และการร่ำมนโหราห์โดยให้อิสระแก่นักเรียนในการคิด ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือจากผู้ร่วมโครงการทั้งหมด 8 ฝ่ายคือ ผู้วิจัย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง พระสงฆ์ ครูสอนมนโหราห์และครูสอนนวด ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ผู้วิจัย ได้ใช้กลยุทธ์ในการเข้าถึงการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา ประกอบด้วย กลวิธีในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนา (stakeholder) การสะท้อนคิดจากการปฏิบัติ ด้วยการทำกลุ่มประชุมปรึกษา (focus group) การเสริมสร้างความรู้โดยการหาวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ

ในกิจกรรมต่างๆ การส่งเสริมการให้เกิดการมีส่วนร่วมหลายฝ่าย และการเสริมสร้างพลังอำนาจให้เกิดแก่นักเรียน 2) ครู มีส่วนร่วมในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน ประกอบด้วย การร่วมให้ข้อมูล การระดมสมอง การร่วมแปลภาษาเมื่อตลอดโครงการ การร่วมส่งเสริมปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการร่วมติดตามประเมินผล 3) นักเรียนมีการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของตน โดยการประเมินตนเอง การปรับปรุงพัฒนาการปรับตัวด้วยการปฏิบัติกิจกรรม และประเมินผล 4) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ ในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน ประกอบด้วย การร่วมมือตอบแบบสอบถามตามข้อเท็จจริง ให้ความร่วมมือในการตอบสนองนโยบายของโรงเรียน มีความต้องการการดูแลจากโรงเรียนเพราะตนเองก็ไม่สามารถสื่อสารกับเด็กของตนได้ถูกต้องทุกเรื่อง และมีการติดตามการพัฒนาของเด็กอย่างต่อเนื่อง 5) ครูสอนรามโนราห์มีความ เอื้ออาเรียร่วมในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนแบบจิตอาสา ประกอบด้วย การถ่ายทอดวิชา ฝึกอบรมความรู้โดยไม่หวังวิชา เอื้ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนสามารถฝึกฝนได้โดยใช้สื่อของตนเองได้แก่การอัดวิดีโอทัศน์ มีจิตเอื้ออาเรียและอุทิศหา เนื่องจากการฝึกเด็กรามโนราห์โดยที่ไม่สามารถใช้เสียงดนตรีประกอบเป็นเรื่องที่ยากลำบากมาก และบ้านพักของครูฝึกก็อยู่ห่างไกลจากโรงเรียนมาก 6) ครูสอนนวดแผนไทยมีวิธีการสอนนวดแผนไทย ในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและชัดเจน ประกอบด้วย การฝึกอบรมความรู้โดยประยุกต์ให้เข้ากับศักยภาพของเด็กได้อย่างเหมาะสม ดูแลเรื่องความปลอดภัยเน้นเพื่อไม่ให้เกิดอันตราย 7) พระสงฆ์ มีภาวะการเป็นผู้นำในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน ด้วยการนำหลักศาสนามาใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตนเองเกิดความสุข และนำคุณธรรมจริยธรรมมาแสดงให้เห็นเป็นประจักษ์ รวมทั้งการเป็นผู้นำทางด้านจิตวิญญาณที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งในความสุนทรีย์จากการฝึกสมาธิด้วยการวาดภาพ

ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนารูปแบบการปรับตัวทางสังคมที่สำคัญ ได้แก่ 1) ได้รับความร่วมมือหลายฝ่ายทั้งจากผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำศาสนาและชุมชน 2) ครูมีความรับผิดชอบในการร่วมจัดทำโครงการ มีความเสียสละเวลา ตั้งใจในการแปลภาษามือเพื่อให้เข้าใจนักเรียนให้ดีขึ้น มุ่งมั่นให้โครงการดำเนินไปด้วยความสะดวกเพื่อประโยชน์ของนักเรียน 3)ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนและผู้ปกครองรับรู้ถึงประโยชน์ของโครงการ 4) นักเรียนชอบกิจกรรมการฝึกทักษะการทำสมาธิด้วยการวาดภาพ การรามโนราห์ และการนวดเพื่อสุขภาพและชักชวนเพื่อนเข้าร่วมโครงการ 5) ผู้บริหารโรงเรียน ครู รวมทั้งนักเรียนและผู้ปกครองรับรู้ปัญหาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน มีความต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาการปรับตัวทางสังคมโดยใช้หลักศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ปัจจัยอุปสรรคต่อการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมที่สำคัญ คือ 1) นักเรียนบางคนไม่อดทนจึงผละไปกลางคัน หรือบางคนขาดสมาธิ ไม่ตั้งใจจึงทำให้การฝึกฝนไม่ต่อเนื่อง ตามเพื่อนไม่ทัน 2) บางช่วงตรงกับกิจกรรมของโรงเรียน เช่นการเข้าค่าย กีฬาโรงเรียน หรือทดสอบ หรือตรงกับช่วงปิดเทอม ทำให้การฝึกขาดช่วง และการติดตามผลลำบาก 3) บางช่วงวิทยาการติดภาระกิจ เช่นมีการสอน การประชุมของคณะฯ เป็นต้น ทำให้บางโครงการต้องฝึกฝนกันเอง อาจฝึกไม่ถูกต้อง ต้องมาทบทวนใหม่ 4) บางครั้งครูแปลภาษาเมื่อไม่เพียงพอ ครูที่รับผิดชอบติดภาระกิจของโรงเรียน ทำให้การดำเนินโครงการบางครั้งติดขัด เนื่องจากจำนวนผู้ร่วมโครงการมีมาก 5) ผู้ปกครองมาเยี่ยมบ้าง หรือมาไม่ตรงกันดังนั้นการประเมินจากผู้ปกครอง จึงได้จำนวนผู้ปกครองไม่เพียงพอ จะมาได้แต่เฉพาะช่วงแรกที่เปิดเทอมและมีการประชุมผู้ปกครอง ดังนั้นการประเมินนักเรียนจากผู้ปกครองในช่วงปลายภาคจึงได้จำนวนน้อย

3. ระยะเวลาประเมินผล

ผลการประเมินโครงการพบว่า นักเรียนมีการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมที่ได้จากการฝึกทักษะทั้ง 3 โครงการคือการฝึกสมาธิโดยการวาดภาพ การฝึกทักษะการร่วมโนราห์ และการฝึกทักษะการนวดเพื่อสุขภาพได้ดีเป็นที่น่าพอใจและมีสุขที่ได้ร่วมโครงการและอยากให้มีการทำต่อเนื่อง และผลการประเมินโครงการจากการประเมินตามแบบสอบถามนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ร่วมกิจกรรม 106 คน ได้แบบสอบถามคืน 80 คนคิดเป็นร้อยละ 75.47 พบว่านักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 65 การศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักเรียนระดับต้น ร้อยละ 52.5 (ตารางที่ 9)

ระดับพฤติกรรมและนักเรียนมีการแสดงออกเมื่อมีปัญหา จำแนกเป็นรายด้านพบว่าคะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือคิดถึงครอบครัวเวลาอยู่ในหอพักโรงเรียน ($\bar{x} = 3.35, SD = 0.90$) อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ รู้สึกอึดอัดใจเวลาดูข่าวหรือละครไม่รู้เรื่องเหมือนกับคนทั่วไป ($\bar{x} = 2.64, SD = 0.92$) และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ รู้สึกอิจฉาเมื่อเห็นคนอื่นพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน ($\bar{x} = 2.51, SD = 0.99$) และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ รู้สึกท้อแท้ในชีวิต เป็นบางครั้ง ($\bar{x} = 2.50, SD = 0.89$) และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ รู้สึกไม่อยากพบปะผู้คนเพราะคิดว่าตัวเองไม่เหมือนคนอื่น ($\bar{x} = 2.31, SD = 0.80$) (ตารางที่ 10)

ระดับพฤติกรรมและวิธีการในการจัดการกับความเครียดพบว่าคะแนนเฉลี่ยระดับมากที่สุดมี 2 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ออกกำลังกาย ($\bar{x} = 3.31, SD = 0.99$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคืออื่นๆ เช่น อ่านหนังสือ เขียนสมุดบันทึก ฟังเพลง เล่นดนตรี เล่นกีฬา วาดรูป ($\bar{x} = 3.29, SD = 0.78$) และมีคะแนนเฉลี่ยระดับมาก 5 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือชวนคุยเรื่องตลกกับเพื่อน ($\bar{x} = 3.21, SD = 0.90$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคืออยู่คนเดียวตามลำพัง ($\bar{x} = 2.60, SD = 0.85$) คะแนนเฉลี่ยระดับปานกลาง มี 3 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคืออยู่คนเดียวหรือร้องไห้ ($\bar{x} = 1.99, SD = .96$) และค่าเฉลี่ย

ต่ำสุดคือ ดัชนีเรื่องดัชนีชนิดต่างๆ ($\bar{x} = 1.85, SD = 1.15$) ส่วนคะแนนเฉลี่ยที่น้อย มีข้อเดียวคือสูบบุหรี่ ($\bar{x} = 1.25, SD = 0.61$) (ตารางที่ 11)

ระดับพฤติกรรมและความรู้สึกรู้สีกของนักเรียนในการตระหนักคุณค่าของตนเองพบว่า คะแนนเฉลี่ยในระดับมากที่สุด มีข้อเดียวคือ มีข้อเดียวคือ มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่มีความสำคัญต่อเพื่อนๆ ร่วมหอพักและร่วมชั้นเรียนเดียวกัน ($\bar{x} = 3.38, SD = 0.75$) คะแนนเฉลี่ยระดับมาก มี 5 ข้อโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีความภาคภูมิใจในตัวเอง ($\bar{x} = 3.03, SD = 0.83$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือให้กำลังใจตัวเองเวลาไม่สบายใจ ($\bar{x} = 2.60, SD = 0.82$) คะแนนเฉลี่ยระดับปานกลางมี ข้อเดียวคือชอบคิดทบทมตัวเอง คิดว่าตัวเองต่ำต้อย ($\bar{x} = 2.45, SD = 0.83$) (ตารางที่ 12)

ระดับพฤติกรรมและจุดมุ่งหมายในชีวิตของนักเรียนพบว่า คะแนนเฉลี่ยในระดับมากที่สุดมีข้อเดียว คือ ตั้งใจปฏิบัติตัวเป็นบุตรที่ดีของพ่อแม่หรือเป็นคนดีของสังคม ($\bar{x} = 3.41, SD = 0.77$) คะแนนเฉลี่ยในระดับมาก มี 3 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีเป้าหมายในชีวิต ($\bar{x} = 3.11, SD = 0.73$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความตั้งใจเรียนและอยากสอบได้คะแนนดีทุกวิชา/สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ($\bar{x} = 3.01, SD = 0.93$) (ตารางที่ 13)

สรุปแล้วนักเรียนมีการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมที่ดีขึ้น ซึ่งประเมินจากแบบสอบถามและการสังเกตของผู้วิจัยและวิทยากร รวมทั้งของครูและผู้ปกครอง ที่สำคัญจากตัวนักเรียนเองซึ่งครูเล่าให้ฟังว่านักเรียนที่เป็นหัวหน้าหรือผู้ดูแลน้องในหอพัก สามารถนำความรู้เรื่องสมาธิมาใช้กับน้องๆ ในหอพักที่ขาดสมาธิให้สงบนิ่งได้ ส่วนนักเรียนกลุ่มที่ฝึกนวดก็นวดให้ครูได้ และนักเรียนยังได้ไปนวดให้ผู้ปกครองคือพ่อแม่หรือตายายได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษานำไปใช้เป็นโครงการต้นแบบโรงเรียน โสตศึกษาโรงเรียนอื่นๆ โดยให้เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด (Whole school approach) โดยกำหนดเป็นนโยบายและแผนงานของโรงเรียนที่มีกระบวนการดำเนินการ โครงการที่ชัดเจน เพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนให้เขาสามารถดำเนินชีวิตภายนอก สร้างสัมพันธภาพกับคนอื่น โดยการผ่านทางทักษะต่างๆ ที่ได้รับการฝึกมา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด (Whole school approach) แก่นักเรียนในโรงเรียนพิเศษเฉพาะสำหรับเด็กด้อยโอกาสอื่นๆ เช่นเด็กในสถานสงเคราะห์ต่างๆ

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพที่ผสมผสานภูมิปัญญาตะวันออกสำหรับนักเรียนเพิ่มขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *สารสนเทศ กองการศึกษาสงเคราะห์ ปีการศึกษา 2544*. กรุงเทพมหานคร : กองการศึกษาสงเคราะห์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ, (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ. ศ. 2545*. Retrieved April 21, 2008, from [http://www.onec.go.th/ Act/law2542/law2542.pdf](http://www.onec.go.th/Act/law2542/law2542.pdf)
- โครงการการศึกษาพิเศษ (2550) *เด็กบกพร่องทางการได้ยิน* Submitted by admin On พุ ๒, 2007-01-24 09:14.)
- เจริญพงษ์ วิชัย (ธมธิโป, พระภิกษุ) และเรวัฒน์ จันทวงษ์ (ชยาโก, พระภิกษุ)(2550)*การปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 1 โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี:*
- จรรยา เศรษฐบุตร, อัญชลี วรารักษ์รัตน์และจิรจิต บุญชัยวัฒนา. (2541). *รายงานการสำรวจสภาวะเยาวชนไทย พ.ศ. 2541*.กรุงเทพมหานคร : สถาบันประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2546). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่9)*. กรุงเทพมหานคร : เนรมิตรการพิมพ์.
- ฉันทิพย์ ปีเลย์.(2545) *ผลของการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนประจำชั้นมัธยมปีที่ 1 โรงเรียนสามมุกคริสเตียนวิทยา จังหวัดชลบุรี* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทวีศักดิ์ ญาณประทีป.(2534).*พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 11).กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.
- เชียรสินี โภคทรัพย์.(2548) *ความรู้และเจตคติของครู โรงเรียนศึกษาพิเศษต่อเด็กพิการทางการได้ยิน* ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิธีการวางแผนโบราณ-วางแผนไทย-นวดไทย-นวดเพื่อสุขภาพ(Retrieve May,20,2011 from <http://xn--l3cgebo2b4a7q3a.com/>).
- เบญญา ชลธาร์นนท์ (16 พฤศจิกายน 2548) *ความต้องการการจัดการศึกษาของเด็กพิเศษ*. *คม ชัด ลึก*, <http://www.nadt.pr.in.th/news.mainstream.16.05.48.html>
- ประภา ภัคดีโพธิ์ (2545). *การนวดไทยแบบเชลยศักดิ์*. *สถาบันแพทย์แผนไทย* (Retrieved from [http://jttm.dtam.moph.go.th/ Service/WebMuseum/ ThaiMassage/page2.html](http://jttm.dtam.moph.go.th/Service/WebMuseum/ThaiMassage/page2.html))
- ประโยชน์ของการนวดแผนไทย(Retrieved from <http://xn--l3cgebo2b4a7q3a.com/>)

- ประเสริฐ สุวรรณศรี. (2544). *ความวิตกกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและการเข้าสังคมของวัยรุ่นในสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ผดุง อารยะวิญญู.(2542) *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2)กรุงเทพฯ : ไร่ไฟเพชร.
- พระภิกษุญาณวิริยคุณ (เผด็จ ทัดตชีโว), (2545) *พระแท้*, ปทุมธานี, หน้า 210.
- พระราชสังวรญาณ (หลวงพ่อพุทธ ฐานิโร) (19 กค.2550) *หลักธรรม “ iceicy “หนังสืออภิมหา มงคล ธรรม*, หน้า.189 .
- พระราชภาวนาวิสุทธิ(2537) *บทพระธรรมเทศนา วันอาทิตย์ต้นเดือน*, (6 พฤศจิกายน 2537) ปทุมธานี.
- เพ็ญญา ทรัพย์เจริญ. (2544). *เอกสารประกอบการบรรยายการอบรมการแพทย์แผนไทย รุ่นที่ 5*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.
- ภิญโญ จิตธรรม (2527) .*ประวัติโนราห์ อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพขุนอุปถัมภ์นรากร (พุ่ม เทว)*. (Retrieved May,20,2011 from <http://www.moradokthai.com/manora.htm>)
- มูลนิธิพันดารา. *การประยุกต์สมาธิโดยศิลปะทางการวาดภาพ* (Retrieved from <http://www.thousand-stars.org/> และ <http://krisadawan.wordpress.com/>)
- มานพ ประภาษานนท์ (2549). *นวดไทย สัมผัสบำบัดเพื่อสุขภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน หน้า 22
- ยุพิน สุคันธา.(2552).*การพัฒนากระบวนการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน*.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วารการ ทรัพย์วิยะปกรณ.(2549).*ผลของวรรณกรรมบำบัดต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน* วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วาริ ธีระจิตร.(2545)” *การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ เอกสารประกอบการสอนวิชา 413 308 การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ*.ภาควิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีรยุทธ์ จันทร์มเสถียรและสิโรบล ไหมวัน *นวดเพื่อรักษาความสมดุลและความยืดหยุ่นของร่างกาย*

อ้างอิงจาก(http://www.fim100cmu.com/fim100/100programs_detail.php?id_sub_group=64&id=1960)

- ศรีธรรม ธนะภูมิ. (2543). *พัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพ*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศรีเรื่อน แก้วก้งวาน. (2540). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่ม 2) วัยรุ่น-วัยสูงอายุ*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีเรื่อน แก้วก้งวาน. (2545). *จิตวิทยาเด็กที่มีลักษณะพิเศษ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : หมอชาวบ้าน.
- ศูนย์พัฒนาตำราการแพทย์แผนไทย (2548). *คู่มืออบรม การนวดไทยแบบเชลยศึก ดี* (พิมพ์ครั้งที่ 2) มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา, กรุงเทพฯ: บริษัท สามเจริญพาณิชย์(กรุงเทพ) จำกัด, หน้า 4,14.
- สุชาดา ไชยวรสิตปี.(2541). *สภาพปัญหาและความต้องการด้านการปรับตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร*.
- สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ.(2541). *แนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.
- หลวงพ่อจรรย์ จิตธัมโม *สานธรรมจักร*.(15ธค.2004) Retrieved from <http://bcoms.net/buddhism/detail.asp?id=89>
- อาภรณ์ เชื้อประไพศิลป์. (2536). การวิจัยเชิงคุณภาพทางการพยาบาล. *วารสารพยาบาล* 42(1).16-31.
- อาภรณ์ เชื้อประไพศิลป์. (2551). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ. *เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. วันที่ 25-29 กุมภาพันธ์ 2551. สงขลา : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อิสสระ สมชัย (2553). สถิติผู้มีความบกพร่องทางการได้ยิน *กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์* Retrieved March 9, 2010, from http://www.m-society.go.th/news_detail.Nphp?newsid=3959
- อ๊กบง ชุนี, ภิกษุณี (2007) การวาดรูปคือ การทำสมาธิภาวนา *เซนและศิลปะการวาดภาพ* retrieved May,25,2011 from <http://samathi.com/meditation/showthread.php?t=1724>.
- เอกวิทย์ ณ.กลาง. (2544). *ภูมิปัญญาทักษิณ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พริ้นต์.
- Brandt, P.A.,& Weinert, C. (1985) PRQ: A social support measure. *Nursing research*.30,277-280.

- Coleman, James, C. & Hammen, Constance, L. (2002), Psychology adjustment. *Contemporary psychology and effective behavior*. Scott: Foresman (Glenview, Ill).
- Kemmis, S. & McTaggart, R. (1988). *The action research planner*. (3 rd ed.). Victoria: Deakin University Press.
- McTaggart, R. (1991). Principles for participatory action research. *Adult education quarterly*, 41(3), 168-187.
- Morse, J. M. (1989) *Qualitative nursing research*. California: SAGE Publication.
- Rook, K. S. (2009). Gaps in social support research: An adaptational challenge in need of further research. *Journal of Personal and Social Relationships*, 26, 103-112.

ภาคผนวก

คำชี้แจงและการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

ดิฉัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพไลรัตน์ ทองอุไร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และอาจารย์เหิม มณีมั่งคั่ง โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา กำลังศึกษาการพัฒนาแบบการปรับตัวในสังคมของนักเรียนที่มีความพิการทางการได้ยิน โดยใช้หลักसानาและวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนาการปรับตัวในสังคมแก่นักเรียนที่มีความพิการทางการได้ยินให้สามารถปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านในการเข้าร่วมการศึกษาโดยตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและ/หรือเข้าร่วมกิจกรรม เช่นการใช้หลักศาสนาหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเป็นไปตามความสมัครใจของท่าน และท่านมีสิทธิ์ยกเลิกการร่วมกิจกรรมเมื่อใดก็ได้โดยไม่ต้องบอกเหตุผลโดยไม่มีผลกระทบใดๆต่อตัวท่าน ข้อมูลของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับโดยจะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เสนอผลในภาพรวม และเพื่อประโยชน์ของการศึกษาพัฒนาเท่านั้น

หากท่านมีข้อสงสัยใดๆผู้วิจัยยินดีตอบข้อสงสัยของท่านและขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพไลรัตน์ ทองอุไร)

หัวหน้าโครงการวิจัย

(อาจารย์เหิม มณีมั่งคั่ง)

ผู้ร่วมวิจัย

สำหรับผู้เข้าร่วมการศึกษา

ข้าพเจ้าได้ทราบคำชี้แจงตามรายละเอียดข้างต้น มีความยินดีเข้าร่วมการศึกษานี้

.....

(.....)

...../...../.....

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย
เรื่องการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีปัญหาทางการได้ยิน

ชุดที่ 1 การปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (ก่อนร่วมกิจกรรม)

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 พฤติกรรมการปรับตัวของนักเรียน แบ่งเป็น 4 ส่วนคือ

1. เด็กในการปกครองของท่านมีอาการต่อไปนี้มากน้อยแค่ไหนเมื่อมีปัญหาในการสื่อสาร/การปรับตัว จำนวน 8 ข้อ
2. เด็กในการปกครองของท่านมีวิธีการจัดการกับความเครียดอย่างไร จำนวน 11 ข้อ
3. เด็กในการปกครองของท่านตระหนักในคุณค่าตนเองอย่างไร จำนวน 7 ข้อ
4. จุดมุ่งหมายในชีวิต จำนวน 4 ข้อ

หมายเหตุ : กรุณาช่วยตอบให้ครบทุกข้อ หากเว้นข้อใดข้อหนึ่งไว้จะทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งฉบับ

แบบสอบถามชุดที่ 1 การปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
(ก่อนเข้าร่วมโครงการ)

พฤติกรรมปรับตัวของนักเรียน

นักเรียน ชั้น.....

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ตามข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนที่สุด
โดย เป็นประจำ หมายถึง ทุกวันหรือเกือบทุกวัน ทุกครั้งหรือเกือบทุกครั้ง
บ่อยครั้ง หมายถึง สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง
เป็นบางครั้ง หมายถึง เดือนละ 1-2 ครั้ง
ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง ในระยะ 1-2 เดือนที่ผ่านมาไม่เคยปฏิบัติเลย

หลังจากนักเรียนเข้าร่วมโครงการพัฒนาการปรับตัวโดย สมานี นวดหรือฝึกมโนราห์แล้ว
นักเรียนมีการปรับตัวอย่างไร จึงตอบคำถามดังต่อไปนี้

พฤติกรรมและความรู้สึกของนักเรียน	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	เป็น บางครั้ง	ไม่เคยเป็น
1. นักเรียนมีการแสดงอาการต่อไปนี้มากน้อยแค่ไหนเมื่อมีปัญหาในการสื่อสาร/การปรับตัว				
1) รู้สึกอึดอัดใจเวลาพูดกับคนทั่วไปแล้วตัวเองไม่เข้าใจ				
2) รู้สึกน้อยใจที่ไม่ได้ขึ้นเหมือนคนอื่นๆ				
3) รู้สึกอึดอัดใจเวลาดูข่าวหรือละครไม่รู้เรื่องเหมือนกับคนทั่วไป				
4) รู้สึกท้อแท้ในชีวิต เป็นบางครั้ง				
5) รู้สึกอิจฉาเมื่อเห็นคนอื่น พูดคุยกันอย่างสนุกสนาน				
6) รู้สึกว่าตัวเองเป็นส่วนเกินของสังคม				
7) คิดถึงครอบครัวเวลาอยู่หอพักในโรงเรียน				
8) รู้สึกไม่อยากพบปะผู้คนเพราะคิดว่าตัวเองไม่เหมือนคนอื่น				

พฤติกรรมและความรู้สึกของนักเรียน	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	เป็น บางครั้ง	ไม่เคยเป็น
2. นักเรียนมีวิธีการต่างๆ ในการจัดการกับความเครียดอย่างไร				
1) แก้ไขความเครียด โดยการนั่งสมาธิ , ไหว้พระ , สวดมนต์ , ละหมาด , เข้าโบสถ์				
2) เวลาเครียดชอบอยู่คนเดียวตามลำพัง				
3) พูดคุยปรึกษา กับเพื่อน คุณครู ผู้ปกครอง				
4) กินขนมหรือของขบเคี้ยว				
5) อยู่คนเดียวหรือร้องไห้				
6) ขว้างปาสิ่งของ ทบโด๊าะ ทำร้ายตนเอง พุดตะโกน				
7) สูบบุหรี่				
8) ดื่มเครื่องดื่มชนิดต่างๆ				
9) ออกกำลังกาย				
10) ชวนคุยเรื่องตลกกับเพื่อน				
11) อื่นๆ เช่น อ่านหนังสือ เขียนสมุดบันทึก, ฟังเพลง , เล่นดนตรี , เล่นกีฬา , วาดรูป				
3. นักเรียนได้ตระหนักในคุณค่าของตนเองอย่างไร				
1) มีความภาคภูมิใจในตัวเอง				
2) มีความสุขอย่างพอเพียง				
3) ตระหนักว่าตนเองเป็นผู้ที่มีค่าต่อครอบครัว				
4) มีความรู้สึกที่ตนเองเป็นคนที่มีความสำคัญต่อเพื่อนๆ ร่วมหอพักและร่วมชั้นเรียนเดียวกัน				
5) เป็นนักกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นกรรมการนักเรียน , นักกีฬา , นักแสดง เป็นต้น				
6) ชอบให้กำลังใจตัวเองเวลาไม่สบายใจ				
7) ชอบคิดหัดดมตัวเอง คิดว่าตัวเองทำได้				
4. จุดมุ่งหมายในชีวิตของนักเรียน				
1) มีความตั้งใจเรียนและอยากสอบได้คะแนนดีๆ ทุกวิชา/สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้				
2) ตั้งใจปฏิบัติตัวเป็นบุตรที่ดีของพ่อแม่หรือเป็นคนดีของสังคม				

พฤติกรรมและความรู้สึกของนักเรียน	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	เป็น บางครั้ง	ไม่เคยเป็น
3) มีเป้าหมายในชีวิต				
4) ใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย				

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย
เรื่องการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีปัญหาทางการได้ยิน

ชุดที่ 2 การปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการปรับตัวของนักเรียน แบ่งเป็น 6 ส่วนคือ

2.1 เด็กในการปกครองของท่านมีอาการต่อไปนี้นาน้อยแค่ไหนเมื่อมีปัญหาในการสื่อสาร/การปรับตัว จำนวน 8 ข้อ

2.2 เด็กในการปกครองของท่านมีวิธีการจัดการกับความเครียดอย่างไร จำนวน 11 ข้อ

2.3 เด็กในการปกครองของท่านตระหนักในคุณค่าตนเองอย่างไร จำนวน 7 ข้อ

2.4 จุดมุ่งหมายในชีวิต จำนวน 4 ข้อ

2.5 เด็กในการปกครองของท่านใช้ชีวิตอย่างไร จำนวน 9 ข้อ

2.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคม จำนวน 1 ข้อ

หมายเหตุ : กรุณาช่วยตอบให้ครบทุกข้อ หากเว้นข้อใดข้อหนึ่งไว้จะทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งฉบับ

แบบสอบถามชุดที่ 2 การพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง ขอให้ผู้ปกครองเติมคำลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลของนักเรียนมากที่สุด

1. ผู้ปกครองของนักเรียน ชั้น.....
2. อายุ.....ปี
3. เกี่ยวข้องเป็น พ่อ-แม่ ญาติ
4. เพศ ชาย หญิง
5. ประกอบอาชีพ
 - ไม่ได้ประกอบอาชีพ รับราชการ ค้าขาย
 - รับจ้าง เกษตรกร อื่นๆ
6. นับถือศาสนา พุทธ อิสลาม คริสต์ อื่นๆ
7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (โดยประมาณ).....บาท
 - น้อยกว่า 5,000 บาท 5,000-10,000 บาท มากกว่า 10,000-20,000 บาท
 - มากกว่า 20,000 บาท

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการปรับตัวของนักเรียน

คำชี้แจง ขอให้ผู้ปกครองทำเครื่องหมาย ตามข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของผู้ปกครองที่สุด

โดย เป็นประจำ หมายถึง ทุกวันหรือเกือบทุกวัน ทุกครั้งหรือเกือบทุกครั้ง
 บ่อยครั้ง หมายถึง สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง
 เป็นบางครั้ง หมายถึง เดือนละ 1-2 ครั้ง
 ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง ในระยะ 1-2 เดือนที่ผ่านมาไม่เคยปฏิบัติเลย

พฤติกรรมและความรู้สึกของบุตร/เด็กในปกครอง ตามการรับรู้ของท่าน	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	เป็น บางครั้ง	ไม่เคยเป็น
1. เด็กในการปกครองของท่านมีอาการต่อไปนี้มาก น้อยเกินไปเมื่อมีปัญหาในการสื่อสาร/การปรับตัว				
1) เขารู้สึกอึดอัดใจเวลาพูดกับคนทั่วไปแล้วเขาไม่ เข้าใจ				
2) เขารู้สึกน้อยใจที่ไม่ได้ยินเหมือนคนอื่นๆ				
3) เขารู้สึกอึดอัดใจเวลาดูข่าวหรือละครไม่รู้เรื่อง เหมือนกับคนทั่วไป				
4) เขารู้สึกท้อแท้ในชีวิต เป็นบางครั้ง				

พฤติกรรมและความรู้สึกของบุตร/เด็กในปกครอง ตามการรับรู้ของท่าน	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	เป็น บางครั้ง	ไม่เคยเป็น
5) รู้สึกอิจฉาเมื่อเห็นคนอื่น พุดกันอย่างสนุกสนาน				
6) เขา รู้สึกว่าเป็นส่วนเกินของสังคม				
7) เขา คิดถึงครอบครัวเวลาอยู่หอพักในโรงเรียน				
8) เขา รู้สึกไม่อยากพบปะผู้คนเพราะคิดว่าไม่ เหมือนคนอื่น				
2. เด็กในปกครองของท่านมีวิธีการจัดการกับ ความเครียดอย่างไร				
1) แก้ไขความเครียด โดยการนั่งสมาธิ , ไหว้พระ , สวดมนต์ , ละหมาด , เข้าโบสถ์				
2) เวลาเครียดเขาชอบอยู่กับคนเดียวตามลำพัง				
3) พุดคุยปรึกษากับเพื่อน , คุณครู , ผู้ปกครอง , คนที่สนิท				
4) กินขนมหรือของขบเคี้ยว				
5) อยู่คนเดียวหรือร้องไห้				
6) ขว้างปาสิ่งของ ทบโตะ ทำร้ายตนเอง พุด ตะโกน				
7) สูบบุหรี่				
8) คืมเครื่องคืมชนิดต่างๆ				
9) ออกกำลังกาย				
10) ชวนคุยเรื่องตลกกับเพื่อน คนใกล้ชิด				
11) อื่นๆ เช่น อ่านหนังสือ , เขียนสมุดบันทึก ฟังเพลง , เล่นดนตรี , เล่นกีฬา , วาดรูป				
3. เด็กในปกครองของท่านตระหนักในคุณค่า ตนเองอย่างไร				
1) เขามีความภาคภูมิใจในตัวของเขา				
2) เขามีความสุขอย่างพอเพียง				
3) เขาตระหนักว่าตนเป็นผู้ที่มีค่าต่อครอบครัว				
4) เขาตระหนักว่าตัวเขาจะมีคุณค่าต่อสังคม				
5) เขาตระหนักว่าตัวเขาเป็นคนดี ไม่ก่อความ เดือดร้อนให้กับผู้อื่น/สังคม				

พฤติกรรมและความรู้สึกของบุตร/เด็กในปกครอง ตามการรับรู้ของท่าน	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	เป็น บางครั้ง	ไม่เคยเป็น
6) เขามีความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่มีความสำคัญ ต่อเพื่อนๆ ร่วมหอพักและร่วมชั้นเรียนเดียวกัน				
7) เขาเป็นนักกิจกรรมของโรงเรียน เช่น กรรมการ นักเรียน, นักกีฬา, นักแสดง เป็นต้น				
4. จุดมุ่งหมายในชีวิต				
1) เขามีความตั้งใจเรียนและอยากสอบได้คะแนน ดีๆ ทุกวิชา/สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้				
2) เขามีความตั้งใจปฏิบัติตัวเป็นบุตรที่ดีของพ่อแม่ หรือเป็นคนดีของสังคม				
3) เขามีเป้าหมายในชีวิต				
4) เขาใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย				
5. เด็กในปกครองของท่านใช้ชีวิตอย่างไร				
1) ใช้สื่อในทางที่ผิด เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต ใน การพูดคุยกับเพื่อนแปลกหน้า, เข้าเว็บที่ไม่ เหมาะสม (เช่น เว็บโป๊)				
2) สื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ ทำให้เขาได้ทราบ ข่าวสาร, และสาระความรู้ต่างๆ มากมาย				
3) สมาชิกในครอบครัวทุกคนให้ความรักความ อบอุ่น กับเขาและ เอาใจใส่ดูแลดี				
4) ญาติพี่น้องบางคนเบื่อหน่ายไม่สนใจเขา ฯลฯ				
5) เวลาเขามีปัญหาก็จะคอยปรึกษาคุณครูและ เพื่อนที่สนิทในโรงเรียน				
6) เพื่อนบางคนของเขาชอบรังแก, อิจฉา				
7) คุณครูบางคนในโรงเรียนเบื่อหน่ายไม่ยาก พูดคุยกับเขา				
8) เขาให้กำลังใจตัวเองเวลาเขาไม่สบายใจ				
9) เขาชอบคิดทบทยมตัวเอง คิดว่าตัวเองต่ำต้อย				

6) ในการปรับตัวทางสังคมเด็กในการปกครองของท่าน ท่านคิดว่าปัจจัยจาก ข้อ 5 ข้อใดที่มีอิทธิพลต่อเด็ก
ของท่านมากที่สุด เพราะเหตุใด ?

.....

.....

7. ท่านคิดว่าการพัฒนาทางสังคมมีประโยชน์ต่อเด็กที่มีความพิการทางการได้ยินหรือไม่?

- 1. มี (ตอบข้อ 8.)
- 2. ไม่มี

8. ท่านคิดว่าการพัฒนาทางสังคมมีประโยชน์ต่อเด็กที่มีความพิการทางการได้ยินในระดับใด?

- 1. มาก
- 2. ปานกลาง
- 3. น้อย

9. ท่านคิดว่าการพัฒนาทางสังคมต่อเด็กที่มีความพิการทางการได้ยินควรทำอะไร?

- 1. ช่วยกันเองในครอบครัว
- 2. ให้โรงเรียนช่วยสอน
- 3. ทั้งโรงเรียนและครอบครัวช่วยสอน
- 4. อื่นๆ

(ระบุ).....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

10. ท่านยินยอมหรือไม่ ถ้าทางโรงเรียนจะพัฒนาโดยใช้หลักสูตรที่ปฏิบัติเป็นสากลเช่นการฝึกสมาธิมาใช้กับเด็กของท่าน?

- 1. ยินยอม
- 2. ไม่ยินยอม (ตอบข้อ 11.)

11. ถ้าท่านไม่ยินยอมท่านจะให้ทำในลักษณะใด ?

.....
.....
.....
.....
.....

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย
เรื่องการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีปัญหาทางการได้ยิน

ชุดที่ 1 การปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
(หลังเข้าร่วมโครงการ)

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 พฤติกรรมการปรับตัวของนักเรียน แบ่งเป็น 5 ส่วนคือ

- 1 นักเรียนมีการแสดงอาการต่อไปนี้มากน้อยแค่ไหนเมื่อมีปัญหาในการสื่อสาร/การปรับตัว จำนวน 8 ข้อ
- 2 นักเรียนมีวิธีการต่างๆ ในการจัดการกับความเครียดอย่างไร จำนวน 11 ข้อ
- 3 นักเรียนได้ตระหนักในคุณค่าของตนเองอย่างไร จำนวน 7 ข้อ
- 4 จุดมุ่งหมายในชีวิตของนักเรียน จำนวน 4 ข้อ
5. ภายหลังจากมีการฝึกทักษะนักเรียนมีการปรับตัวด้านต่างๆในระดับใด จำนวน 4 ข้อ

หมายเหตุ : กรุณาช่วยตอบให้ครบทุกข้อ หากเว้นข้อใดข้อหนึ่งไว้จะทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งฉบับ

แบบสอบถามชุดที่ 2 การปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
(หลังเข้าร่วมโครงการ)

พฤติกรรมกรรมการปรับตัวของนักเรียน

ชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....ชั้น.....

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ตามข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนที่สุด

โดย เป็นประจำ หมายถึง ทุกวันหรือเกือบทุกวัน ทุกครั้งหรือเกือบทุกครั้ง

บ่อยครั้ง หมายถึง สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง

เป็นบางครั้ง หมายถึง เดือนละ 1-2 ครั้ง

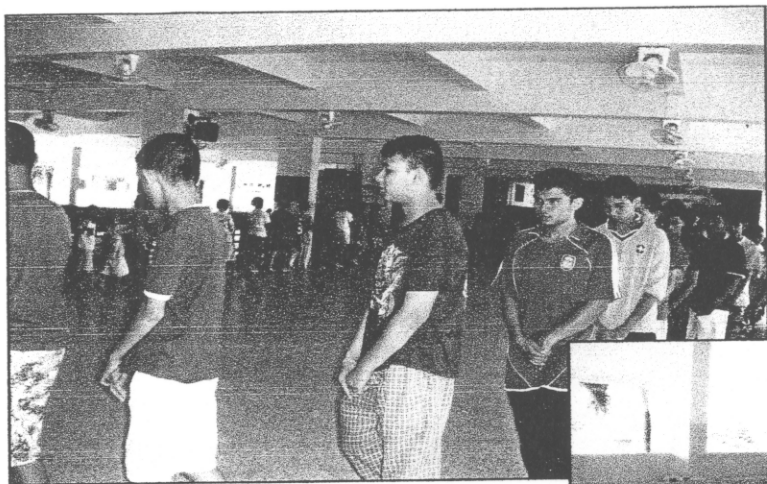
ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง ในระยะ 1-2 เดือนที่ผ่านมาไม่เคยปฏิบัติเลย

หลังจากนักเรียนเข้าร่วมโครงการพัฒนาการปรับตัวโดย สมานธิ นวดหรือฝึกลมโนราห์แล้ว

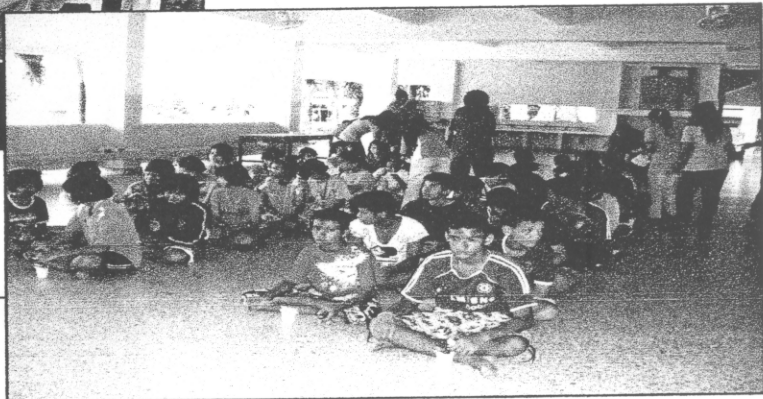
นักเรียนมีการปรับตัวอย่างไร จงตอบคำถามดังต่อไปนี้

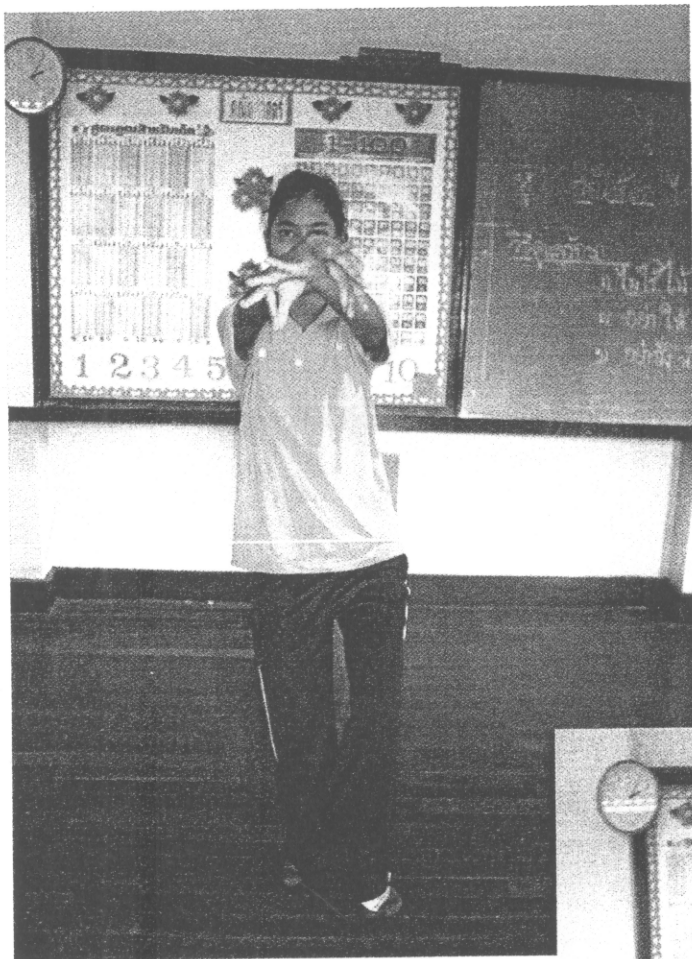
พฤติกรรมและความรู้สึกของนักเรียน	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเป็น
1. นักเรียนมีการแสดงอาการต่อไปนี้มากน้อยแค่ไหน ไหนเมื่อมีปัญหาในการสื่อสาร/การปรับตัว				
1) รู้สึกอึดอัดใจเวลาพูดกับคนทั่วไปแล้วตัวเองไม่เข้าใจ				
2) รู้สึกน้อยใจที่ไม่ได้ยินเหมือนคนอื่น ๆ				
3) รู้สึกอึดอัดใจเวลาดูข่าวหรือละครไม่รู้เรื่องเหมือนกับคนทั่วไป				
4) รู้สึกท้อแท้ในชีวิต เป็นบางครั้ง				
5) รู้สึกอิจฉาเมื่อเห็นคนอื่น พูดคุยกันอย่างสนุกสนาน				
6) รู้สึกว่าตัวเองเป็นส่วนเกินของสังคม				
7) คิดถึงครอบครัวเวลาอยู่หอพักในโรงเรียน				
8) รู้สึกไม่อยากพบปะผู้คนเพราะคิดว่าตัวเองไม่เหมือนคนอื่น				

พฤติกรรมและความรู้สึกของนักเรียน	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	เป็น บางครั้ง	ไม่เคยเป็น
2. นักเรียนมีวิธีการต่างๆ ในการจัดการกับความเครียดอย่างไร				
1) แก้ไขความเครียด โดยการนั่งสมาธิ , ไหว้พระ , สวดมนต์ , ละหมาด , เข้าโบสถ์				
2) เวลาเครียดชอบอยู่กับคนเดียวตามลำพัง				
3) พูดคุยปรึกษาากับเพื่อน คุณครู ผู้ปกครอง				
4) กินขนมหรือของขบเคี้ยว				
5) อยู่คนเดียวหรือร้องไห้				
6) ขว้างปาสิ่งของ ทบตีตะ ทำร้ายตนเอง พูดตะโกน				
7) สูบบุหรี่				
8) ดื่มเครื่องดื่มชนิดต่างๆ				
9) ออกกำลังกาย				
10) ขวนคุยเรื่องตลกกับเพื่อน				
11) อื่นๆ เช่น อ่านหนังสือ เขียนสมุดบันทึก, ฟังเพลง , เล่นดนตรี , เล่นกีฬา , วาดรูป				
3. นักเรียนได้ตระหนักในคุณค่าของตนเองอย่างไร				
1) มีความภาคภูมิใจในตัวเอง				
2) มีความสุขอย่างพอเพียง				
3) ตระหนักว่าตนเป็นผู้ที่มีค่าต่อครอบครัว				
4) มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่มีความสำคัญต่อเพื่อนๆ ร่วมหอพักและร่วมชั้นเรียนเดียวกัน				
5) เป็นนักกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นกรรมการนักเรียน , นักกีฬา , นักแสดง เป็นต้น				
6) ชอบให้กำลังใจตัวเองเวลาไม่สบายใจ				
7) ชอบคิดทับถมตัวเอง คิดว่าตัวเองต่ำต้อย				
4. จุดมุ่งหมายในชีวิตของนักเรียน				
1) มีความตั้งใจเรียนและอยากสอบได้คะแนนดีๆ ทักษะ/สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้				
2) ตั้งใจปฏิบัติตัวเป็นบุตรที่ดีของพ่อแม่หรือเป็นคนดีของสังคม				

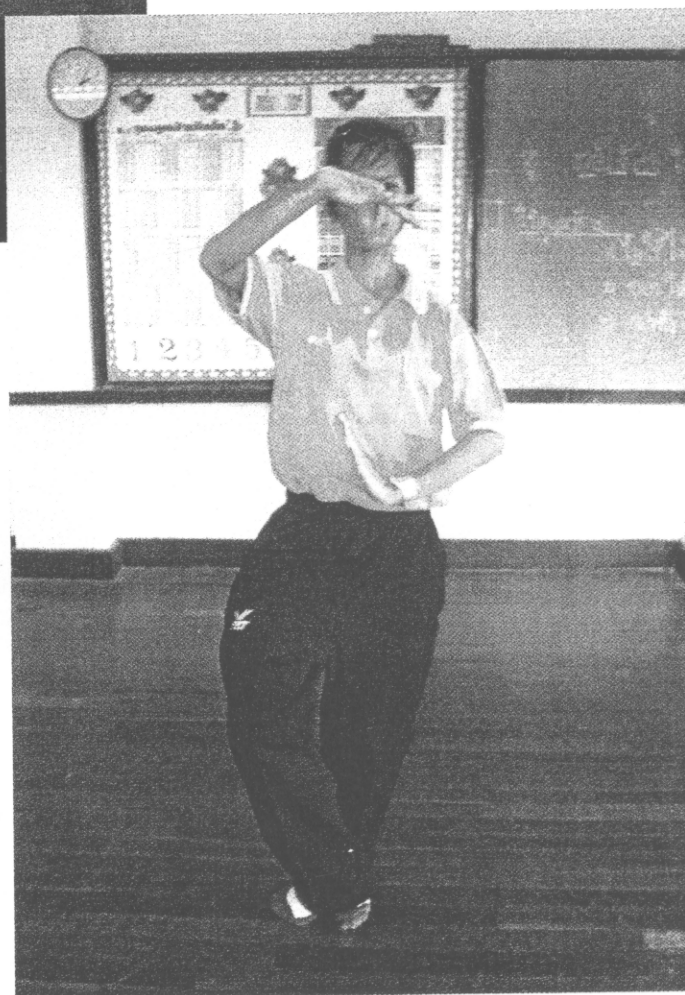


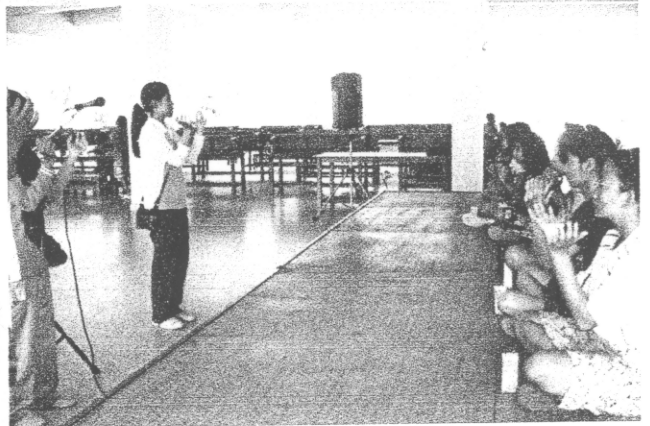
สมาธิทำได้หลายรูปแบบ เช่น
เดินจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนา





โนราห์ วัฒนธรรมท้องถิ่นที่ควรรอนุรักษ์





นวดทำตามพี่แบบนั้นนะคะ